

**T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**DİZİ VE FİLM SETİ ÇALIŞANLARININ İŞ SAĞLIĞI
VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN ÇALIŞMA
KOŞULLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Derya DOĞANAY

(İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi)

ANKARA-2016

**T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**DİZİ VE FİLM SETİ ÇALIŞANLARININ İŞ SAĞLIĞI
VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN ÇALIŞMA
KOŞULLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Derya DOĞANAY

(İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi)

Tez Danışmanı
Ali Rıza ERGÜN

ANKARA-2016

T.C.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

ONAY

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü İş Sağlığı ve Güvenliği Uzman Yardımcısı **Derya DOĞANAY**'ın, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı **Ali Rıza ERGUN** danışmanlığında tez başlığı “**Dizi ve Film Seti Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Çalışma Koşullarının Değerlendirilmesi**” olarak teslim edilen bu tezin savunma sınavı 21/09/2016 tarihinde yapılarak aşağıdaki jüri üyeleri tarafından “**İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi**” olarak kabul edilmiştir.

Dr. Serhat AYRIM

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Müsteşar Yardımcısı

JÜRİ BAŞKANI

Tarkan ALPAY

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür V.

ÜYE

İsmail GERİM

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yrd.

ÜYE

Doç. Dr. Pınar BIÇAKÇIOĞLU

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yrd. V.

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Ercüment N. DİZDAR

Öğretim Görevlisi

ÜYE

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarkan ALPAY

İSGGM Genel Müdür V.

TEŐEKKÜR

İŞ Sağlığı ve G¼venlięi Uzman Yardımcılığım boyunca kıymetli bilgi, deneyim ve desteklerini esirgemeyen başta M¼steŐar Yardımcımız Sayın Dr. Serhat AYRIM olmak ¼zere, Genel M¼d¼r¼m¼z Sayın Tarkan ALPAY, eski Genel M¼d¼r¼m¼z Sayın Kasım ÖZER, İŞ Sağlığı ve G¼venlięi Genel M¼d¼r Yardımcımız Sayın Doç. Dr. Pınar BIÇAKÇIOğLU, İŞ Sağlığı ve G¼venlięi eski Genel M¼d¼r Yardımcımız Sayın Dr. H. N. Rana G¼VEN, İŞ Sağlığı ve G¼venlięi Genel M¼d¼r Yardımcımız Sayın İsmail GERİM, İŞ Sağlığı ve G¼venlięi Genel M¼d¼r Yardımcımız Sayın Sedat YENİD¼NYA ve Yetkilendirme Daire BaŐkanımız Sayın Furkan YILDIZ'a teŐekk¼rlerimi sunarım. Tez çalıŐmamın gidiŐatına değerli katkılar sağlayan tez danıŐmanım İŞ Sağlığı ve G¼venlięi Uzmanı Sayın Ali Rıza ERGUN'a teŐekk¼r ederim. Uygulama aşaması sırasında her t¼rl¼ bilgi ve desteği sağlayan Sayın Dr. Ali Rıza TİRYAKİ, Oyuncular Sendikası, Sinema Televizyon Sendikası, TESİYAP ile saha çalıŐmalarım sırasında ziyaret ettiğim iŐyerlerinin y¼netimi ve çalışanlarına, tez çalışma d¼nemim boyunca yanımda olan t¼m çalışma arkadaŐlarıma teŐekk¼r¼ bir borç bilirim. Son olarak her zaman ve her koŐulda desteklerini esirgemeyen en kıymetli varlığım olan aileme sonsuz teŐekk¼rler.

ÖZET

Derya DOĞANAY

Dizi ve Film Seti çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Çalışma Koşullarının Değerlendirilmesi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi

Ankara, 2016

Sinema ve televizyon film endüstrisi, senaryo gereği hayatın kendisini gerçekleştirmek için, her seferinde farklı koşulların bir araya gelmesi ve geçici olarak oluşturulması gibi nedenlerle iş sağlığı ve güvenliği yönünden sayısız tehlike ve riski bünyesinde barındıran bir çalışma şemasına sahiptir. Ancak, birçok çalışma şeklini bünyesinde bulunduran bu benzersiz sektör için iş sağlığı ve güvenliği özelinde yapılan araştırma sayısı ise yok denecek kadar azdır. Bu çalışmada sinema ve televizyon film endüstrisinde iş sağlığı ve güvenliği koşullarının değerlendirilmesi ve sektöre özgü çözüm önerileri getirilmesi, ayrıca bu alanda yapılacak çalışmalara kaynak teşkil edilmesi amaçlanmıştır. Bunun için dört farklı işyerinde yapılan saha araştırmaları ve bir nitel veri toplama tekniği olan odak grup görüşmeleri ile set ortamındaki iş sağlığı ve güvenliği özelinde genel atmosfer değerlendirilmiştir. Yüksekten düşme, yangın, elektrik çarpması, trafik kazası gibi birçok riskin tespit edildiği sektörün tehlikeli sınıfta olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca sektör genelinde güvenlik kültürü kavramı ile iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının yetersiz olduğu tespit edilmiş ve çözüme yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Odak grup görüşmesi, sinema film endüstrisi, televizyon film endüstrisi, çalışma koşulları

ABSTRACT

Derya DOĞANAY

**Assessing the Working Conditions of Motion Picture Industry Employees in terms of
Occupational Health and Safety**

**Ministry of the Labor and Social Security, Directorate General of Occupational Health
and Safety**

Thesis for Occupational Health and Safety Expertise

Ankara, 2016

Motion picture and television series industry in Turkey has a work scheme that embodies countless dangers and risks in terms of occupational health and safety since different conditions come together and are created temporarily each time in order to perform the life itself as a part of the scenario. There are also hardly any search or study carried out specific to occupational health and safety for that unique sector embodying various working styles in literature. The aim of this research is to offer solutions specific to the sector and to also assess the occupational health and safety in motion picture industry. The existing threats in the studio have been identified by means of field studies conducted in four different workplaces and also through focus group discussions which is a qualitative data accumulation method, the risks caused by these threats have been determined and it has been intended that they form the basis for the researches to be conducted in this field. It has been concluded that the sector where several risks such as falling down from height, fire, electric shock, road accident are identified is in the dangerous category. Moreover, it has been determined that the concept of safety culture and the awareness of occupational health and safety are insufficient throughout the sector and recommendations concerning the solution have been made.

Key Words: Focus group discussion, motion picture industry, television series industry, working conditions

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
RESİMLEMELER LİSTESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xi
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE FİLM ENDÜSTRİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	3
2.1.1. Dünyada Film Endüstrisinin Tarihsel Gelişimi	3
2.1.2. Türkiye’de film endüstrisinin tarihsel gelişimi	3
2.2. FİLM ENDÜSTRİSİNİN TEMEL YAPISAL ÖZELLİKLERİ	5
2.2.1. Film Ekibi	7
2.3. FİLM ENDÜSTRİSİNDE ÜRETİM SÜRECİ	9
2.3.1. Fikir Oluşumu ve Finans	10
2.3.2. Pre-Prodüksiyon	11
2.3.3. Prodüksiyon	11
2.3.4. Post-Prodüksiyon	11
2.3.5. Dağıtım	11
2.3.6. Gösterim	11
2.4. SİNEMA VE TELEVİZYON FİLM YAPIMCILIĞI ENDÜSTRİSİNDE BAŞLICA GÖRÜLEN İŞ KAZALARI	12
3. GEREÇ VE YÖNTEMLER	15
3.1. KULLANILAN METODUN TANITIMI	16
3.1.1. Nitel Araştırma	16
3.1.2. Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Odak Grup Görüşmesi	17

3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	17
3.3. ARAŞTIRMA HAKKINDA BİLGİ.....	18
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	20
4. BULGULAR.....	21
4.1. MESLEK GRUPLARINA GÖRE RİSKLERİN DAĞILIMLARI	23
4.1.1. Kamera Önü Grubu	23
4.1.2. Kamera, Işık ve Ses Grubu.....	25
4.1.3. Sanat Tasarım ve Uygulama Grubu	26
4.1.4. Yapım ve Yönetim Grubu	27
4.1.5. Post-Prodüksiyon Grubu	29
4.2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KOŞULLARININ SET GENELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ	29
4.2.1. Vaka Modelleri.....	29
4.2.2. Kodlanmış Kategoriler	31
5. TARTIŞMA.....	59
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
6.1. SONUÇLAR.....	63
6.2. ÖNERİLER	64
KAYNAKLAR.....	67
ÖZGEÇMİŞ.....	71
EKLER	72
EK-1 Sinema ve televizyon film endüstrisinde tespit edilen tehlike ve riskler	73

RESİMLEMELER LİSTESİ

ŞEKİLLER

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Üretim süreci akış şeması.....	10
Şekil 4.1. Teknik ekip odak grup vaka modeli.....	30
Şekil 4.2. Oyuncular odak grup vaka modeli.....	31
Şekil 4.3. Yönetimin İSG politikası ve taahhüdü kategorisinin tematik modeli.....	32
Şekil 4.4. İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi kategorisinin tematik modeli.....	33
Şekil 4.5. İSG eğitimi ve çalışanların bilgilendirilmesi kategorisinin tematik modeli.....	35
Şekil 4.6. Acil durumlara hazırlık kategorisinin tematik modeli.....	38
Şekil 4.7. Risk değerlendirmesi kategorisinin tematik modeli.....	39
Şekil 4.8. Genel çalışma koşulları kategorisinin tematik modeli.....	41
Şekil 4.9. Güvenlik kültürü kategorisinde tepkiler ve kabuller arası ilişki.....	43
Şekil 4.10. Güvenlik kültürü kategorisinde tepkiler modeli.....	44
Şekil 4.11. Güvenlik kültürü kategorisinde kabuller modeli.....	44
Şekil 4.12. Tehlike ve bilinç farkındalığı kategorisindeki tematik model.....	45
Şekil 4.13. Tehlike ve riskler kategorisinin alt kategori modeli.....	47
Şekil 4.14. Tehlikeli işi reddetme hakkı, iş yetiştirme baskısı ve mobbing kategorisindeki tematik model.....	50
Şekil 4.15. İş yetiştirme baskısı kategorisindeki tematik model.....	52
Şekil 4.16. Mesleki sağlık sorunları kategorisindeki tematik model.....	55
Şekil 4.17. İş kazaları kategorisindeki tematik model.....	57

RESİMLEMELER LİSTESİ

TABLolar

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1. Sinema ve televizyon film sektörüne özgü meslek gruplaması	6
Tablo 2.2. Ölümcül olmayan, iş kazaları ve hastalıklar California, 1980-1988.....	12
Tablo 3.1. Odak Grup Bilgi Formu-1	19
Tablo 3.2. Odak grup bilgi formu-2	19
Tablo 3.3. Set çalışanları / OGG konu rehberi	19
Tablo 4.1. Departman faaliyetleri.....	21

RESİMLEMELER LİSTESİ

GRAFİKLER

Grafik	Sayfa
Grafik 2.1. 2006-2014 yılları arasında ABD film ve ses kayıt endüstrisinde yaşanan ölümlü olmayan iş kazası ve meslek hastalığı sayıları	13
Grafik 2.2. 2005-2014 yılları arasında ABD film ve ses kayıt endüstrisinde yaşanan ölümlü iş kazası sayıları	14
Grafik 2.3. 2009-2013 yılları arasında Türkiye’de yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri kodu altındaki iş kazası sayıları	14
Grafik 4.1. Sektörel risklerin dağılımı (%).....	23
Grafik 4.2. Kamera önü grubu için risklerin dağılımı (%)	24
Grafik 4.3. Kamera önü grubu için risklerin yapılan faaliyetlere göre dağılımı	24
Grafik 4.4. Kamera, ışık ve ses grubu için risklerin dağılımı (%).....	25
Grafik 4.5. Kamera, ışık ve ses grubu için risklerin yapılan faaliyetlere göre dağılımı.....	26
Grafik 4.6. Sanat, tasarım ve uygulama grubu için risklerin dağılımı (%)	26
Grafik 4.7. Sanat, tasarım ve uygulama grubu için risklerin yapılan faaliyetlere göre dağılımı.....	27
Grafik 4.8. Yapım ve yönetim grubu için risklerin dağılımı (%)	28
Grafik 4.9. Yapım ve yönetim grubu için risklerin faaliyetlere göre dağılımı.....	28
Grafik 4.10. Post-produksiyon grubu için risklerin dağılımı (%).....	29
Grafik 4.11. İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi kategorisi altında en çok vurgulanan konular	34
Grafik 4.12. İSG eğitimleri ve çalışanların bilgilendirilmesi kategorisinde en çok vurgulanan konular	36
Grafik 4.13. İSG kurulu kategorisinde en çok vurgulanan konular.....	37
Grafik 4.14. Risk değerlendirmesi kategorisinde en çok vurgulanan konular	40
Grafik 4.15. Genel çalışma koşulları kategorisinde en çok vurgulanan konular.....	42
Grafik 4.16. Tehlike ve riskler kategorisinde en çok vurgulanan konular	46

Grafik 4.17. Makine güvenliği kategorisinde en çok vurgulanan konular	48
Grafik 4.18. Elektrik güvenliği kategorisinde en çok vurgulanan konular	49
Grafik 4.19. Tehlikeli işi reddetme hakkı kategorisinde en çok vurgulanan konular	51
Grafik 4.20. İş yetiştirme kategorisinde en çok vurgulanan konular.....	53
Grafik 4.21. Hijyen kategorisinde en çok vurgulanan konular.....	54
Grafik 4.22. Mesleki sağlık sorunları kategorisinde en çok vurgulanan konular.....	56
Grafik 4.23. Çalışma saatleri kategorisinde en çok vurgulanan konular.....	58

RESİMLEMELER LİSTESİ

RESİMLER

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Film ekibi örneği	7

SİMGELER VE KISALTMALAR

SAG	The Screen Actors Guild (Ekran Sanatçıları Loncası)
AMPTP	Alliance of Motion Picture and Television Producers (Sinema ve Televizyon Filmi Yapımcıları Birliği)
OGG	Odak grup görüşmesi
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
MSDS	Material Safety Data Sheet (Malzeme Güvenlik Bilgi Formu)

1. GİRİŞ

Toplumlar sürekli değişim ve dönüşüm içerisindedir. Toplumun bazen dolaylı, bazen de doğrudan yansıması olan sinema, dil, din, ırk, kılık-kıyafet, gelenek, görenek gibi tüm toplumsal olguları içine alan bir değişim aracıdır. Bu açıdan sinema, içinde bulunduğu toplumdaki etkilediği gibi toplumu etkileyen en önemli unsurlardan da biridir. Nitekim sinemanın toplum hayatındaki önemini gözlemleyen Atatürk, “*Sinema gelecekteki dünyanın dönüm noktalarından biridir. Şimdi bize basit bir eğlence gibi gelen radyo ve sinema, bir çeyrek asra kalmadan yeryüzünün çehresini değiştirecektir. Tek ve birleşik bir dünyayı hazırlamak bakımından sinema ve radyonun keşfi yanında tarihte devirler açan matbaa, barut, Amerika'nın keşfi gibi olaylar oyuncak nispetinde kalacaktır*” demiştir [1-3].

Günümüzde popüler kültürün milyonlarca insanı etkileme gücüne sahip aktörlerden biri olan sinema ve televizyon filmleri, tanıtım ve pazarlamanın en önemli araçlarından sayılmaktadır. Gösterildikleri ülkelerde en çok izlenen yapımlar arasına giren Türk televizyon filmleri, önemli bir yumuşak güç aracı olarak Türkiye'nin imajına da büyük katkı sağlamaktadır. TIME Dergisinde Türk dizi ihracatı için Türkiye'nin gizli silahı olarak bahsedilirken, bu dizilerin Amerika'nın askeri gücünden ve Çin Devlet Başkanı'nın harcama gücünden daha etkili olduğu ifade edilmiştir [2, 3].

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre, yetmişin üzerindeki Türk televizyon filmi Orta Doğu'dan Balkanlara, Orta Asya'dan Güney Amerika'ya kadar pek çok ülkede yayınlanmaktadır. Dizi ihracatı dünyada %4,54 büyürken, ülkemizde 2013 sonu itibarıyla bu oran %20'nin üzerinde gerçekleşmiştir. 200 milyon dolara yaklaşan Türk televizyon film ihracatı, ülkemiz ekonomisine olumlu etki etmiştir [3, 4].

Türk ekonomisine ciddi katkıları bulunan bu kazançlı sektör, Türkiye'nin uluslararası arenada tanıtımına, turizm ve konut sektörlerine de ciddi katkılar sağlamaktadır. Binlerce çalışana istihdam olanağı sağlayan sinema ve televizyon filmi endüstrisine yönelik birtakım çalışmalar olsa da iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılan araştırma sayısı yok denecek kadar azdır.

1986 - 2002 yılları arasında yapılmış Türk sineması konulu 111 tezden 23'ü kadın-erkek ve aile-toplumsal etkileşimler üzerine, 13 tanesi Türk sinemasında tür ve konu üzerine, 20 tanesi

Türk sineması sorunları, 2 tanesi göç ve arabesk üzerine, 24'ü yönetmen ve film çözümlemesi üzerine, 3 tanesi belgesel Türk sineması üzerine, 4'ü seyirci profili, ekonomik ve hukuksal verilerin yansımaları, diğer 12 tanesi de mekân, müzik, teknik donanım, dekor ve İstanbul üzerine hazırlanmıştır [5].

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de televizyon ve sinema film sektöründeki setlerin, gösteri dünyasının parıltılı magazini arkasında maskelenmiş çalışma koşullarını iş sağlığı ve güvenliği yönünden görünür hale getirmek ve mevcut durumun profilini çıkarmaktır.

Çalışmanın ikinci bölümünde, dünyada ve Türkiye'de film endüstrisinin tarihsel gelişimi, film endüstrisinin temel yapısal özellikleri, film endüstrisinde üretim süreci, sinema ve televizyon film yapımında görülen başlıca iş kazaları ve istatistikleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde, nitel araştırma ve nitel bir veri toplama yöntemi olan odak grup görüşmesine ait teorik bilgilere yer verilmiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde, kamera önü grubu, kamera ışık ve ses grubu, sanat tasarım ve uygulama grubu, yapım ve yönetim grubu ve post prodüksiyon grubu için tespit edilen risklerin dağılımları verilmiştir. Ardından, odak grup görüşmelerine ait öne çıkan kategoriler ile tematik modeller, vaka modelleri ve en çok vurgulanan konulara ait grafik sonuçlarına yer verilmiştir.

Çalışmanın beşinci bölümünde, bu tez çalışması ile benzer nitelikte olan literatürdeki bazı farklı çalışmalar karşılaştırılmış ve bu çalışmaların ortak ve farklı yönleri aktarılmıştır. Çalışmanın altıncı bölümünde ise varılan sonuçlar belirtilerek sektöre özgü çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE FİLM ENDÜSTRİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1.1. Dünyada Film Endüstrisinin Tarihsel Gelişimi

Dünya film endüstrisinin başlangıcı, hareketli görüntüyü kaydeden projeksiyon makinasının mucitleri, Fransız Lumiere kardeşlere dayanır. Dumanlar içinde gara giren treni, bahçeyi sularken yanlılıkla kendini ıslatan bahçıvanı, fabrika işçilerini içeren ilk sessiz gösterim, Lumiere’ler tarafından Aralık 1895’te Paris’te gerçekleştirilmiş olup 20 dakika sürmüştür [6, 7].

Avrupa her ne kadar projeksiyon makinasını icat etse de, 1. Dünya Savaşı’nın başlaması, savaşa giren Avrupa ülkelerinde sinema alanındaki gelişimin durmasına yol açmıştır. Bu durum, savaşa üç yıl sonra dahil olan Amerika Birleşik Devletleri’ne (ABD) fırsat sağlamış ve ABD’nin film pazarında ciddi ilerlemeler kaydetmesini sağlamıştır. ABD’nin günümüz dünya film pazarını elinde tutmasının izahı, 1. Dünya savaşı sırasında yaşanan tarihsel gelişmelere dayanmaktadır [7, 8].

Günümüzde dünya çapındaki film sektörü istatistiklerine bakıldığında 2014 içinde Hindistan 2000, Amerika 700, Çin ve Japonya 600, Avrupa ülkeleri ve Güney Kore 200-250 film üretmiştir. 2014 dünya gişe hasılatı rakamlarına bakıldığında ise 1 milyar dolarlık gişe hasılatı ile (Transformers Filmi) Hollywood sineması önde gelmiştir [7, 8].

2.1.2. Türkiye’de Film Endüstrisinin Tarihsel Gelişimi

Film endüstrisinin Türkiye’deki kökenleri, tüm dünyada olduğu gibi sinemaya dayanmaktadır. Saray ve konaklarda gösteri sanatları ile başlayan sinema olgusu, tiyatro ve sirkler sayesinde halkın da ilgisini çekmiştir. Azınlıklar ve Levantenlerin girişimiyle Türkiye’ye tanıtılan sinema, kısa sürede bir iş kolu haline dönüşmüştür [9].

İlk Türk sineması, Fuat Uzkınay’ın 1914 yılı yapımlı, “Ayastefanos’taki Rus Abidesinin Yıkılışı” adlı belge-filmdir. Mekân anlamında ise ilk yerleşik sinema, 1908 yılında, “Cinema

Theatre Pathe Freres” adıyla, Sigmund Weinberg tarafından Beyoğlu’nda açılmıştır. Günümüzde “Tepebaşı Sineması” olarak bilinen, yerinde TRT’nin platolarının mevcut olduğu yerde kurulmuştur. 1940’lı yıllarla birlikte sinema salonlarının sayısı artmaya başlamış ve Beyoğlu’ndaki Yeşilçam’da yoğunlaşmıştır [10, 11] .

İlk film gösteriminin ardından 1945’e kadar geçen otuz bir yıllık süreçte kayda değer bir gelişme olmasa da, sinema filmi üretiminde tiyatrocular yerine sinemacılar ön plana çıkmıştır. Kırel [11] (2005), bu tarih aralığını, “ön-Yeşilçam” olarak adlandırılan bir geçiş dönemi şeklinde tanımlamış ve Yeşilçam kavramına şu şekilde bir açıklama getirmiştir:

“Yeşilçam, Türk sinemasının en parlak olduğu dönemde Taksim ve Galatasaray arasındaki bölgenin tam ortasında Kuloğlu ve Ahududu Sokak ile sınırlanan adadır. Yeşilçam (aynı zamanda), Türk sinemasının halk ile bağının en yoğun olduğu, halkın istediği filmleri üreten ve aydınlar tarafından hafifsenen ve elettirilen Türk sinemasının popüler kanadını ve kendine özgü üretim ilinkilerini anlatmakta kullanılan bir kavramdır. Yeşilçam adı aslında Beyoğlu’nda film yapan şirketlerin yer aldığı bir sokağın kavramlaştırılmış halidir. Aslında bir anlamda bu kavram bir dönemin film üretim ilinkilerine, kalıplarına, üretim ortamına ve gişeye odaklı üretim anlayışına işaret eder. Yeşilçam adının Hollywood (Kutsal Ağaç) gibi bir benzetmeden yola çıkarak Hollywood’u meydana getiren holly-kutsal (yeşil) ve wood-ağaç (çam) gibi iki kelimenin birleştirilmesinden ortaya çıktığı ileri sürülmektedir... Yeşilçam aslında bir üretim anlayışının adıdır.”

Türk sineması 1950’lerde hareketlenmeye başlamıştır. Bu hareketlilikte, ülkedeki siyasi değişim ortamının da etkisi büyük rol oynamıştır. 1960’lı yıllarda ulusal bir sinema arayışına girilmesi, Türk sinemasının, Amerikan sinemasının önüne geçmesi sonucunu doğurmuştur. İzleyicinin yerli filmlere ilgisiyle beraber, üretilen film sayısı sürekli artış göstermiş, giderek büyüyen ve karlı bir sektör haline gelen Türk sineması, yeni yapımevleri ve yapımcıların türemesini kaçınılmaz hale getirmiştir. 1963’ten itibaren renkli filmler üretilmeye başlanmış, üretimi giderek hızlanan renkli filmler piyasayı ele geçirmiştir. 1966 yılında Türk sineması 241 filmle, dünya uzun metraj film üretimi sıralamasında 4. sırayı almıştır. Tüm bu gelişmeler neticesinde, 1960’lı yıllara Türk sinemasının altın çağı benzetmesi yapılmıştır.

1970 ve 1990 yılları arasında televizyon ve videonun yaygınlaşması, terörün neden olduğu kaos ortamı gibi faktörler, izleyicinin sinema salonlarından kopup evlerinden çıkmamasına neden olmuş, bu durum da sinema sektörünü büyük bir bunalıma sürüklemiştir [9, 10, 12].

1996 yılında gösterime giren, Yavuz Turgul'un senaryosunu yazdığı ve yönettiği "Eşkîya" adlı film, 1990'lı yılların en önemli gelişmesi olarak gösterilmektedir. Film, 2 568 000 kişilik bir kitle tarafından izlenerek, o tarihe kadar Türk sinemasının en yüksek gişe hasılatına ulaşmıştır. Ayrıca, 1990'ların son döneminde piyasaya çıkan birçok yerli film ile seyirci tekrar sinemaya çekilmiş, derin kriz rüzgârı tersine çevrilmiştir [13].

Türkiye'nin ilk yerli dizisi, 1974'te çekilen "Kaynanalar" adlı yapım olmuştur. "Melahat Kuruoğlu'nun [13], *"1990'larda yayın hayatına başlayan özel televizyon kanalları, yapımcı şirketlerle de işbirliği yapar ve 2000'li yıllardan itibaren günümüz dizi furçasına giden yolda bas dondurucu bir hızla yol alınır"* şeklindeki ifadesi ise, 1990'ların sonlarında Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu'nun (TRT) yanında beliren ve başlıca gelir kaynağı reklam olan özel kanalların, dizi-film yayımına başlangıcını en iyi şekilde özetlemektedir. 2000'ler sonrasında, teknik kalite bakımında dünya standartlarında işlere imza atılan, yüksek bütçeler ve milyonlarca izleyiciyi yakalayan filmler ile sektörde ciddi bir ivme içerisine girilmiştir. Türkiye'de 2014 yılı itibariyle 2 034 sinema perdesi ve 254 310 sinema koltuğu bulunmaktadır. Bilet satışları ise 2013 yılında 50 milyonu geçmiştir. Tüm bu gelişmeler ışığında Türk sineması, umut verici bir tablo çizmektedir [13].

2.2. FİLM ENDÜSTRİSİNİN TEMEL YAPISAL ÖZELLİKLERİ

Film endüstrisi az sayıda büyük firmanın yanında, birçok küçük ölçekli firmadan meydana gelen emek yoğun bir sektördür. Üretim sürecinde farklı prodüksiyon türleri için çok çeşitli girdiler (mekan, iş gücü, alet ekipman vb.) gerekebileceği gibi aynı tür prodüksiyonların girdileri bile kendi içerisinde değişiklik gösterebilmektedir. Dolayısıyla her bir yapımda farklı ekiplerin oluşturduğu ve farklı dinamiklere sahip bir procesten geçilerek, benzersiz ürünlerin ortaya çıktığı söylenebilir. Bu açıdan film endüstrisinde standart bir kitle üretiminin söz konusu olmadığı bir yapıdan bahsedilebilir [9].

Özkan Töre, sektörel araştırma raporunda film endüstrisindeki istihdamı yatay ve düşey olmak üzere iki kategoride sınıflandırmıştır. Yatay tasniflemeye bakıldığında, ilk grupta her

bir prodüksiyon için bir araya gelerek prodüksiyon bitiminde ayrılan yazar, oyuncu, senarist ve kameraman gibi serbest çalışanlar yer almaktadır. İkinci grupta ise yapım, dağıtım, gösterim aşamalarında yer alan firmaların sabit çalışanları gibi sürekli istihdam edilen kişiler bulunmaktadır. Düşeyde tasnifleme ise yaratıcı ve teknik işgücü olarak iki kategoride incelenmektedir. Bu kategorizasyona göre oyuncular, yönetmen, senarist vb. çalışanlar “yaratıcı işgücü” tanımı altında; ışık teknisyeni, set görevlisi, kostüm sorumlusu gibi teknik donanım gerektiren işlerde çalışanlar ise “teknik işgücü” tanımı altında değerlendirilmektedir. [9].

Film sektörü, geniş sınırlara ve farklı sektörlerle iç içe geçmiş bir yapıya sahip olması açısından, barındırdığı mesleki yapılanma da diğer sektörlerden farklılaşmaktadır. Ülkemizde, farklı ülkelerdeki sektöre özgü mesleklerin taramasının yapıldığı ve özellikle BBC yayın kuruluşunun meslek dökümleri ve Creative Skillset meslek tanımlarının da referans alındığı bir “Televizyon Yayıncılığı ve Yapımcılığı Meslek Haritalama Raporu” çalışması yapılmıştır. Bu rapor verilerinden yola çıkılarak sektöre özgü meslekler 6 ana başlık altında gruplandırılabilir [14]. Bu gruplar Tablo 2.1’de verilmiştir.

Tablo 2.1. Sinema ve televizyon film sektörüne özgü meslek gruplaması [14]

1) YAPIM VE YÖNETİM GRUBU
Yapım ekibi
Yönetim ekibi
2) YAZIM GRUBU
3) SANAT, TASARIM VE UYGULAMA GRUBU
Sanat ve tasarım ekibi
İnşa ekibi
Kostüm ekibi
Aksesuar ekibi
Saç ve makyaj ekibi
4) KAMERA, IŞIK VE SES GRUBU
Kamera ekibi
Işık ekibi
Ses ekibi
5) POST PRODÜKSİYON GRUBU
Post prodüksiyon ekibi
Ses post prodüksiyon ekibi
6) KAMERA ÖNÜ GRUBU

2.2.1. Film Ekibi

Set ekibi, yapım (prodüksiyon) şirketi tarafından bir film yapımı için işe alınan, teknik ekip ve kaptan (oyuncu grubu) oluşan insan topluluğudur. Film ekibi farklı uzmanlık alanları gerektiren departmanlardan oluşur [14, 15]. Resim 2.1.'de film ekibine örnek verilmiştir.

Resim 2.1. Film ekibi örneği

2.2.1.1. Yapım ve yönetim grubu

İyi bir yapım, pazarlama, yönetim, hukuk, finans, senaryo, teknik bilgi, oyun tekniği, sanat denetimi gibi birçok alana hâkim olmayı gerektirmektedir. Tüm bu becerilerin tek kişide toplanması imkânsız olacağından, yapım ekibini birden fazla yapımcıdan bir kadro oluşturur. Bu amaçla yapım ekibi, yapımcı, yardımcı yapımcı, yapımcı yardımcısı, ortak yapımcı, uygulayıcı yapımcı, denetçi yapımcı, yapım koordinatörü, yapım amiri, mekân sorumlusu ve kast direktörü gibi birden fazla meslek grubuna ayrışır.

Yapımın alt kümelerinden biri olan yönetim departmanı, yaratıcı bakış açısıyla filme son şeklini veren yönetmen ve yönetmene zaman yönetimi, organizasyon, lojistik, planlama gibi işler konusunda destek sağlayan birinci, ikinci, üçüncü yönetmen yardımcısı ile devamlılık sorumlusundan oluşur [14, 15].

2.2.1.2. Yazım grubu

Bu grubun içerisinde senaryo yazarı, diyalog yazarı ve senaryo doktoru bulunmaktadır [14, 15].

2.2.1.3. Sanat, tasarım ve uygulama grubu

Sanat ve Tasarım ekibi, yapımın gerçekleştirildiği alanın filmde istenen şekilde düzenlenmesi, tasarlanması ve görselleştirilmesi, gerekli malzemelerin üretim süreci ya da temini gibi işlerden sorumlu olan en kalabalık ekiptir. Bu ekip, yapım tasarımcısı, sanat yönetmeni, sanat yönetmeni yardımcısı ve set dekoratörü, set satın alma, storyboard çizeri, heykeltıraş, teknik çizer, öykü tablo ressamı, model yapıcı, set görevlisi gibi meslek gruplarından meydana gelir.

İnşa ekibi, istenen görsel dünyanın yaratılmasında setlerin inşası, sıvama, boyama gibi işlerden sorumludur. Bu ekip uzmanlık alanlarını film endüstrisi dışındaki piyasada edinmiş kişilerden oluşur. Ekip içerisindeki meslek grupları inşa amiri, iskele kurucu, set boyacısı, set sıvacısı, set marangozundan oluşur.

Kostüm, tiyatro ve sinema gibi sanat dallarında oyuncuların giydiği her türlü kıyafet ve aksesuardır. Kostüm departmanı senaryoya uygun giysilerin, takı ve aksesuarların üretimi, tasarımı, kiralanması ve satın alınması gibi işlerden sorumludur. Kostüm ekibi, ekip yöneticisi olan kostüm tasarımcısı ile kostüm tasarım yardımcısı, gardırop sorumlusu, set terzisi ve kostüm devamlılık sorumlusundan oluşur.

Mekân ve role ilişkin her türlü unsur (toplu iğne, pul, boncuk, gözlük, kitap, mobilya, kullanım eşyaları, bisikletten bir tıra kadar her türlü taşıtlar, askeri araçlar, ateşli silahlar, yağmur, kar gibi doğa efektleri, hayvanlar, bitki örtüsü, iç mekan bitkileri vb.) aksesuar ekibinin sorumluluğundadır. Aksesuar ekibi, aksesuar tasarımcısı, kostüm aksesuarcısı, set aksesuarcısı, aksesuar üreticisi, aksesuar depocusu, silah sorumlusu ve peyzaj sorumlusundan oluşur. Ayrıca patlama, duman, yapay doğa efektleri, vurulma, düşme, uçma, yangın gibi birçok efektten sorumlu olan özel efekt uzmanı da bu ekibe dahil edilmiştir.

Saç ve makyaj ekibi, kamera önü grubunun saç ve makyaj uygulamasından sorumlu olan perukacı, makyaj sanatçısı, set kuaförü, protez imalatçısı ve plastik makyaj sanatçısından oluşur [14, 15].

2.2.1.4. Kamera, ışık ve ses grubu

Kamera ekibi, yapım içerisinde çok pahalı ve hassas cihazlar kullanarak etkin bir rol üstlenen teknik donanıma sahip kişilerdir. Ekip sorumlusu, tüm teknik departmanların da başı olan görüntü yönetmenidir. Onun altında kameraman, 1. ve 2. kamera asistanı, sayısal görüntüleme teknisyeni (sgt), aktarmacı, video asistanı, set operasyon elemanı (grips) bulunur. Grip ekibi, ray sistemleri, crane, dolly veya özel amaçlı çekim arabalarının hazırlanması gibi, ekipmanların kullanımına hizmet eden özel düzeneklerin kurulumundan sorumludur.

Işık ekibi, aydınlatma planı yapan ve aydınlatma ekipmanlarının kullanımından sorumlu ekiptir.

Ses ekibi, ses teknisyeni, tonmayster, ses asistanı, boom operatörü ve ses kayıtcı'dan oluşur. Ses teknisyeni, ses ekibinin yöneticisidir [14, 15].

2.2.1.5. Post prodüksiyon grubu

Post prodüksiyon, filme son halinin verildiği bir dizi işlemi kapsamaktadır. Kurgu yönetmeni, kurgu operatörü, post prodüksiyon koordinatörü, renk düzeltme uzmanı ve görsel efekt uzmanı, animatör ve jenerik tasarımcısından oluşur.

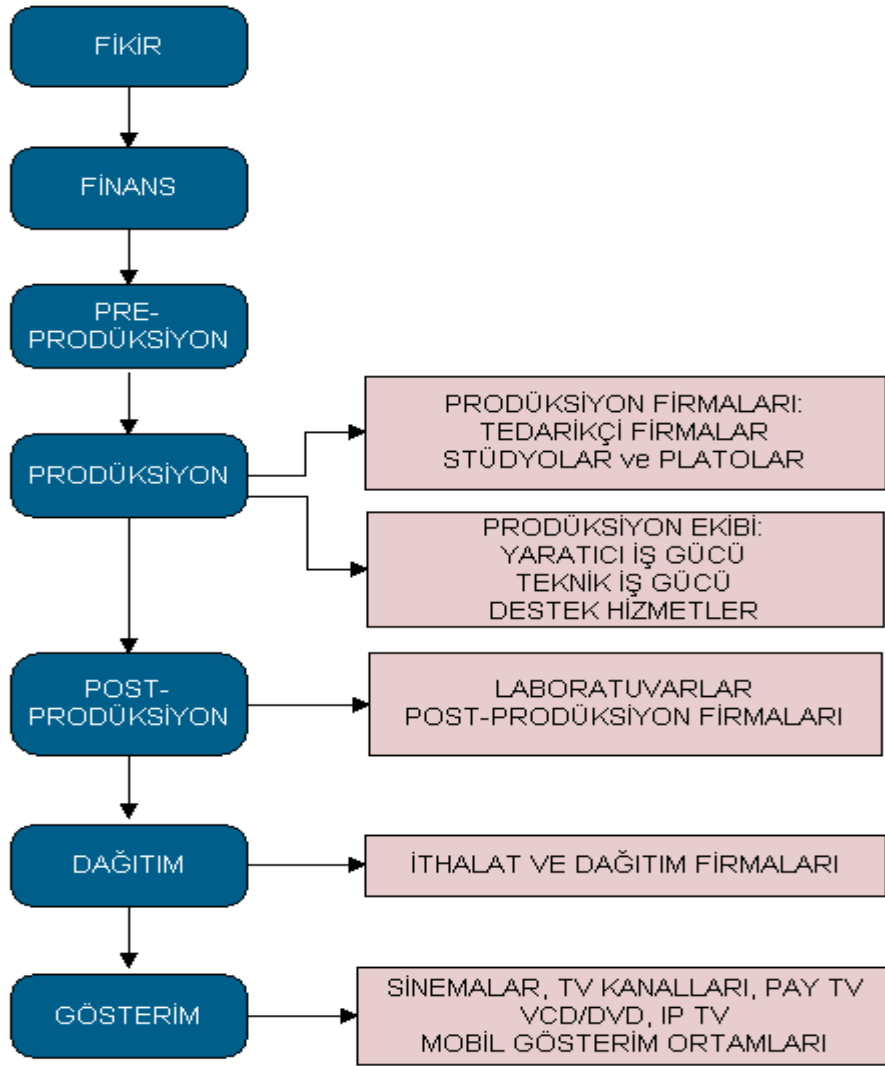
Ses post prodüksiyon ekibi, ses tasarımcısı, ses kurgusu koordinatörü, ses efektçisi, ses miksajcı, ses kurgucu seslendirme yönetmeni, seslendirme sanatçısı, müzik danışmanı ve besteciden meydana gelir [14, 15].

2.2.1.6. Kamera önü meslek grubu

Oyuncu, dublör ve figüranların yer aldığı meslek grubudur [14, 15].

2.3. FİLM ENDÜSTRİSİNDE ÜRETİM SÜRECİ

Film endüstrisinde üretim süreci, birçok büyük değer ortaya koyulduğu bir zincirdir. Bu zincirin halkalarını, her aşamada dâhil olan farklı girdi ve bileşenler ile doğrudan ya da dolaylı olarak uyarılan sektörler oluşturmaktadır. Türk film endüstrisi yapım zinciri, dünyada olduğu gibi, fikrin oluşması ile başlayıp, finans, pre-prodüksiyon, prodüksiyon, post-prodüksiyon, dağıtım ve gösterim aşamalarından oluşmaktadır (Şekil 2.1.) [9, 16, 17].

Şekil 2.1. Üretim süreci akış şeması [9, 16, 17].

2.3.1. Fikir Oluşumu ve Finans

Bu aşamalar, üretim zincirini başlatan halkalardır. Ayrıca, sinema filmi ve dizi filmlerin üretim süreçlerindeki farklılaşmayı da ortaya koyar. Dizi film yapılırken, televizyon kanalları taşeron olarak çalıştırdığı yapımcı firmalarına, fazla izleyici çekecek ve böylece de reklam geliri sağlayacak dizi filmleri ısmarlar. Bu ilişkide finans kaynağı televizyon kanalıdır. Televizyon kanallarının da geliri reklamlardan sağlandığı için, reklam verenin yatırımını televizyon kanallarına yönlendiren reklam ajansları, zincirin doğal bir halkasını oluşturmaktadır. Sinema filmi yapımlarında tam tersi şekilde içerik önce ortaya çıkıp, finans kaynağı sonradan aranmaktadır [9, 16, 17].

2.3.2. Pre-Prodüksiyon

Finans aşamasını, prodüksiyon aşamasında ihtiyaç duyulacak teknik ekip, oyuncu, mekan gibi unsurların belirlendiği karar aşaması olan prodüksiyon öncesi aşama takip eder. Bu aşamada, finansa ilişkin geri besleme ve bütçe değişiklikleri olabilmektedir [9, 16, 17].

2.3.3. Prodüksiyon

Prodüksiyon aşaması, çekimlerin gerçekleştiği aşamadır. Bu aşamanın içerisinde film ekibinin ve güvenlik, ulaşım, temizlik gibi destek hizmetlerin bulunduğu aktörler yer almaktadır. Sinema filmleri belirli bir dönem içerisinde bir defaya mahsus olmak üzere çekilirken, dizi filmler sezon boyunca her hafta düzenli olarak çekilir [9, 16, 17].

2.3.4. Post-Prodüksiyon

Post prodüksiyon aşaması, prodüksiyon aşaması çekimlerinde elde edilen ham kasetin, kurgu (montaj), seslendirme, gerekli görüldüğü takdirde, özel efekt ve renk düzeltme aşamalarından geçirilmesidir [9, 16, 17].

2.3.5. Dağıtım

Dağıtım aşaması, sinema filmleri ve dizi filmlerinin, üretim sürecinde farklılaştığı başka bir aşamadır. Doğrudan televizyon kanallarında gösterime giren dizi filmlerin dağıtım ayağı yoktur. Sinema filmlerinde içinse, dağıtım firmalarının görevleri arasında afiş tasarımı, tanıtım, depolama ve taşıma, filmin hangi salonlarda ne kadar süreyle oynayacağını fizibilitesi, sinema işletmecisi ile uzlaşma yer almaktadır [9, 16, 17].

2.3.6. Gösterim

Dağıtım aşamasının ardından sinema filmi ve dizi filmler, sinema salonları, özel televizyon kanalları, DVD-VCD formatı, dijital platformlar, ödemeli televizyon gibi kanallarla tüketiciye sunulmaktadır [9, 16, 17].

2.4. SİNEMA VE TELEVİZYON FİLM YAPIMCILIĞI ENDÜSTRİSİNDE GÖRÜLEN BAŞLICA İŞ KAZALARI

Film sektöründe, iş kazaları ve meslek hastalıklarının kesin tam ve sayılarını saptamak oldukça zordur. “The Bureau of Labor Statistics of the U.S. Department of Labor”un 1985-1986 yılları arasında film sektöründe yaşanan iş kazası ve meslek hastalıkları verilerine göre, 1986 yılında tam zamanlı çalışanlar arasında 4,240 adet kayıtlı iş kazası ve meslek hastalığı vakası bulunmaktadır. Bunlardan 1,600 tanesi iş günü kaybına neden olmuştur. 1985 yılındaki veriler de hemen hemen aynı olmakla beraber, iş günü kaybı %10 daha fazladır. “The California Division of Labor Statistics and Research” tarafından yapılan derlemede, 1980-1988 yılları arasında, film endüstrisinde bir iş gününden fazla iş kayba neden olan, ölümcül olmayan yaralanmalar ve sakatlıkların sayısı Tablo 2.2.’de verilmiştir [18]:

Tablo 2.2. Ölümcül olmayan, iş kazaları ve hastalıklar California, 1980-1988 [18]

YIL	KAZA VE HASTALIKLAR
1980-1982	2,588
1983-1985	2,962
1986-1988	2,968
TOTAL	8,518

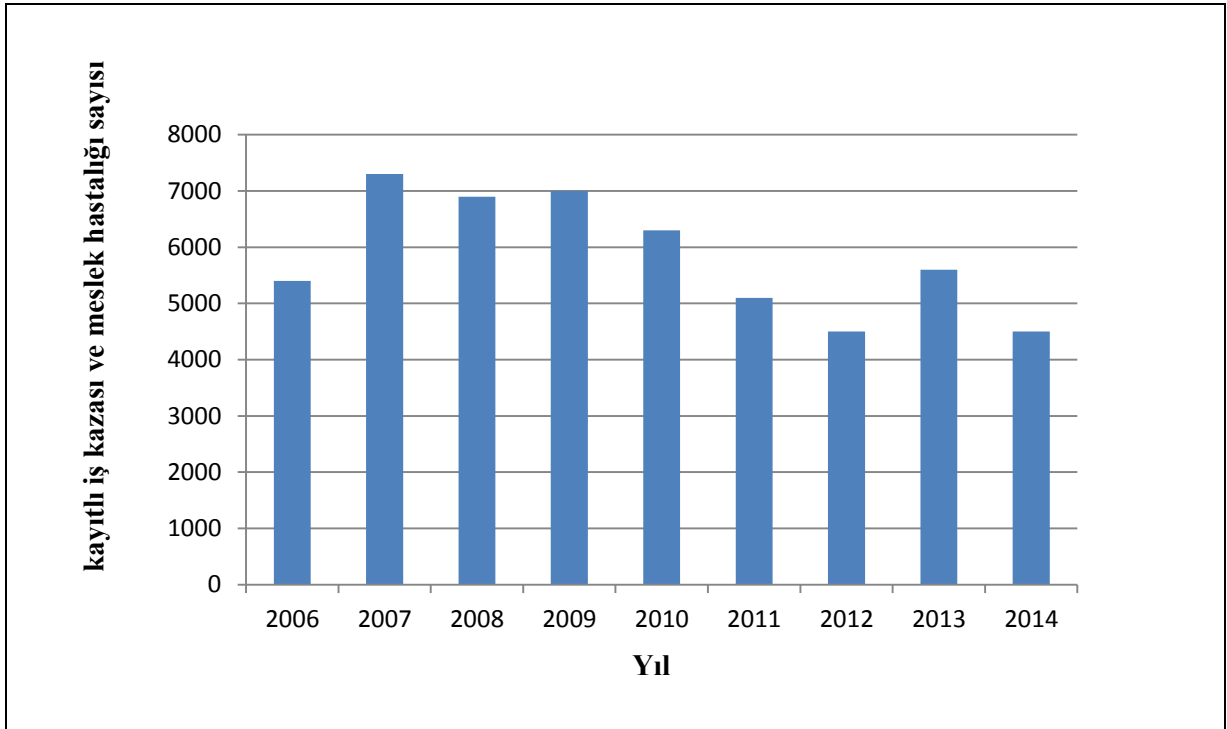
Bu periyotlar arasında aynı zamanda direk film endüstrisi ile ilgili olan 13 ölümlü vaka rapor edilmiştir. Bu oran her 1000 kaza ve yaralanmada 1,5 ölümcül olaya işaret etmektedir. Aynı zamanda bu oran, California’daki yapı ve üretim sektörleri de dahil olmak üzere, diğer sektörlerin ortalamasından (her 1000 kaza ve yaralanmada 0,5 ölümlü olay) 3 kat daha yüksektir [18].

“The Screen Actors Guild (SAG)” konuyla ilgili “Alliance of Motion Picture and Television Producers (AMPTP)” a üye şirketlerin kaza rapor verilerine dayalı birçok çalışma yapmış ve şu sonuçlara ulaşmıştır [18]:

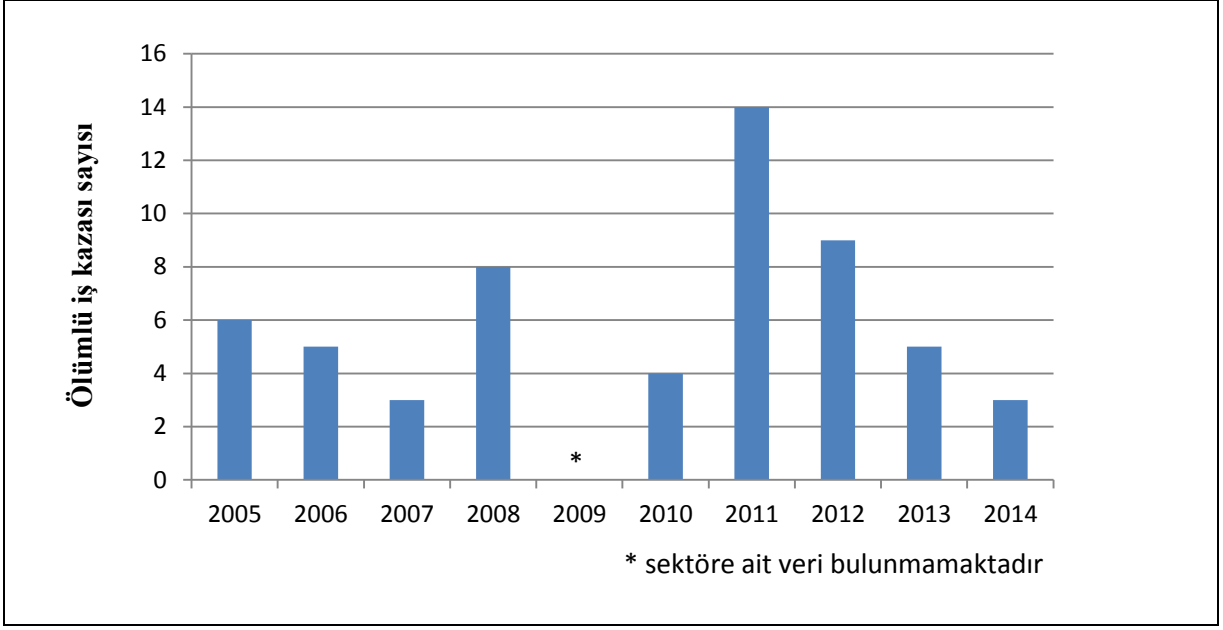
1982-1984 yılları arasında SAG üyeleri, 600 iş kazası ve yaralanma rapor etmiştir. Bu yaralanmaların %53’ü dublörlerdir. İş kazalarının %80’i film çekimleri esnasında gerçekleşmektedir. Ek olarak kazaların %80’i stüdyolarda değil, stüdyo dışı çekimlerde yaşanmıştır. 1982 yılındaki hastalık ve yaralanmaların analiz sonuçlarına göre, bu kaza ve hastalıkların %34’ünün düşmeye, %21’i duman ve kimyasal madde teneffüsüne, %10’u

araba kazalarına, %7'si dv sahnelerine, %7 ekipman arızasına, %5'i atlarla çalışmaya, %5 motosikletler ve %11'i de diğ er sebeplere bağlı olarak gerçekleşmiştir [18].

Amerika Birleşik Devletleri alıma Bakanlığı istatistik verilerine göre, 2014 yılında film ve ses kayıt endüstrisinde yaşanan ölümlle sonuçlanmayan kayıtlı i kazası ve meslek hastalığı sayısı 4500; ölümlü iş kazası sayısı ise 3 adettir. 2006-2014 tarihleri arasındaki i kazası ve meslek hastalığı verileri Grafik 2.1. ve Grafik 2.2.'de görülmektedir [19]:

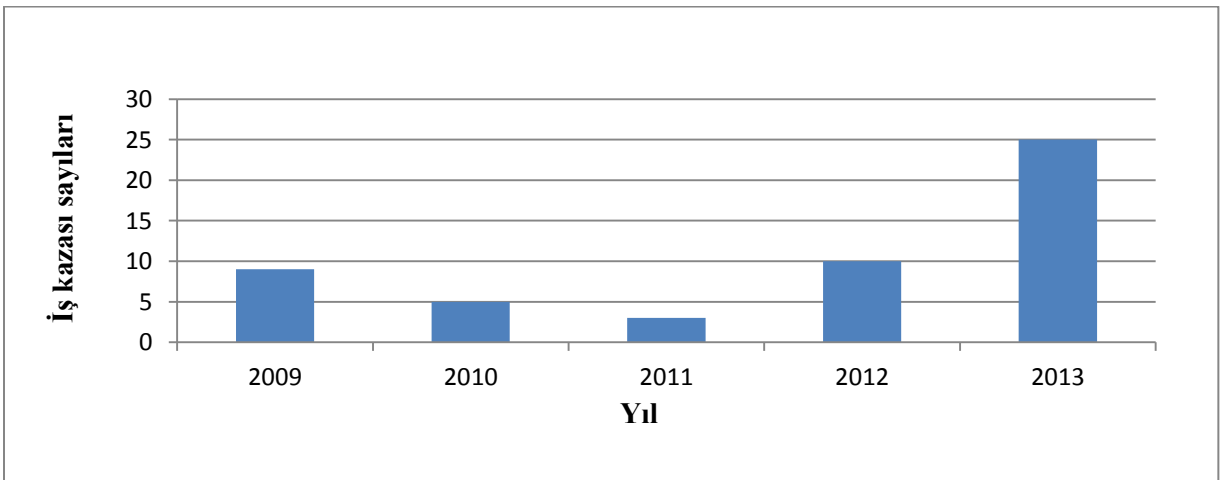

Grafik 2.1. 2006-2014 yılları arasında ABD film ve ses kayıt endüstrisinde yaşanan ölümlü olmayan i kazası ve meslek hastalığı sayıları [19]

Grafik 2.2. 2005-2014 yılları arasında ABD film ve ses kayıt endüstrisinde yaşanan ölümlü iş kazası sayıları [19]

Ülkemizde dizi ve film setlerinde yaşanan kazalar medyada sıklıkla gündeme gelse de, bu sektörde kaza ve hastalık rapor ve kayıtlarının tutulmaması, SGK tarafından yayımlanan verilerdeki rakamların çok küçük bir dilimi temsil etmesine sebep olmaktadır. Türkiye’de SGK verilerine göre yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri ekonomik faaliyet sınıfı içerisine giren sinema ve televizyon film endüstrisinde 2012-2014 yılları arasında ölümlü iş kazası ve meslek hastalığı vakası bulunmamakta olup 2009-2013 yıllarına ait iş kazası sayıları Grafik 2.3.’te yer almaktadır [20]:

Grafik 2.3. 2009-2013 yılları arasında Türkiye’de yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri kodu altındaki iş kazası sayıları [20]

3. GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışmada sinema ve televizyon film endüstrisinde iş sağlığı ve güvenliği koşullarının tespiti amacıyla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Kullanılan yöntem nitel veri toplamada önemli bir veri toplama tekniği olan odak grup görüşmesidir. Çalışmada 2 farklı odak grup görüşmesi iki ayrı oturumda yapılmış ve grup görüşmelerine, ilk grupta 9, ikinci grupta ise 12 kişi olmak üzere toplam 21 kişi katılmıştır. En az bir buçuk saat süren görüşmelerde, katılımcıların izinleri alınarak ses kaydı yapılmış, görüşme notları tutulmuş, sektöre özel olarak geliştirilmiş konu rehberi ve soru anahtarı yardımıyla zengin ve ayrıntılı nitel verilerin elde edilmesi sağlanmıştır.

Elde edilen veriler, saha ziyaretleri sırasında yapılan gözlemlerle desteklenmiştir. Saha araştırmaları ve odak grup görüşmeleri eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda İstanbul ilinde 4 farklı işyeri, farklı pratiklerden uzmanlar nezaretinde 2 hafta süreyle ziyaret edilmiş olup çeşitli gözlemler yapılmıştır. Ön tehlike analizi yöntemi incelenmiş ve bu sektöre özgü anlaşılabilir bir format olarak bir risk envanteri tablosu geliştirilmiş ve Ek-1'de verilmiştir.

3.1. KULLANILAN METODUN TANITIMI

3.1.1. Nitel Araştırma

Nitel araştırma, görüşme, doküman analizi ve gözlem gibi nitel veri elde etme yöntemlerinin kullanıldığı, algılar ve olayların doğal bir ortamda gerçekçi ve totaliter bir biçimde ortaya çıkarılmasına yönelik, nitel bir sürecin takip edildiği araştırma olarak tanımlanır. Başka bir deyişle, kuram oluşturmayı temel alan bir bakış açısıyla sosyal olguları içerisinde buldukları çevrede araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır [21].

Bu konudaki alan yazına geçen çalışmaların sayısında önemli bir artış olmasının nedenlerinden biri de nitel analizin sosyal gerçekliğin tasvir edilmesi ve açıklanması sürecindeki öneminin, akademik çevrelerde itibar görmeye başlamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, son yıllarda kimi üniversitelerin de akademik programlarında “nitel veri analizi” konulu dersleri vermeye başlaması, bu yöntemin popülaritesindeki artışa dikkat çekmektedir [22].

Nitel araştırma istatistiksel veri analizine dayalı nicel araştırmanın aksine, kişilerin olaylara ne gibi anlamlar yükledikleri, başka bir deyişle olayları nasıl niteledikleri sorusuna yanıt aramaktadır. Storey [23], nitel araştırmanın, insanların olaylara yönelik öznel bakış açılarını keşfetmeyi amaçladığını ve bu nedenle nicel araştırmadan daha üstün olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla nitel araştırmayı insanın, kendi sınırlarını açığa çıkarmak ve kendi çabasıyla şekillendirdiği toplumsal sistemlerin özünü keşfetmek amacıyla geliştirdiği bilgi üretimi yollarından birisi olarak tanımlamak mümkündür.

Nitel araştırmanın en önemli bileşeninin “nitel veri” olduğu söylenebilmektedir. Nitel veri, belirli bir amaç etrafında, doğal ortamda, gözlem ve görüşme gibi çeşitli teknikler yoluyla elde edilmektedir. Kişilerin olaylara ilişkin algı ve düşüncelerini içeren bilgileri içerdiği için nitel verinin nicel araştırmalarda olduğu gibi sayılara indirgenmesi hedeflenmemektedir [24]. Nitel veri ile araştırmacı, araştırılan konu hakkında okuyucuya tasviri ve gerçekçi sonuçlar sunmayı amaçladığından, nitel verinin detaylı ve belirli bir derinliğe sahip olması büyük önem taşımaktadır. Son aşamada araştırmacı, elde ettiği bulgulardan yola çıkarak kuram ve uygulamaya yönelik birtakım sonuçlar çıkarmakta ve önerilerde bulunmaktadır. Kurama yönelik çıkarımlar da yeni bir kuram ortaya koyma ve bu kurama dayalı hipotezler önerme

veya önceden ortaya konmuş kuramların desteklenmesi, çeşitlendirilmesi ya da çürütülmesi şeklinde olabilmektedir [25, 26].

3.1.2. Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Odak Grup Görüşmesi

Nitel araştırmalarda odak grup görüşmesi, gözlem, görüşme ve doküman inceleme, kullanılabilecek veri türleridir [27]. Odak Grup Görüşmesi, araştırılacak konu çerçevesinde ve konuyla ilgili belirli sayıdaki katılımcılardan oluşan bir grupla gerçekleştirilen ileri bir nitel veri toplama tekniğidir. Katılımcı sayısının 8-12 kişi olması ve görüşmenin 1,5-2 saat sürmesi tavsiye edilir. Yönetici bir uzman tarafından, önceden belirlenmiş soru anahtarı ışığında, kişilerin konuyla ilgili görüşleri, deneyimleri, duyguları, tutum ve alışkanlıkları, eğilimleri ve yaşantılarının açığa çıkarılması sağlanır [28, 29, 30].

Görüşmeler sırasında genellikle bir yönetici ve bir raportör bulunmaktadır. Ayrıca katılımcıların, soru-cevap şekline çok, fikirlerini doğal bir ortamda özgürce ortaya koyabilecekleri sinerjide bir yaratılması önemlidir. Odak grup çalışmalarının ana amacı, yüzeydeki bilgilerin derinine inebilmek, çalışma ortamında yaşanan sıkıntılara cevap bulabilmektir. Yönetici uzmanın, kişilerin olaylara yükledikleri anlamların ve bunlara ilişkin temel örüntülerin ortaya çıkarılmasının kolaylaştırılması ile ortaya çıkan bilgilerin derlenmesi noktasında üstlendiği görev kritiktir [26, 30].

3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Dizi ve film setlerinde yaşanan ve görsel ve yazılı medyada da sık sık gündeme gelen kazalar ve sektörün az tehlikeli sınıftan çok tehlikeli sınıfa geçmiş olması bu tez araştırmasının konusunu belirlemede ana unsur olmuştur.

Türkiye’de bu alanda daha önce de belirtildiği gibi neredeyse hiç çalışma yapılmamış olması ve alan-yazında bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda yararlanılabilmesi amacıyla, nitel analiz tekniklerinden biri olan odak grup görüşmeleri ve saha ziyaretleri yapılarak film endüstrisindeki çalışma koşullarının tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca araştırmanın sonucunda bir risk envanteri çalışması yapılmıştır.

Bu itibarla, tüm çalışanları kapsayan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun sektör genelinde tam olarak anlaşılıp uygulanamayışı ve bu anlamda diğer bütün sektörlerde nispeten var olan farkındalığın bir an önce oluşturulması gerekliliği gibi konuların da önemine dikkat çekilmek istenmiştir.

3.3. ARAŞTIRMA HAKKINDA BİLGİ

Sinema ve televizyon film endüstrisinde iş sağlığı ve güvenliği koşullarının tespiti amacıyla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Kullanılan yöntem nitel veri toplamada önemli bir veri toplama tekniği olan odak grup görüşmesidir. Odak grup görüşmesi, tıp, halk sağlığı, eğitim, bankacılık, pazarlama gibi birçok alanda sıkça kullanılan bir nitel veri toplama yöntemidir. Bu yöntem ile detaylı ve kapsamlı veri toplanması sağlanmıştır. Bu yöntem kullanılarak Demiryolu İşçilerinin Çalışma Koşullarından Kaynaklanan Sağlık Sorunları [31], İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi: Etkili Eğitim Tasarımı ve Eğitim Etkinliği Değerlendirme [32], İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri ile Güvenlik Kültürünün İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Önlenmesindeki Etkisi [33], Güvenli Davranış İçin Kritik Başarı Faktörleri: Yirmi Farklı Endüstri Uygulaması [34], İş Güvenliği: Talep-Kontrol-Destek Model Uygulaması [35] gibi İSG alanında yapılmış çeşitli çalışmalar mevcuttur.

Elde edilen veriler, saha ziyaretleri sırasında yapılan gözlemlerle desteklenmiştir. Bu kapsamda İstanbul ilinde 4 farklı işyeri, farklı pratiklerden uzmanlar nezaretinde 2 hafta süreyle ziyaret edilmiş olup çeşitli gözlemler yapılmıştır. Ancak setlerin çalışma ortamının süreçleri belli olan koşullar içermemesi nedeniyle, gözlem yapılmak istenen çalışmaların tümüne yapılan ziyaretler sırasında rastlanamamıştır. Dolayısıyla istenen bilgilere derinlemesine ulaşılması açısından daha çok, odak grup görüşmesi yönteminden yararlanılmıştır.

Çalışmada 2 farklı odak grup görüşmesi iki ayrı oturumda yapılmış ve grup görüşmelerine, ilk grupta 9, ikinci grupta ise 12 kişi olmak üzere toplam 21 kişi katılmıştır. Katılımcı sayısı belirlenirken literatürde önerilen sınırlar içerisinde kalınmıştır. Odak grup görüşmeleri, sinema ve televizyon film sektöründe çalışan oyuncular ve set çalışanlarından, farklı departmanlardan olması dikkate alınarak, seçilen kişilerin katılımıyla sağlanmıştır. Görüşmelere görüşmeci ile beraber bir gözlemci de eşlik etmiştir. En az bir buçuk saat süren görüşmelerde, katılımcıların izinleri alınarak ses kaydı yapılmış, görüşme notları tutulmuş,

sektöre özel olarak geliştirilmiş konu rehberi ve soru anahtarı yardımıyla zengin ve ayrıntılı nitel verilerin elde edilmesi sağlanmıştır. Krueger’ın 1994 yılında örneklendirdiği “odak grup bilgi formu”ndan (Tablo 3.1-3.2) yararlanılmıştır [29]. Oyuncular grubu ile gerçekleştirilen odak grup çalışmasına ait bilgi formu Tablo 3.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Odak grup bilgi formu-1

Odak Grup Tarihi: 27.10.2015
Odak Grup Bölgesi / Yeri: Oyuncular Sendikası
Katılımcıların Sayısı /Tanımı: 9
Odak Grup Ana Konusu: Dizi ve Film Setlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşulları ve Algısı: Nitel Bir Analiz

Teknik ekip ile gerçekleştirilen odak grup çalışmasına ait bilgi formu Tablo 3.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Odak grup bilgi formu-2

Odak Grup Tarihi: 23.01.2016
Odak Grup Bölgesi / Yeri: Oyuncular Sendikası
Katılımcıların Sayısı /Tanımı: 12
Odak Grup Ana Konusu: Dizi ve Film Setlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşulları ve Algısı: Nitel Bir Analiz

Konu rehberi ve soru anahtarı kapsamında toplam 11 adet görüşme sorusu oluşturulmuş ve soruların belli bir düzen içinde sıralamasına dikkat edilmiştir (Tablo 3.3).

Tablo 3.3. Set çalışanları / OGG konu rehberi

1) Yönetimin politikası, taahhüdü görünür desteği
2) Acil durumlara hazırlık düzeyi
3) Risk değerlendirmesi
4) Kazaların bildirim, kaydı, inceleme, önleme, iletişim
5) İSG eğitimi, çalışanların bilgilendirilmesi, katılımı
6) İSG kurulu, kurul çalışmalarından haberdar olma- katılma imkânı
7) Tehlikeli işi reddetme hakkı

Tablo 3.3. Set çalışanları / OGG konu rehberi (Devam)

8) İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi rol ve sorumlulukları
9) Sağlık gözetimi
10) Tehlike bilinç ve farkındalığı
a. Makine güvenliği
b. Kimyasal güvenliği
c. Yangın-patlama
d. Elektrik güvenliği
e. Setlerde İSG' nin temini, koordinasyonu- kooperasyonu - entegrasyonu
f. Su-gıda hijyeni, kişisel hijyen
g. Ergonomik zorlanma
h. Mesleki sağlık sorunları
i. Trafik-sürüş güvenliği
11) Kişisel korunma, koruyucular

Elde edilen bulgular ışığında, sektörel bazda iş sağlığı ve güvenliği koşulları tespit edilmeye ve mevcut duruma çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır ve çıktı olarak sektöre özgü bir risk envanteri hazırlanmıştır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Odak grup görüşmesi verilerinin tam çözümlemesi yapılmış ve bu veriler bir nitel veri analizi yazılımına aktarılmıştır. Verilerin analizi sistematik ve satır-satır analiz yaklaşımıyla yürütülmüştür. Tümevarımsal ilerlenmiştir. Tümevarımsal ve sistematik olabilmek için “Gömülü Teori”deki kodlama adımları izlenmiştir. Araştırma, keşfedici bir nitel araştırma deseni olduğundan, betimsel düzeyde ilerlemiş, teori geliştirme amacı gütmemiştir. Dolayısıyla, “Gömülü Teori”deki birinci adım olan açık kodlama süreci izlenmiştir. Analizin sonraki adımında kodlar, kategorilerin altında birleştirilerek yeniden düzenleme gerçekleştirilmiştir. Kullanılan nitel veri analiz yazılımı sayesinde, kategori, alt-kategori (kod) grafikleri ve kategoriler arasındaki ilişkilerin sunulabileceği modeller hazırlanmıştır. Bu grafiklerdeki sayılar, kodlu bölüm sayısını yansıtmakta böylece bize bir konunun ne kadar vurgulandığını göstermektedir [36].

4. BULGULAR

Bu çalışmada dört adet işyerinde saha araştırmaları yapılmış, çalışanların mesleki deneyimleri, izlenimleri ve tanıklıklarına dayanan odak grup görüşmelerinden elde edilen bulgularla, saha araştırma bulguları desteklenmiştir.

Setlerde çok sayıda sahne çekilmesi, fazla sayıda mekan ve çok farklı değişkenlerin devreye girmesi sebebiyle yapılan işler belirli ve tekrarlık gösteren proseslere ayrılamamaktadır. Bu nedenle, mevcut tehlike ve riskler, 6 ana meslek grubuna ait yürütölen faaliyetlere yönelik tespit edilmiştir. Bu meslek grupları Tablo 4.1.'de gösterilmiştir.

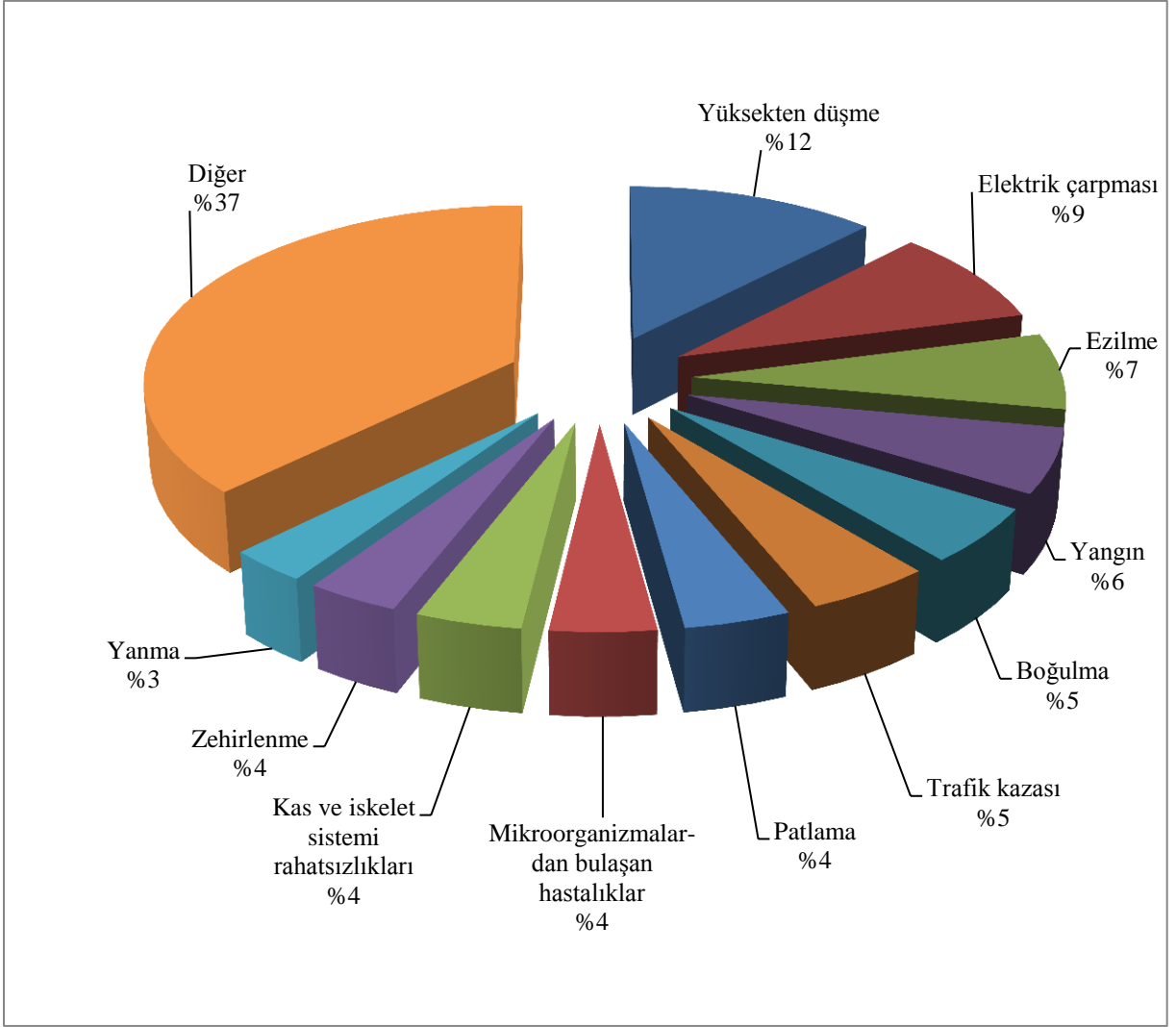
Tablo 4.1. Departman faaliyetleri

BÖLÜMLER	FALİYETLER
Kamera önü grubu	<ul style="list-style-type: none"> • Kostüm giyme • Makyaj uygulaması • Saç yapımı • Yüksekte çalışma • Patlayıcı madde kullanımı • Ateşli silah kullanımı • Kesici delici alet kullanımı • Hayvanlarla çalışma • Motorlu araçlarla çalışma • Su içerisinde ve su altında çalışma • Diğer çekim faaliyetleri
Kamera, ışık ve ses grubu	<ul style="list-style-type: none"> • Malzeme yükleme/boşaltma • Enerji verme/kesme • Malzeme kurulum ve kullanımı • Diğer çekim faaliyetleri

Tablo 4.1. Bölüm faaliyetleri (Devam)

Sanat, tasarım ve uygulama grubu	<ul style="list-style-type: none"> • Konstrüksiyon/dekor hazırlama • Yük ve yolcu taşıma • Malzeme yükleme boşaltma • Kostüm giydirme • Saç/makyaj uygulaması • Yüksekte çalışma • Enerji altında çalışma • Patlayıcı malzemelerle çalışma • Yangın/duman/sis efekti yapımı • Diğer çekim faaliyetleri
Yapım ve yönetim grubu	<ul style="list-style-type: none"> • Ekranlı araçlarla çalışma • Diğer çekim faaliyetleri
Post-produksiyon grubu	<ul style="list-style-type: none"> • Ekranlı araçlarla çalışma
Yazım grubu	<ul style="list-style-type: none"> • Senaryo üretimi

Her meslek grubu için tanımlanan faaliyetler ele alınarak toplam 236 tehlike ve 391 adet risk tespit edilmiş ve hazırlanan envanter Ek-1’de sunulmuştur. Sektör içerisindeki risklerin dağılımına bakıldığında, düşme riskinin % 12 ile tüm riskler arasında en fazla karşılaşılan risk olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 4.1).

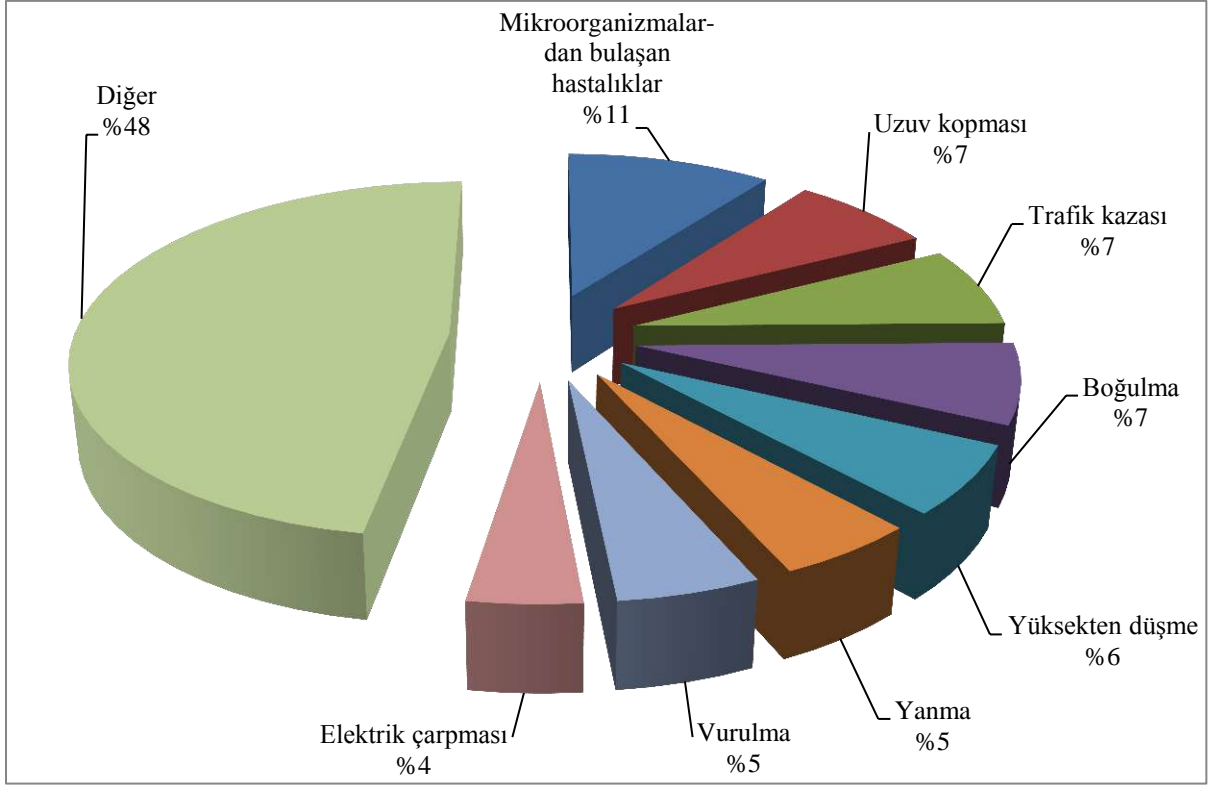

Grafik 4.1. Sektörel risk oluşturabilecek faktörlerin dağılımı (%)

4.1. MESLEK GRUPLARINA GÖRE RİSKLERİN DAĞILIMLARI

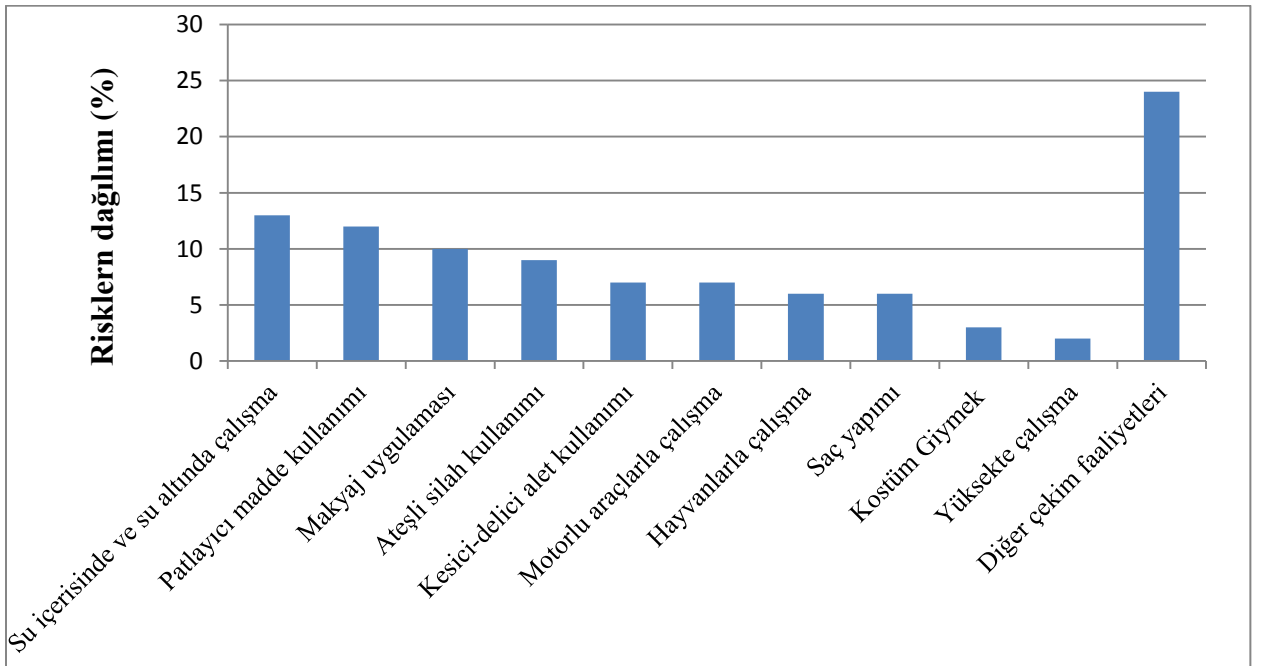
4.1.1. Kamera Önü Grubu

Kamera önü grubu için 57 adet tehlike ve 97 adet risk tespit edilmiştir. Kamera önü meslek grubu risk dağılımına yüzde olarak bakıldığında mikroorganizmalardan bulaşan hastalık riskinin %11 ile en fazla karşılaşılan risk olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 4.2).

Grafik 4.2. Kamera önü grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin dağılımı (%)

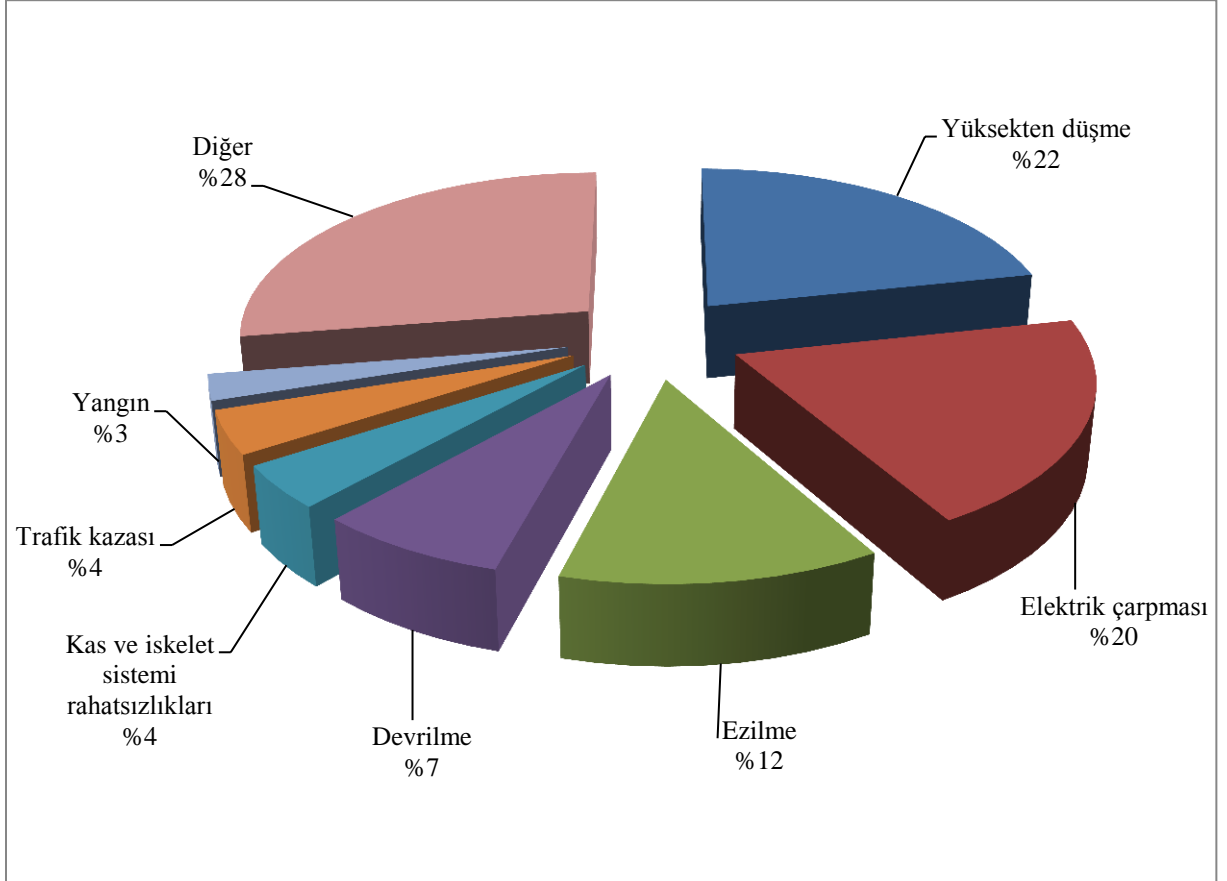
Grup içerisinde risklerin faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında ise en fazla riski %13 ile su içerisinde ve su altında çalışmada olduğu görülmüştür (Grafik 4.3).

Grafik 4.3. Kamera önü grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin yapılan faaliyetlere göre dağılımı

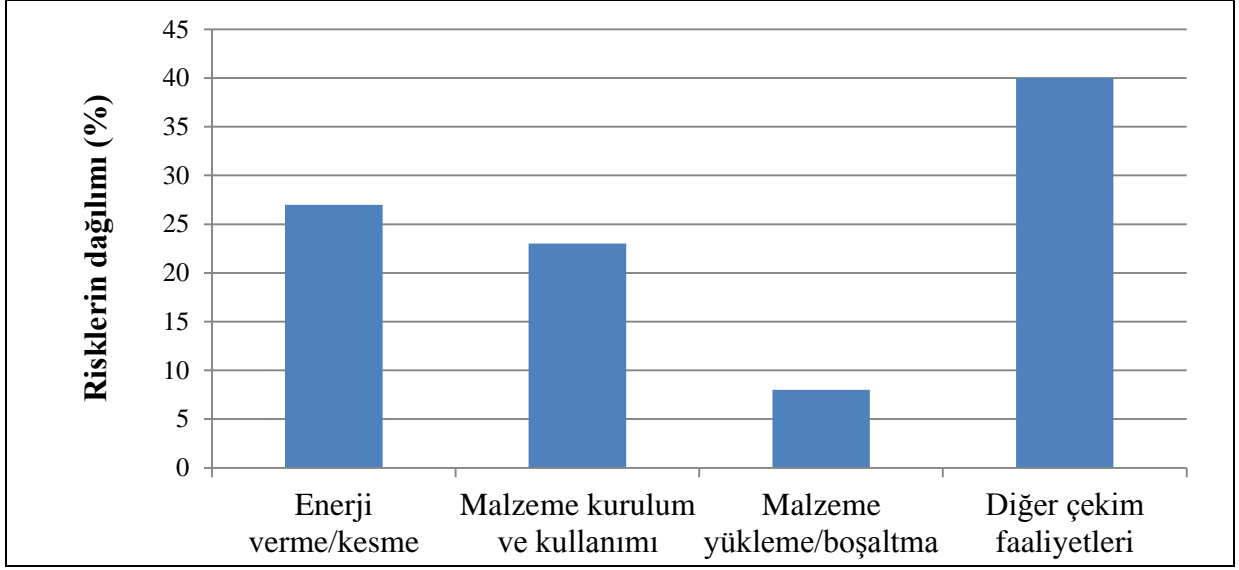
4.1.2. Kamera, Işık ve Ses Grubu

Kamera, ışık ve ses grubu için 78 adet tehlike ve 120 adet risk tespit edilmiştir. Kamera, ışık ve ses grubu risk dağılımına yüzde olarak bakıldığında düşme riskinin %22 ile en fazla karşılaşılan risk olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 4.4).

Grafik 4.4. Kamera, ışık ve ses grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin dağılımı (%)

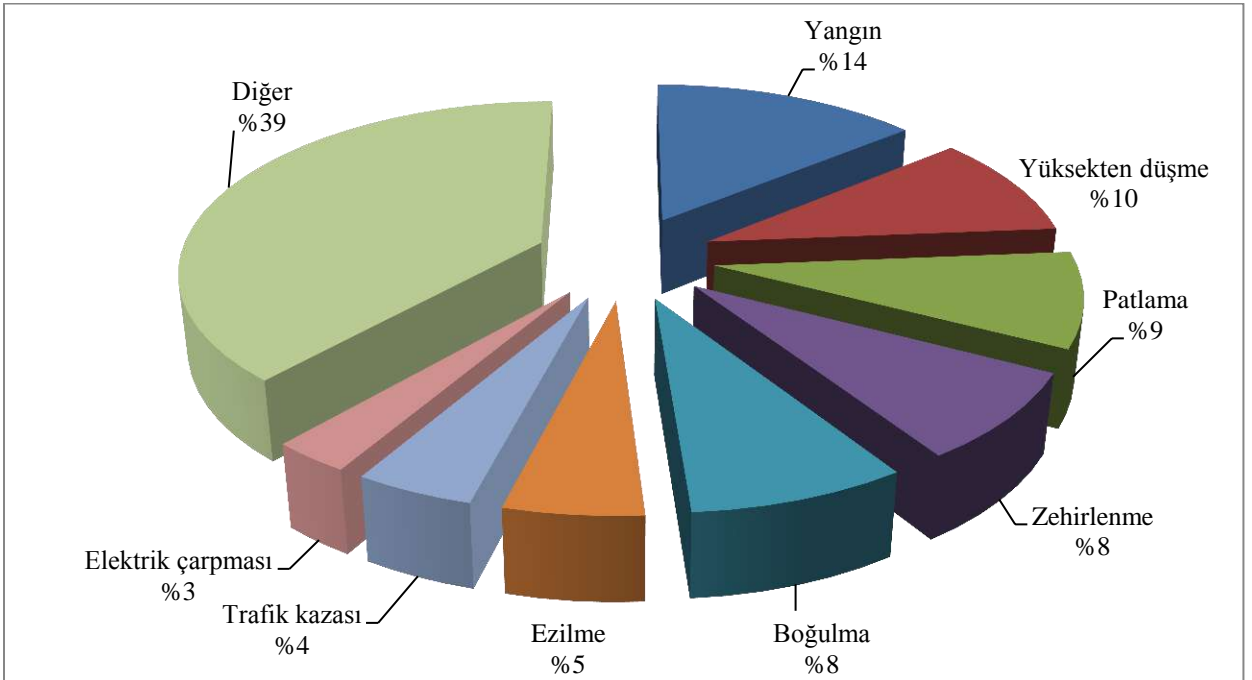
Grup içerisinde risklerin faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında ise en fazla riski enerji verme/kesme faaliyetinin içerdiği gözlemlenmiştir (Grafik 4.5).

Grafik 4.5. Kamera, ışık ve ses grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin yapılan faaliyetlere göre dağılımı

4.1.3. Sanat Tasarım ve Uygulama Grubu

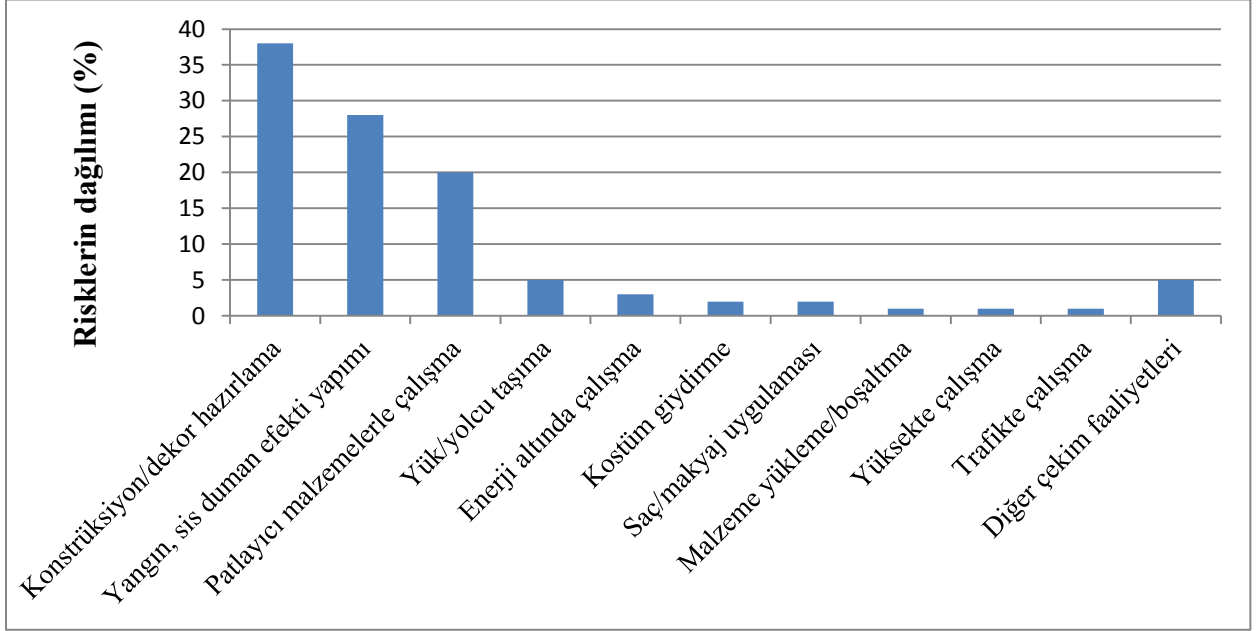
Sanat, tasarım ve uygulama grubu için 74 adet tehlike ve 135 adet risk tespit edilmiştir. Sanat, tasarım ve uygulama grubu risk dağılımına bakıldığında yangın riskinin %14 ile en fazla karşılaşılan risk olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 4.6).

Grafik 4.6. Sanat, tasarım ve uygulama grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin dağılımı (%)

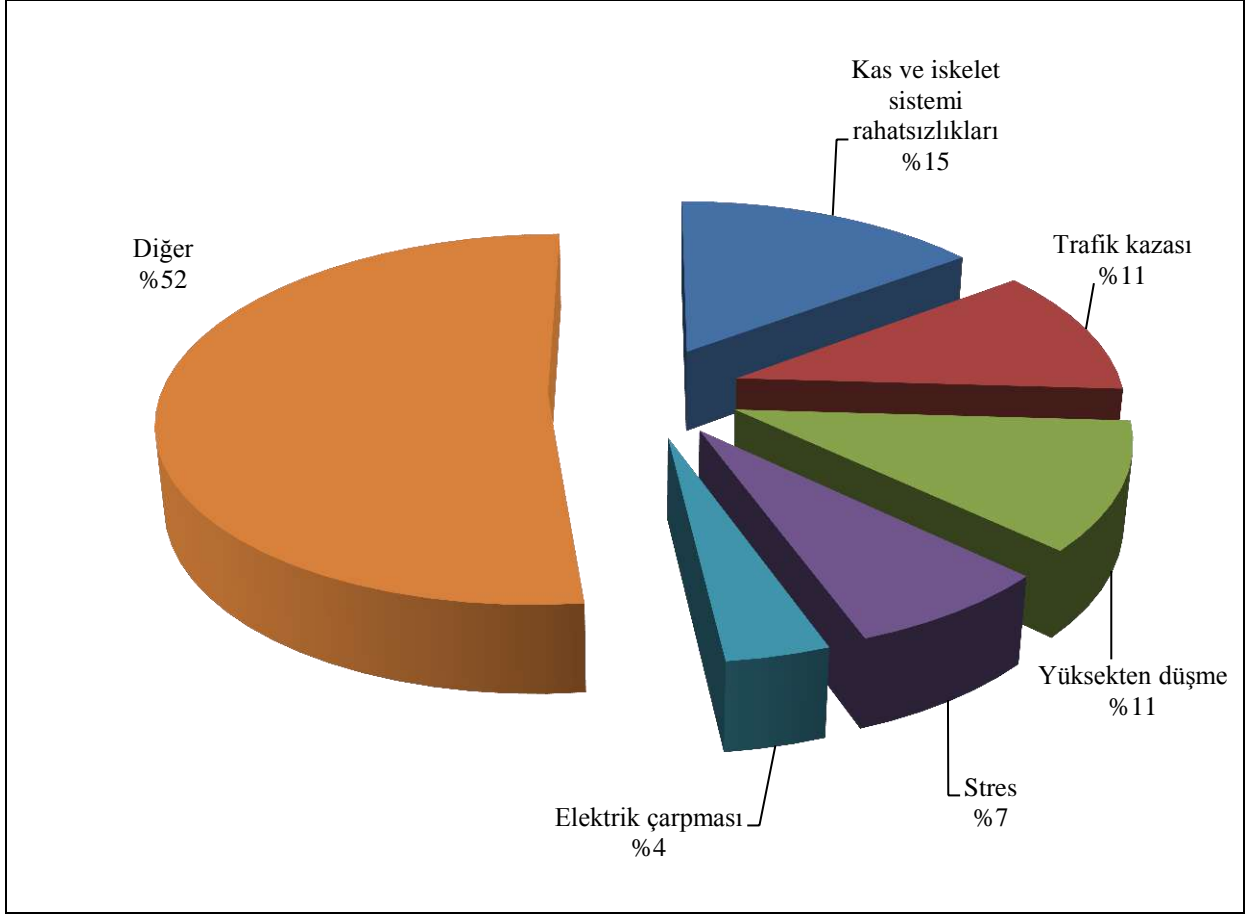
Grup içerisinde risklerin faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında ise en fazla riski konstrüksiyon/dekor hazırlama faaliyetinin içerdiği gözlemlenmiştir (Grafik 4.7).

Grafik 4.7. Sanat, tasarım ve uygulama grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin yapılan faaliyetlere göre dağılımı

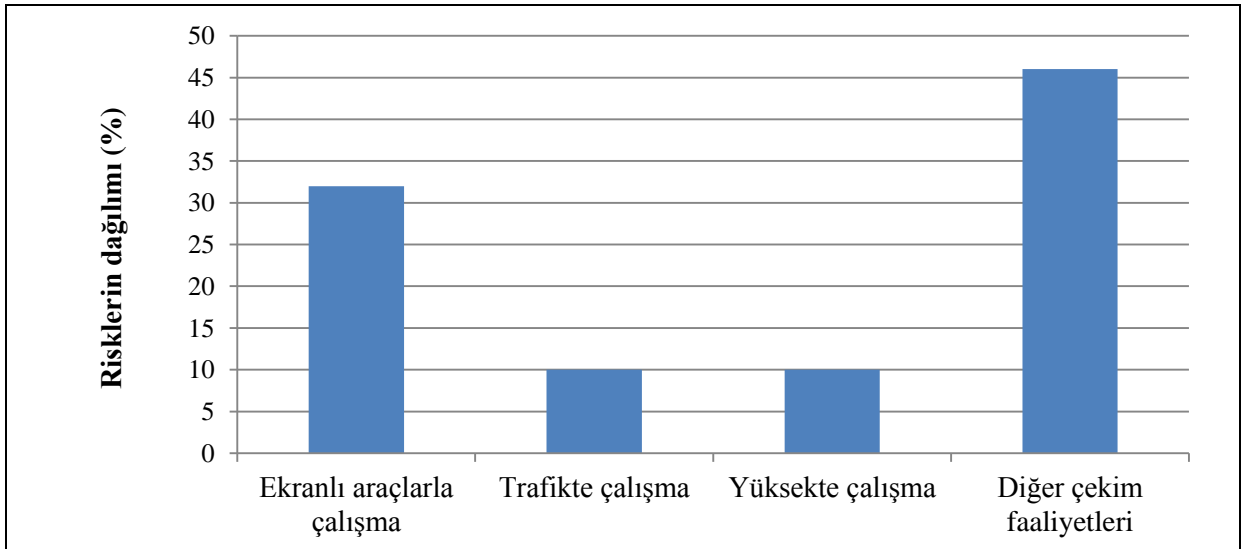
4.1.4. Yapım ve Yönetim Grubu

Yapım ve yönetim grubu için 18 adet tehlike ve 27 adet risk tespit edilmiştir. Yapım ve yönetim grubu risk dağılımına bakıldığında kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları riskinin %15 ile en fazla karşılaşılan risk olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 4.8).

Grafik 4.8. Yapım ve yönetim grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin dağılımı (%)

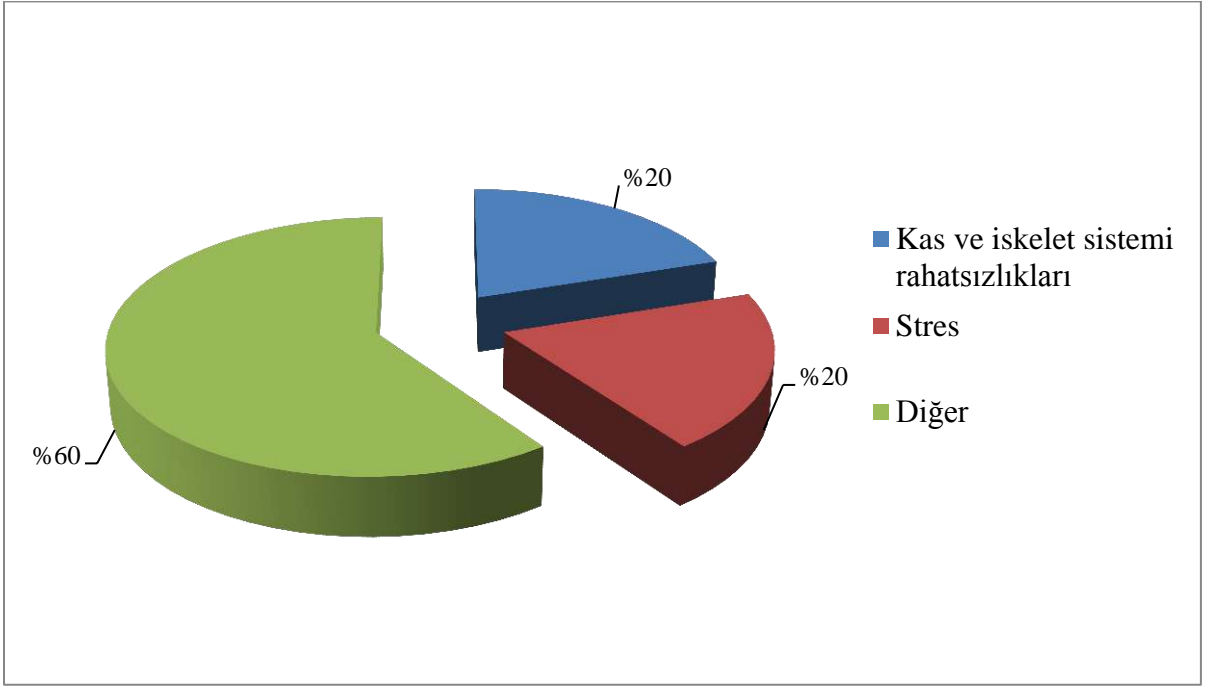
Grup içerisinde risklerin faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında ise en fazla riskin ekranlı araçlarla çalışmada olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 4.9.)

Grafik 4.9. Yapım ve yönetim grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin faaliyetlere göre dağılım

4.1.5. Post-Prodüksiyon Grubu

Post-prodüksiyon grubu için 10 adet tehlike ve 13 adet risk belirlenmiştir. Post-prodüksiyon grubu risk dağılımına bakıldığında kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları ve stres risklerinin %20 ile en çok karşılaşılan riskler olduğu gözlemlenmiştir. Bu risklere ek olarak %60 diğer riskler tespit edilmiştir (Grafik 4.10.).

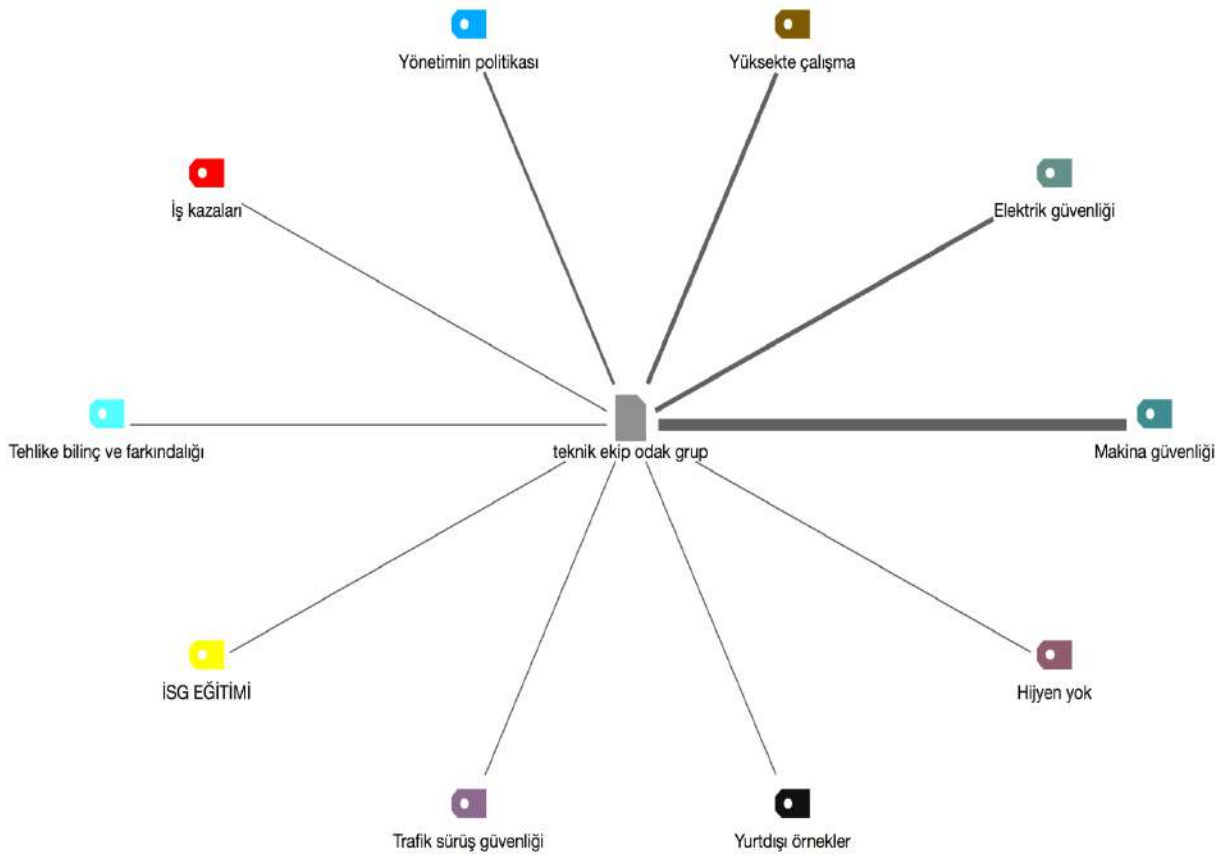
Grafik 4.10. Post-prodüksiyon grubu için risk oluşturabilecek faktörlerin dağılımı (%)

4.2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KOŞULLARININ SET GENELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2.1. Vaka Modelleri

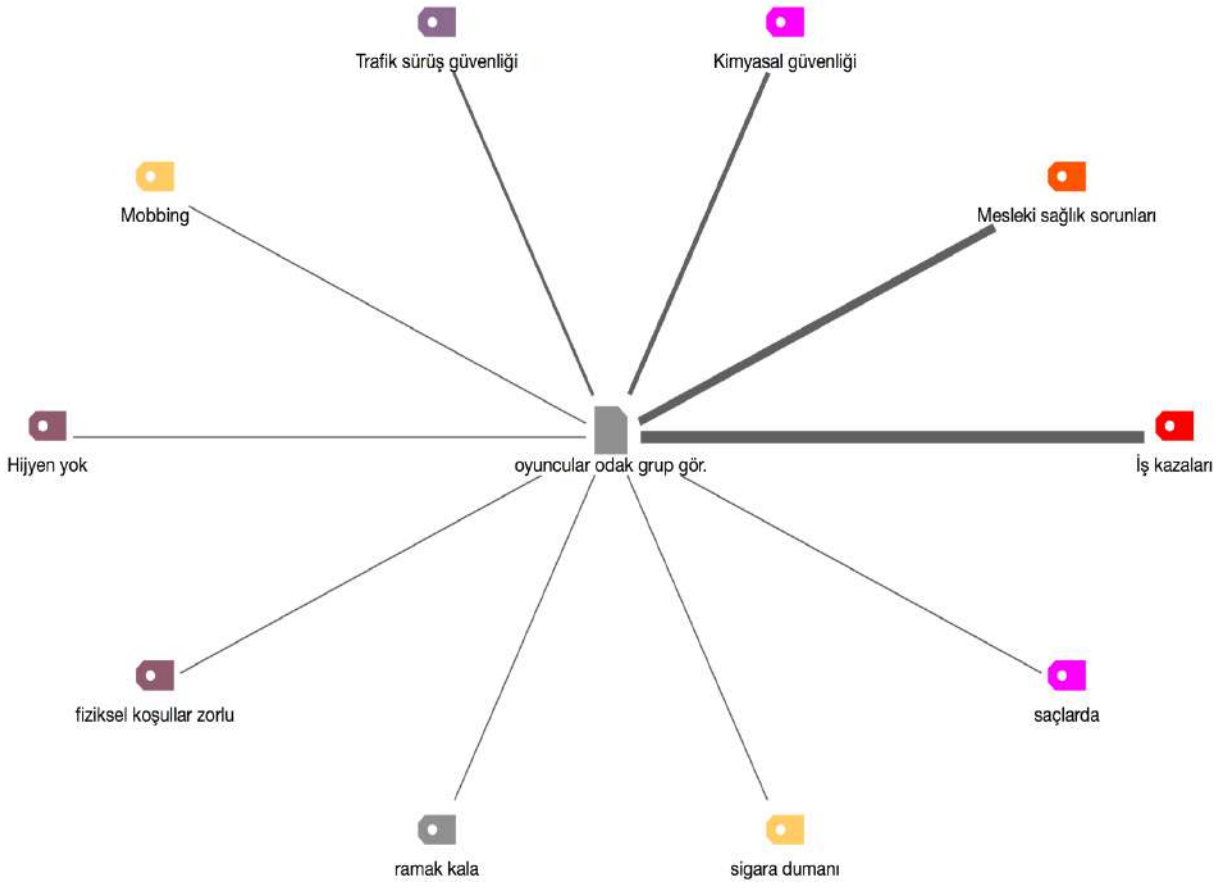
Teknik ekip (kamera, ışık ve ses grubu, sanat, tasarım ve uygulama grubu) ve kamera önü grubu ile gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri neticesinde görüşülen vakalar ile ilgili deşifre edilmiş metnin kodlaması sonucu öne çıkan kategoriler Şekil 4.1. ve Şekil 4.2.'de görüldüğü gibi kuşbakışı bir profil çizmektedir. İki grup arasındaki kod dağılımlarına bakıldığında birbiri arasında tutarlı ve mantıklı sonuçlar gözlenmiştir.

Teknik ekip ile gerçekleştirilen görüşmelerde ortaya çıkan ilk on kod, yönetimin politikası, yüksekte çalışma, elektrik güvenliği, makine güvenliği, hijyen, trafik sürüş güvenliği, İSG eğitimi, tehlike ve bilinç farkındalığı, iş kazaları ve yurtdışı/yabancılarla çalışma örnekleridir. Şekildeki çizgi kalınlıkları, görüşmelerde en çok vurgulanan kodları (frekans) ifade etmektedir. Teknik ekip ile görüşmelerde en çok dile getirilen ve vurgulanan konular sırasıyla makine güvenliği, elektrik güvenliği ve yüksekte çalışma olarak karşımıza çıkmakta olup, yapılan iş ve faaliyetler düşünüldüğünde vurgulanan konular tutarlı bir tablo çizmektedir (Şekil 4.1.).

Şekil 4.1. Teknik ekip odak grup vaka modeli

Kamera önü grubu ile gerçekleştirilen görüşmelerde ortaya çıkan ilk on kod, trafik sürüş güvenliği, kimyasal güvenliği, mesleki sağlık sorunları, iş kazaları, saç yapımı uygulaması, sigara dumanı, ramak kalalar, zorlu fiziki koşullar, hijyen ve mobbingdir. Şekildeki çizgi kalınlıkları, görüşmelerde en çok vurgulanan kodları (frekans) ifade etmektedir. Kamera önü grubu ile görüşmelerde en çok dile getirilen ve vurgulanan konular sırasıyla iş kazaları, mesleki sağlık sorunları ve kimyasal güvenliği olarak karşımıza çıkmakta olup, yapılan iş ve faaliyetler düşünüldüğünde vurgulanan konular tutarlı bir tablo çizmektedir (Şekil 4.2.).

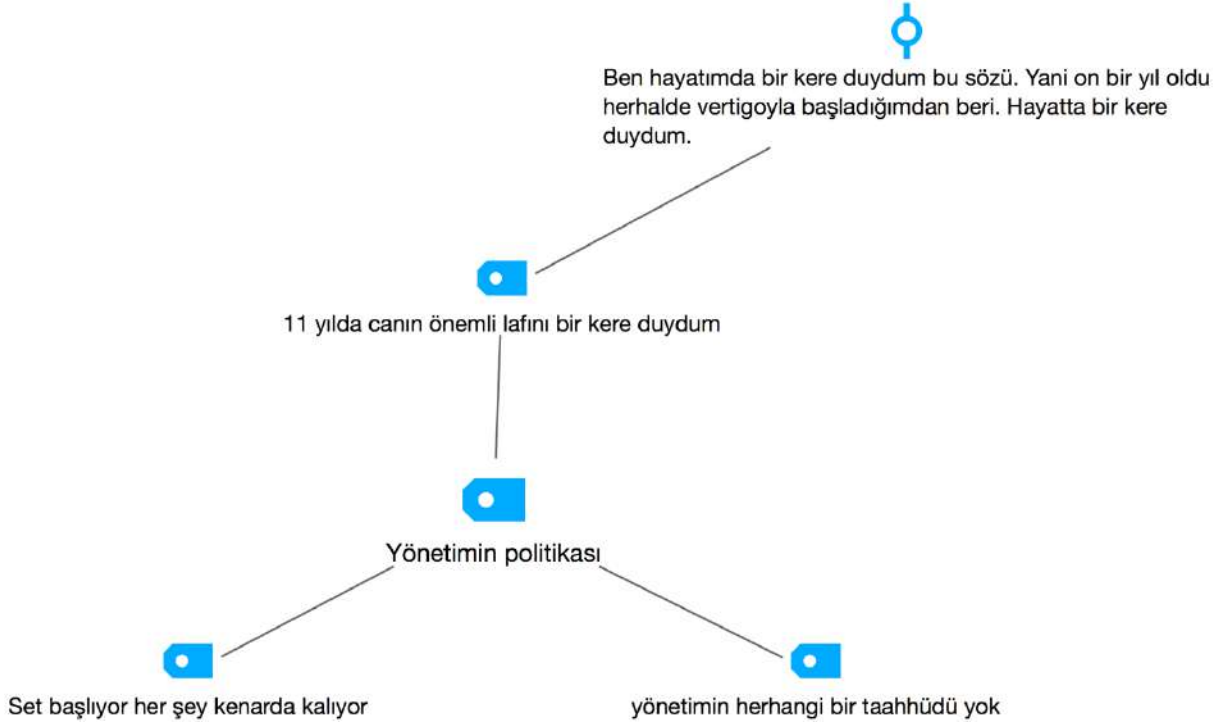

Şekil 4.2. Oyuncular odak grup vaka modeli

4.2.2. Kodlanmış Kategoriler

4.2.2.1. Yönetimin İSG politikası ve taahhüdü

Yönetimin İSG politika ve taahhüdü kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.3.'teki tematik modelde yer almaktadır. Tematik model hazırlanırken kodun içerisindeki tüm alt kodlar ve ifadeler kullanılmamış, frekans ve önem sırasına göre ilk üç alt kod kullanılmıştır.

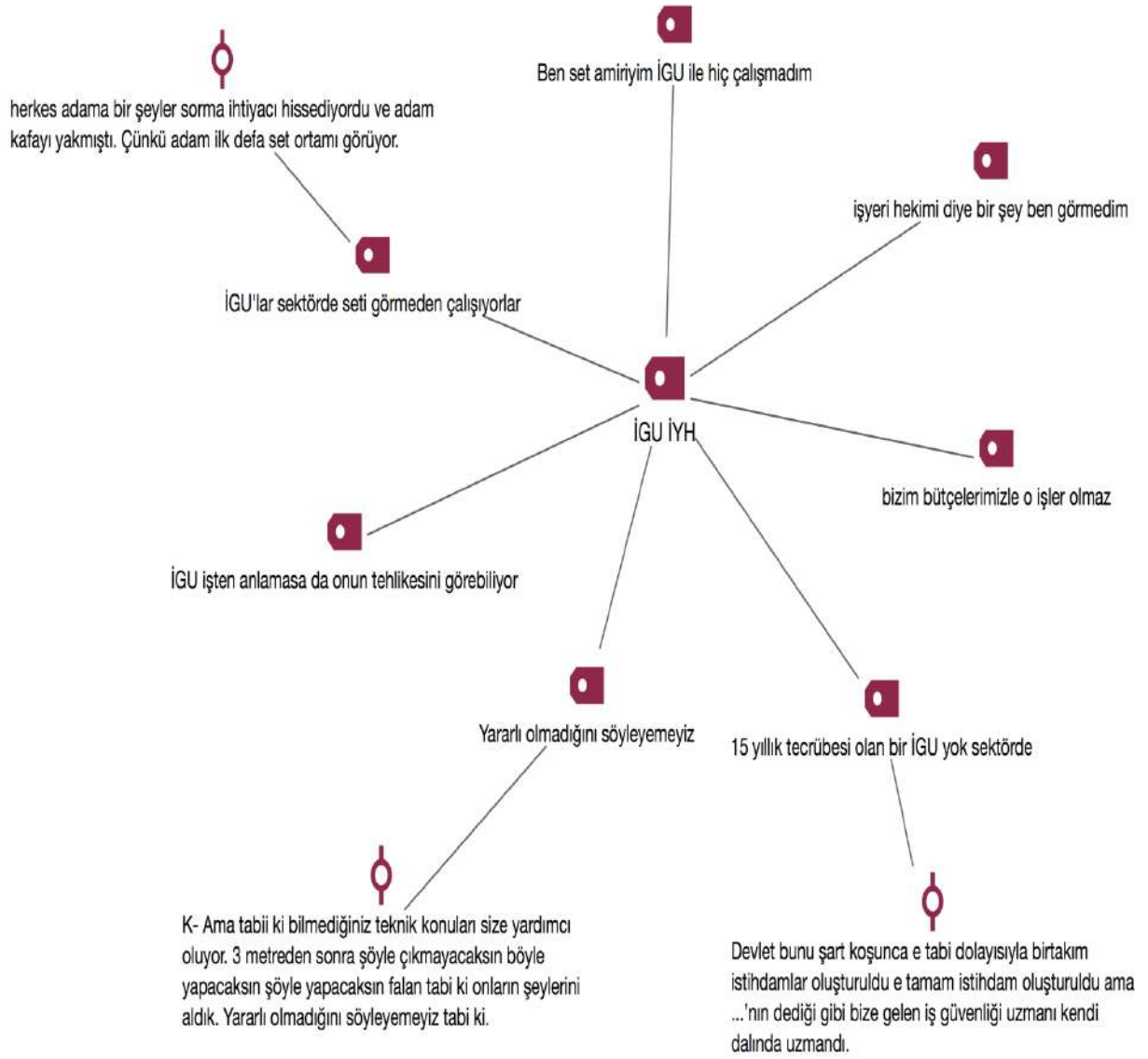

Şekil 4.3. Yönetimin İSG politikası ve taahhüdü kategorisinin tematik modeli

Katılımcılar tarafından yönetimin herhangi bir politikası ve fiili ya da sözlü taahhüdünün olmadığı belirtilmiş, set başladıktan sonra günü kurtarabilmek adına tüm güvenlik tedbirlerinin bir kenara bırakıldığı vurgulanmıştır. Ayrıca çalışanlar tarafından bir politika ile yönetim sistemine gerek duyulduğu belirtilmiş ve tehlike ve risklerin önlenmesine yönelik destek beklentisi dile getirilmiştir.

4.2.2.2. İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi

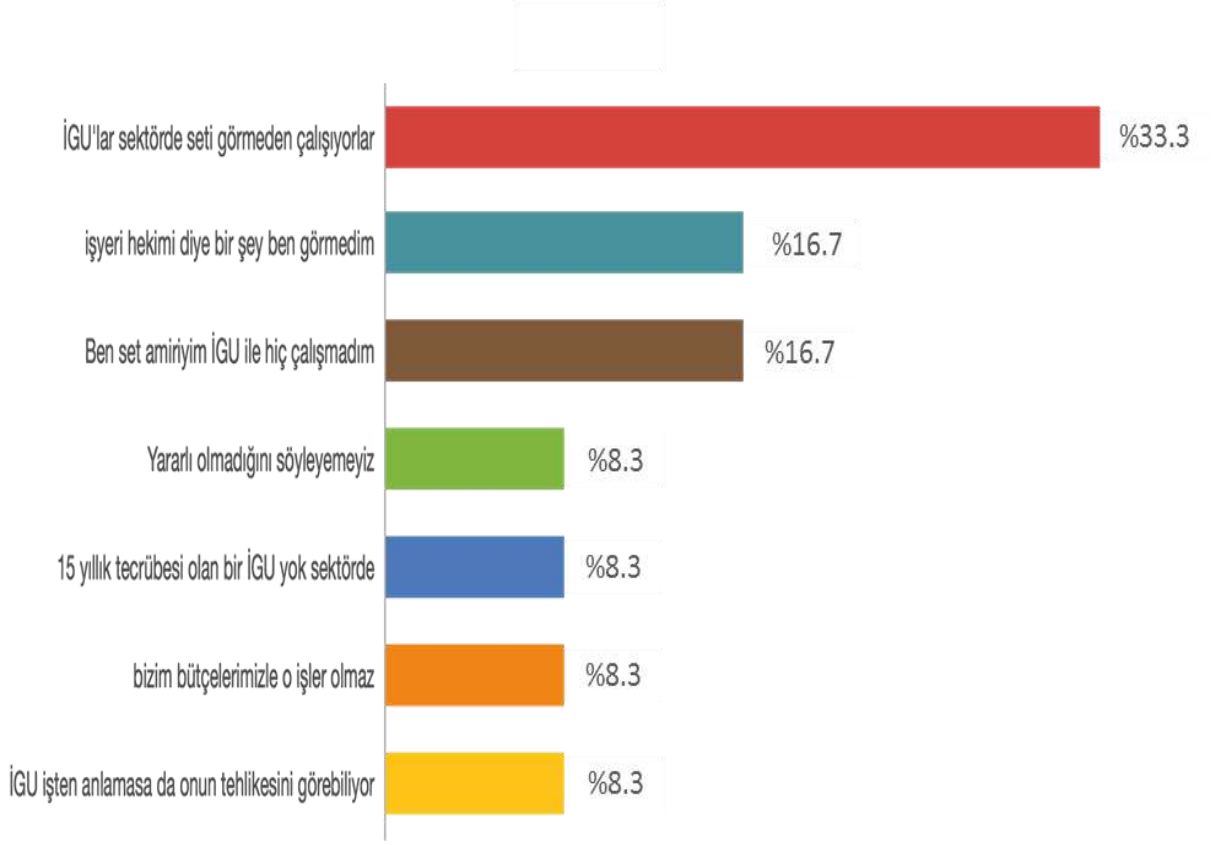
İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.4.'teki tematik modelde yer almaktadır.

Şekil 4.4. İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi kategorisinin tematik modeli

Çalışanların çoğu, setlerde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi ile çalışmadıklarını; iş güvenliği uzmanı ile birlikte çalışma fırsatına erişenler ise iş güvenliği uzmanının sektörü hiç tanımadığını, görevini seti görmeden yaptığını belirtmiştir. Sektörde yoğun bir tempo ve koşuşturmalı bir çalışma ortamı olduğu için, güvenlik tedbirlerinin alınması çalışanlara ekstra yük getirdiğinden, kanunun yükümlü kıldığı iş güvenliği uzmanı istihdamı ve sahada birlikte çalışma talebi mevcuttur.

İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi başlığı içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.11.'de verilmiştir. İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, iş güvenliği uzmanlarının setleri görmeden çalıştıkları vurgulanmıştır.

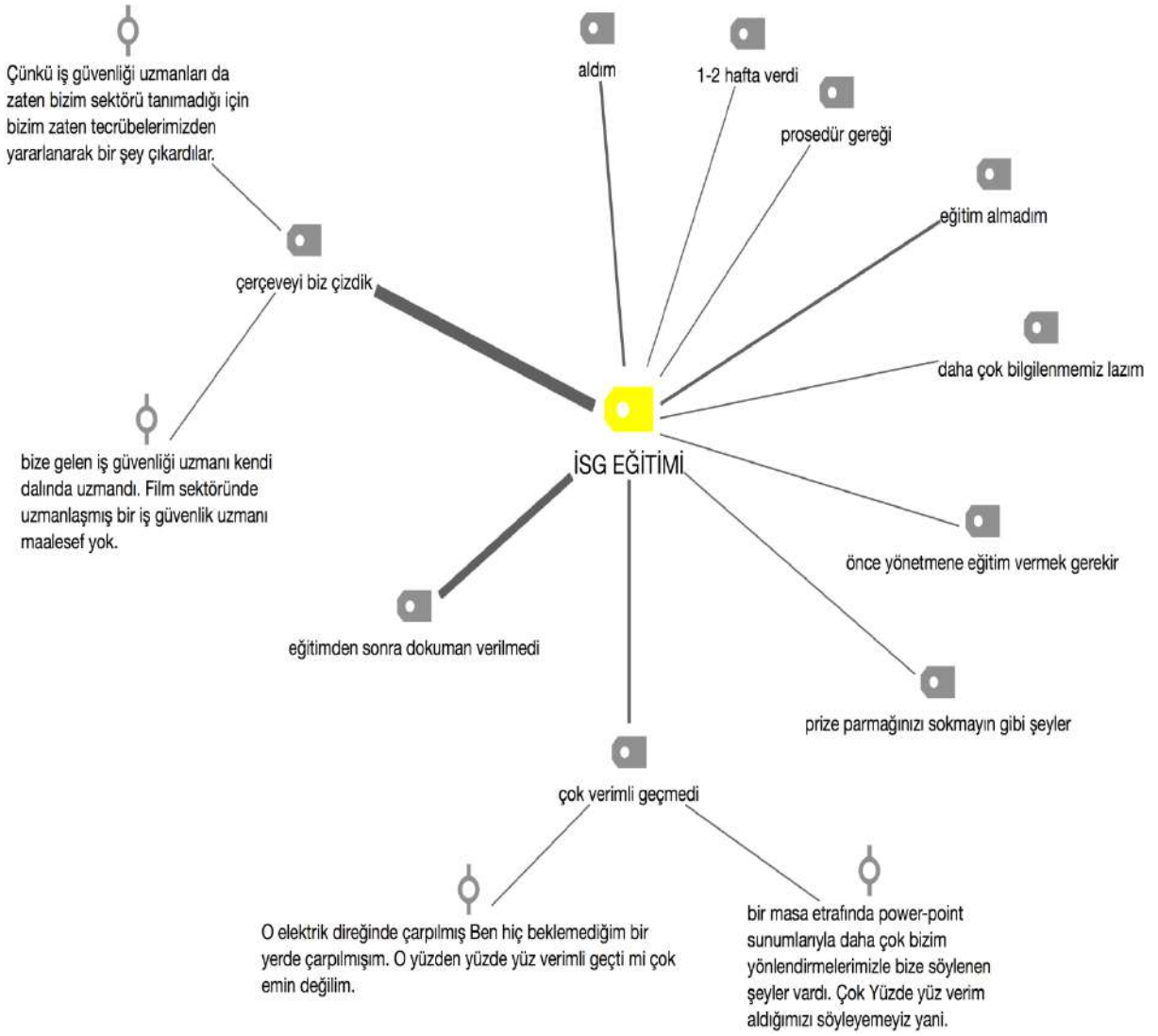

Grafik 4.11. İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi kategorisi altında en çok vurgulanan konular

4.2.2.3. İSG eğitimleri ve çalışanların bilgilendirmesi

İSG eğitimleri ve çalışanların bilgilendirilmesi kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.5.'deki tematik modelde yer almaktadır.

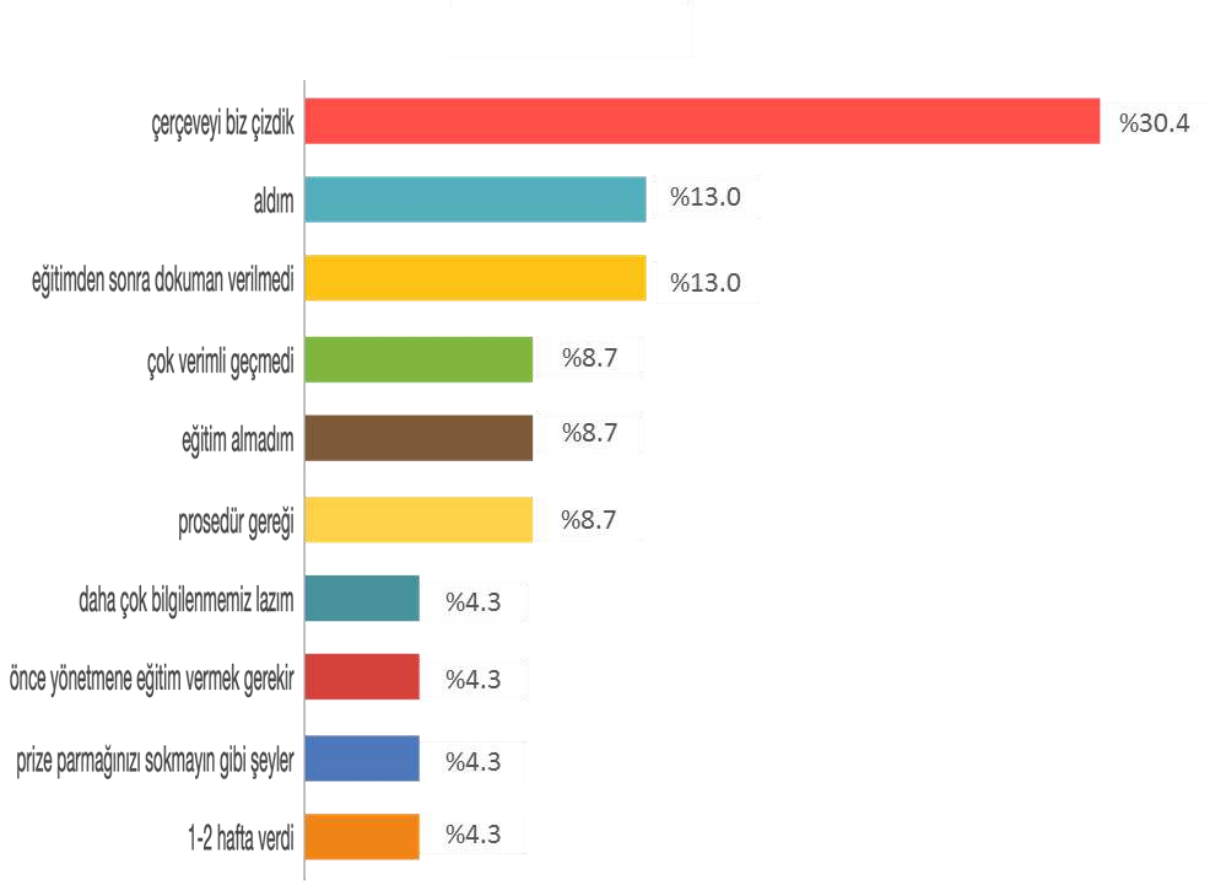

Şekil 4.5. İSG eğitimi ve çalışanların bilgilendirilmesi kategorisinin tematik modeli

Katılımcılar tarafından eğitimlerin içeriğinin, çalışanların eğiticiyi yönlendirmesiyle boyut kazandığı ifade edilmiştir. Eğitimlerin üzerinde durulmayarak düzeyi çok basite indirgenmiş olup, film endüstrisinin tehlike ve risklerine yönelik şekilde verilmediği gözlemlenmiştir. Çalışanlar tarafından eğitimlerin verimli geçmediği vurgulanmıştır. Ayrıca çalışanların, maruz kaldıkları tehlike ve riskler hakkında derinlemesine bir eğitimden geçme talebi mevcuttur. Eğitim veren uzmanların sektör hakkında bilgi sahibi olmadığı, eğitimlerin prosedürün yerine getirilmesi amacıyla düzenlendiği ve sonrasında çalışanların yararlanabileceği dokümanlar verilmediği belirtilmiştir.

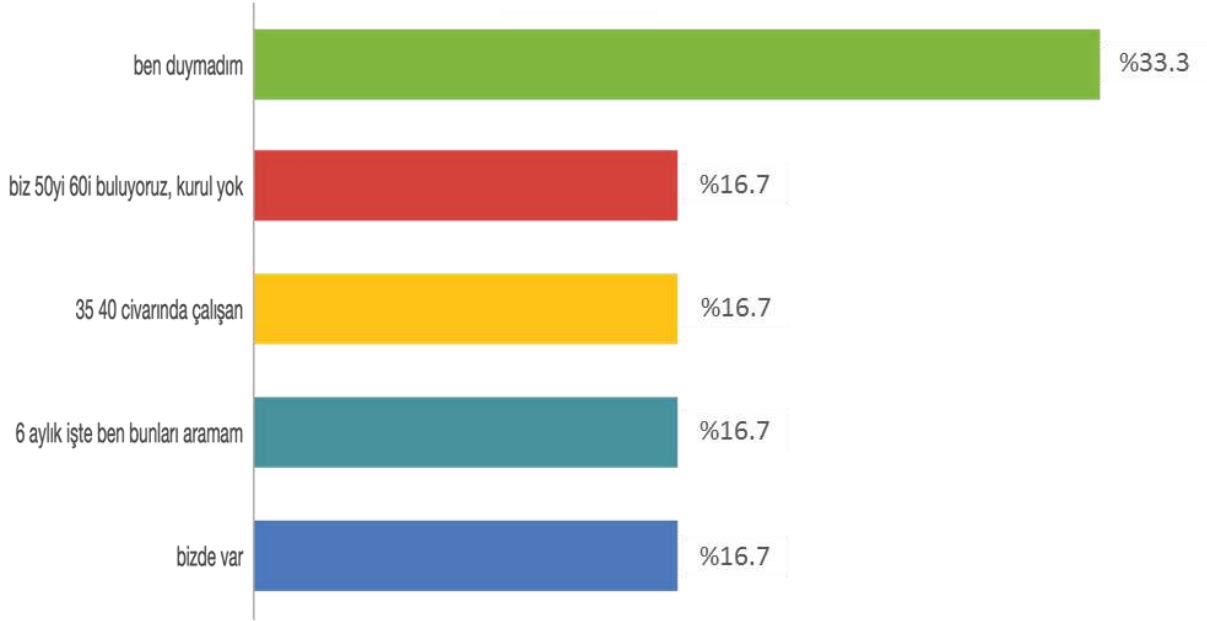
İSG eğitimleri ve çalışanların bilgilendirilmesi kategorisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.12.'de verilmiştir. İSG eğitimleri ve çalışanların bilgilendirilmesi kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, İSG eğitimlerinin, eğiticinin sektörü tanımamasından kaynaklı, çalışanların eğiticiyi yönlendirmesiyle boyut kazandığı vurgulanmıştır.

Grafik 4.12. İSG eğitimleri ve çalışanların bilgilendirilmesi kategorisinde en çok vurgulanan konular

4.2.2.4. İSG kurulu

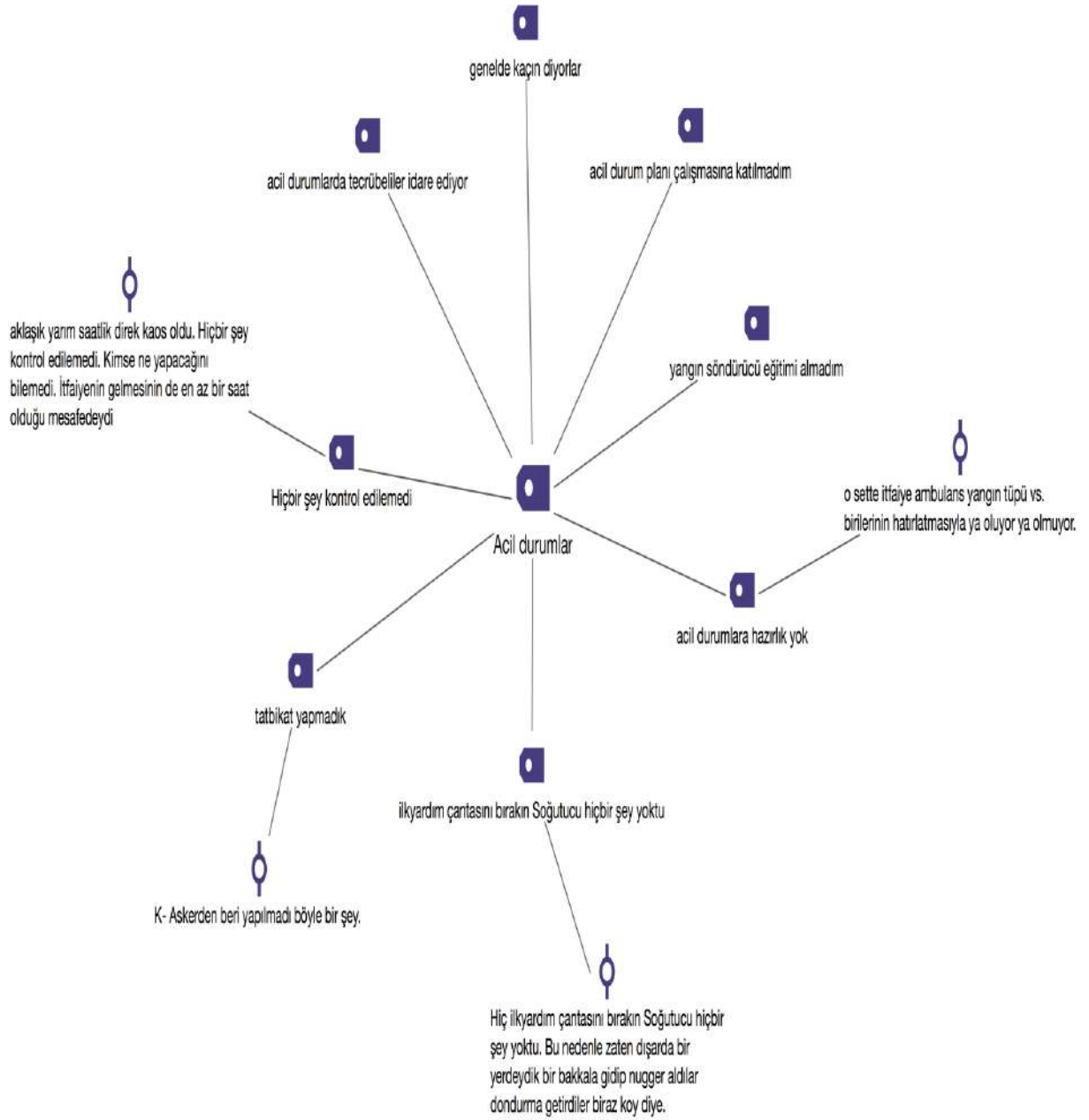
Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.13.'te verilmiştir. İSG kurulu kapsamındaki sınıflandırmada en çok, böyle bir yasal düzenlemeden haberdar olunmadığı vurgulanmıştır.

Grafik 4.13. İSG kurulu kategorisinde en çok vurgulanan konular

4.2.2.5. Acil durumlara hazırlık

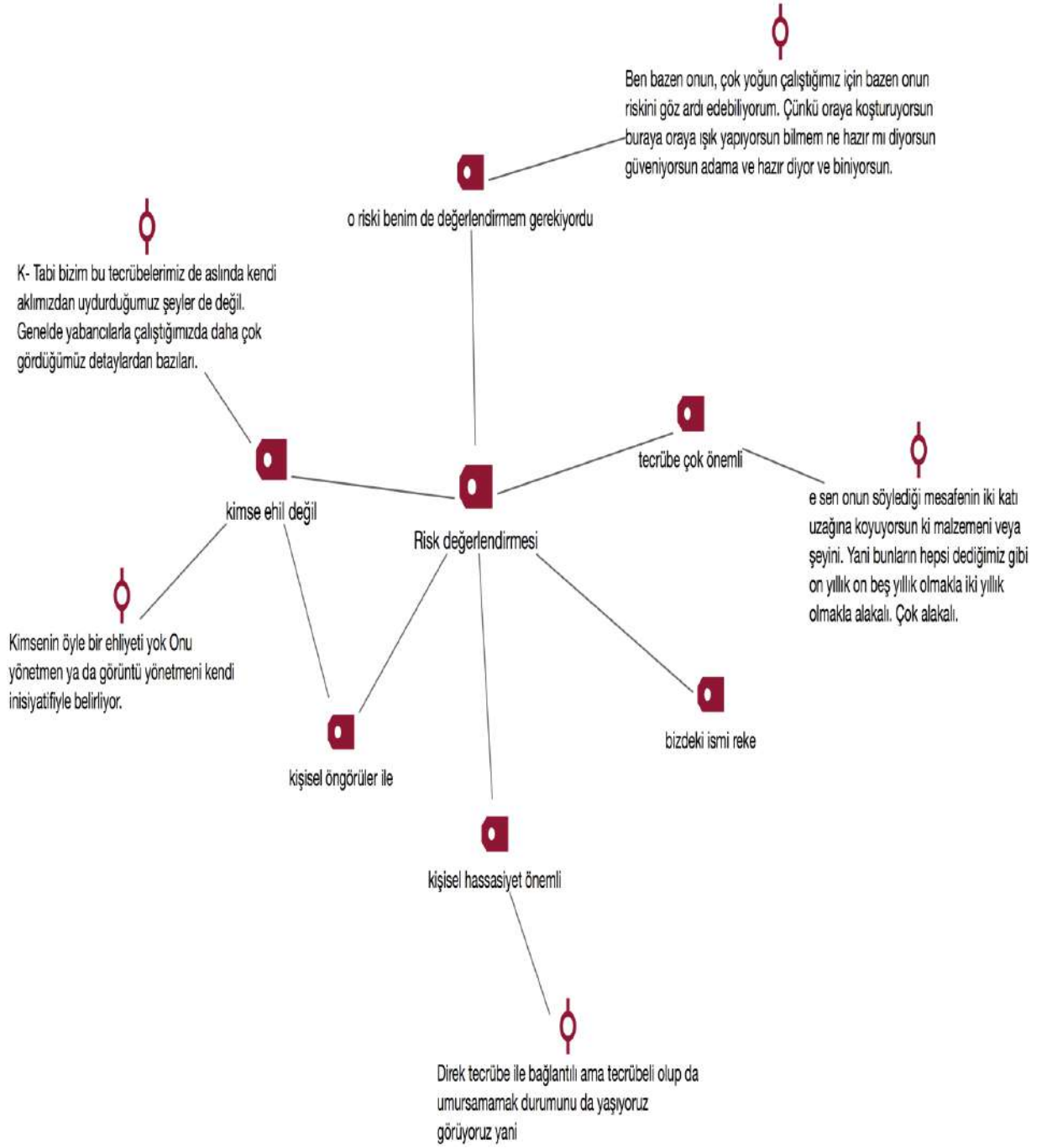
Acil durumlara hazırlık kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.6.'daki tematik modelde yer almaktadır. Setlerde acil durum planı çalışmaları, eğitimleri ve acil durum tatbikatlarının gerçekleştirilmediği, bunun sonucu olarak yaşanan acil durumların kontrol edilemediği ve kaos ortamının yaşandığı belirtilmiştir. Özellikle bir katılımcının, acil durumlara hazırlık düzeyine yönelik “*genelde kaçın diyorlar*” şeklindeki ifadesi dikkat çekmektedir.

Şekil 4.6. Acil durumlara hazırlık kategorisinin tematik modeli

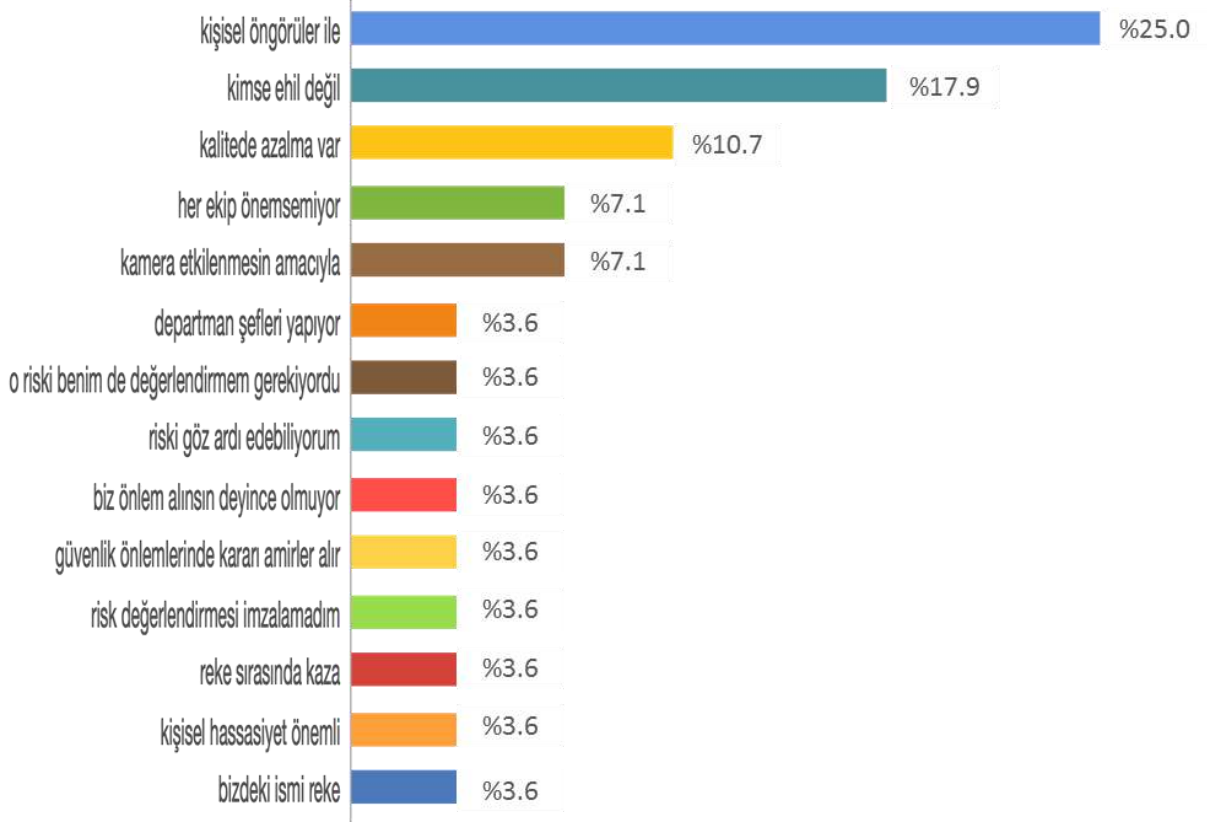
4.2.2.6. Risk değerlendirmesi

Risk değerlendirmesi kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.7.'deki tematik modelde yer almaktadır. Çoğu sette kanunun şart koştuğu risk değerlendirmesinin yazılı veya sözel olarak yapılmadığı, tehlike ve risklerin belirlenmesinde profesyonel bakış açısıyla değil, çalışanların sektörel tecrübeleri ve öngörülleri ile hareket edildiği gözlemlenmiştir. Tehlike ve risklerin farkında olan çalışanın talep ettiği güvenlik önleminin alınmasının amirlerin inisiyatifine kaldığı, çoğunlukla da iş yetiştirme baskısı sebebiyle güvenli çalışma ortamı koşullarının sağlanmasının umursanmadığı ifade edilmiştir.

Şekil 4.7. Risk değerlendirme kategorisinin tematik modeli

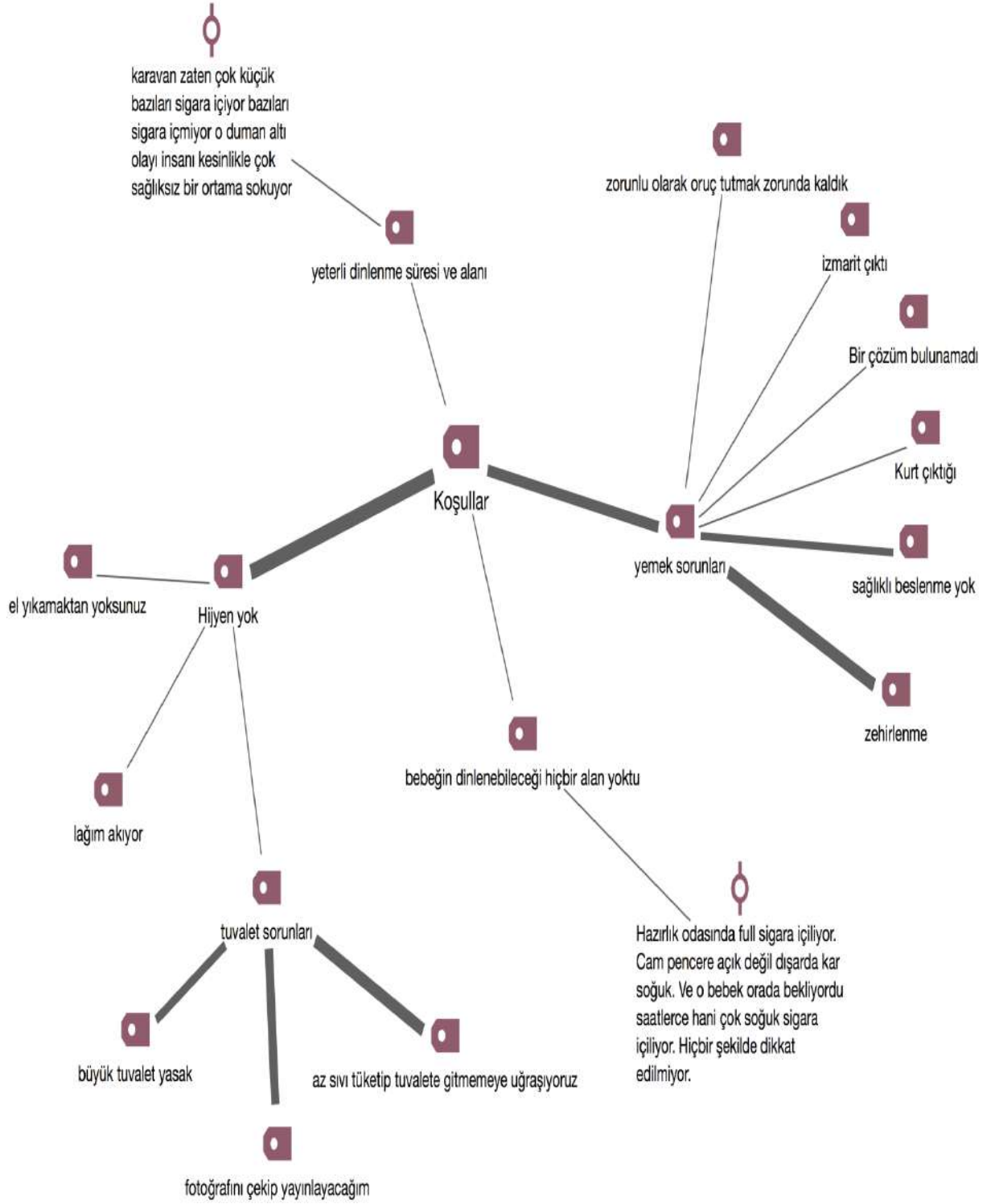
Risk değerlendirme başlığı içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.14.'te verilmiştir. Risk değerlendirme kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, risk değerlendirme yapılmayarak kişisel öngörüler ve mesleki tecrübe ile hareket edildiği vurgulanmıştır.

Grafik 4.14. Risk değerlendirmesi kategorisinde en çok vurgulanan konular

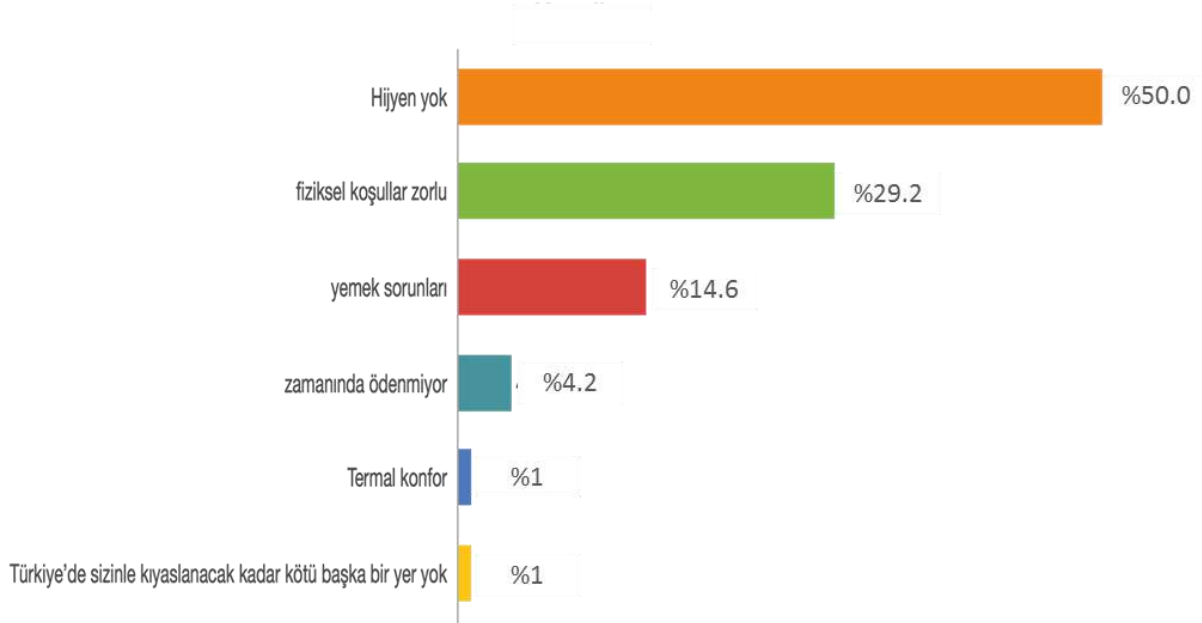
4.2.2.7. Genel çalışma koşulları

Genel çalışma koşulları kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.8.'deki tematik modelde yer almaktadır. Tematik model hazırlanırken kodun içerisindeki tüm alt kodlar ve ifadeler kullanılmamış, frekans ve önem sırasına göre ilk dört alt kod kullanılmıştır. Şekil 4.8.'deki çizgi kalınlıkları, görüşmelerde en çok vurgulanan kodları (frekansını) ifade etmektedir. Buna göre, hijyen koşulları altındaki tuvalet sorunu ile yemek problemleri altındaki gıda zehirlenmeleri en çok vurgu yapılan konular olmuştur.

Şekil 4.8. Genel çalışma koşulları kategorisinin tematik modeli

Genel çalışma koşulları başlığı altında en çok vurgulanan konular Grafik 4.15.'te verilmiştir. Sınıflandırmada en fazla, hijyen koşullarının yetersizliği ve ağır fiziki koşullar altında çalışıldığı vurgulanmıştır.

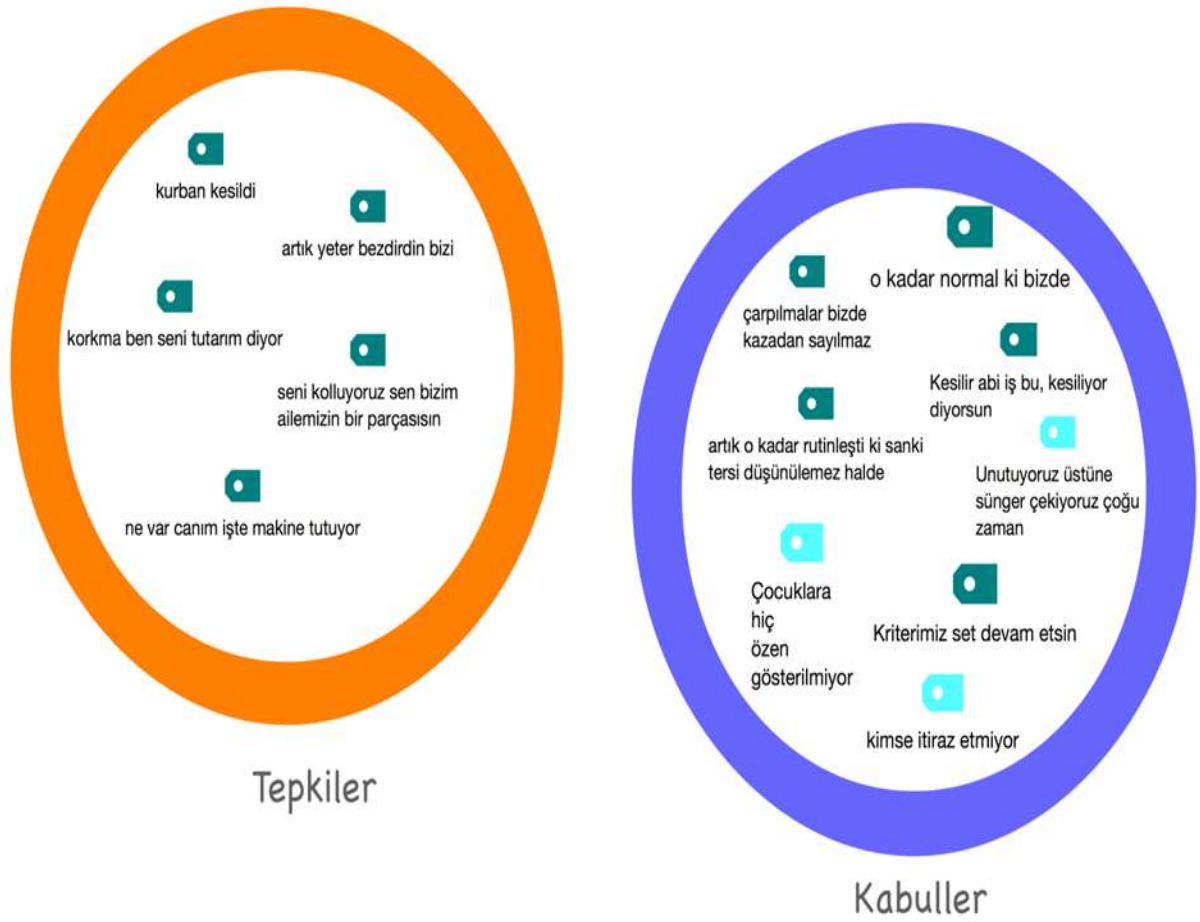

Grafik 4.15. Genel çalışma koşulları kategorisinde en çok vurgulanan konular

4.2.2.8. Güvenlik kültürü

Güvenlik kültürü sınıfında kategoriler arası ilişki Şekil 4.9.'da verilmiştir. Şekil 4.9.'a bakıldığında, iş sağlığı ve güvenliğinin özü olan güvenlik kültürü eksikliğinin, kazalardan sonra kurban kesilmesi, tehlikeli sahnelerde “*korkma ben seni tutarım*”, “*ne var canım makine tutuyor*” şeklindeki tepkilerin ortaya çıkmasına neden olduğu belirlenmiştir. Kabuller dairesine bakıldığında ise “*çarpılmalar bizde kazadan sayılmaz*”, “*o kadar normal ki bizde*”, “*kriterimiz set devam etsin*”. “*kimse itiraz etmiyor*”, “*kesilir iş bu kesiliyor diyorsun*”, “*çocuklara hiç özen gösterilmiyor*”, “*unutuyoruz üstüne sünger çekiyoruz çoğu zaman*”, “*artık o kadar rutinleşti ki tersi düşünülemez halde*” ifadelerinden yola çıkılarak, tepkilerin yansıması olan temel kabullerin hiç sorgulanmadığı, tüm güvensiz davranış ve durumların çok normal karşılandığı gözlemlenmiştir.

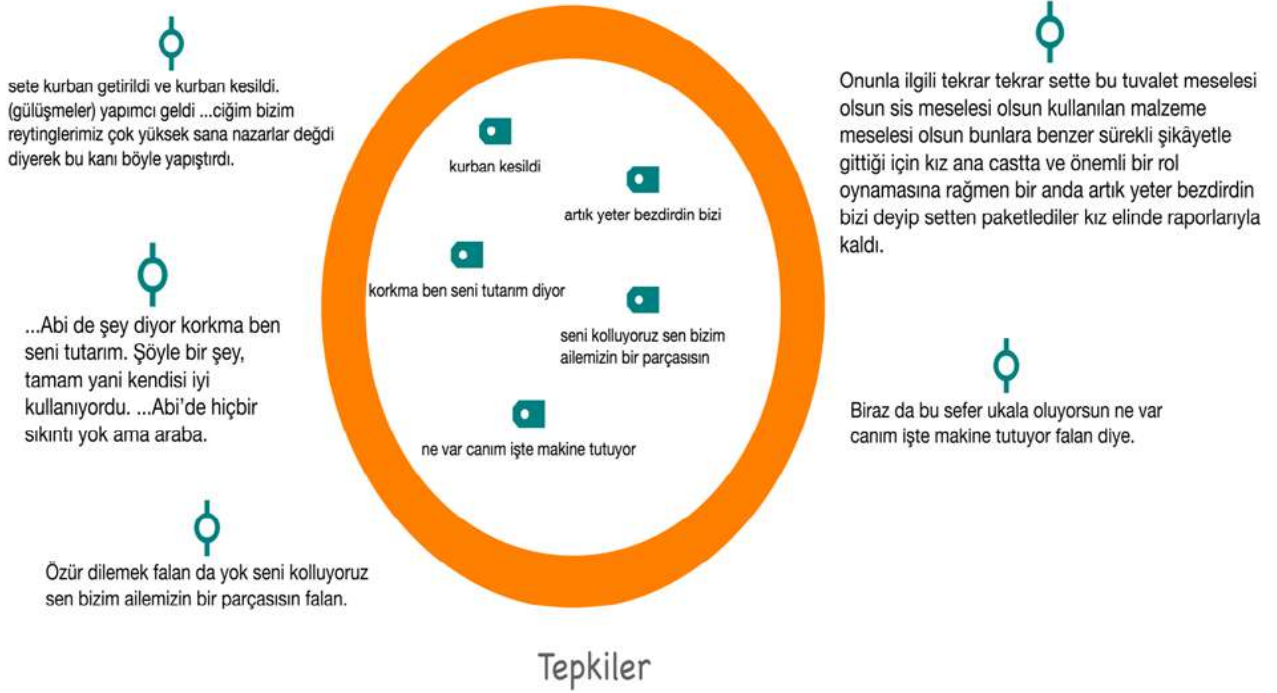

Şekil 4.9. Güvenlik kültürü kategorisinde tepkiler ve kabuller arası ilişki

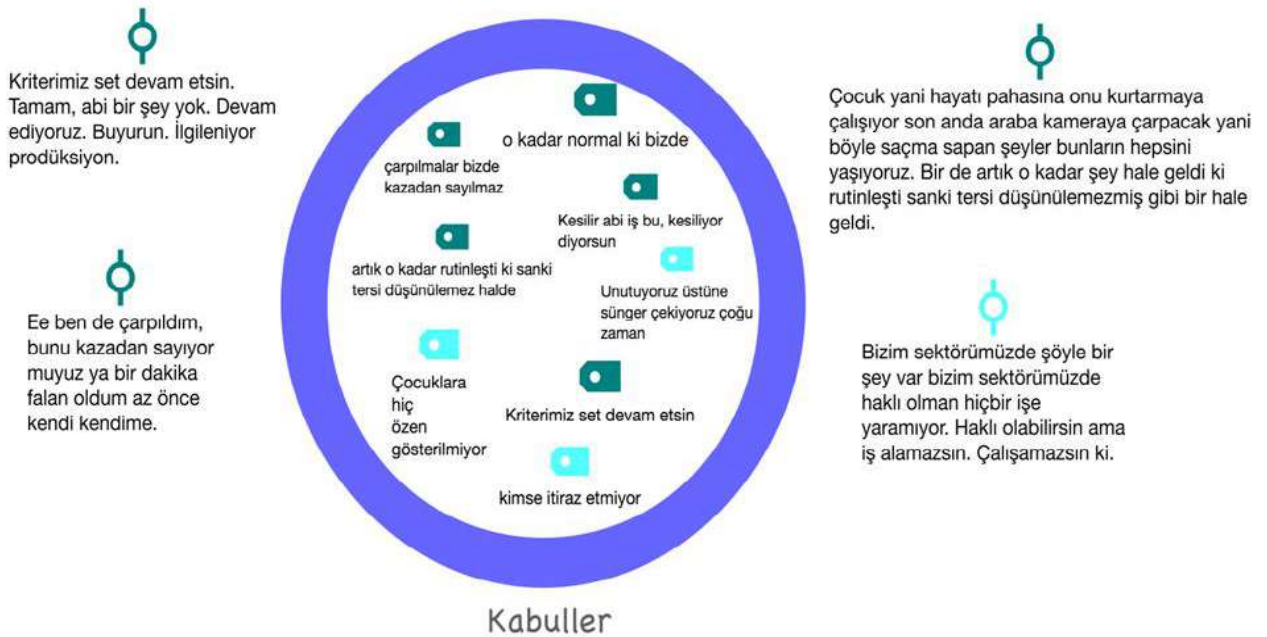
“Sete kurban getirildi ve kurban kesildi; yapımcı geldi bizim reytinglerimiz çok yüksek sana nazarlar değdi diyerek kanı böyle yapıştırdı”, “bu sefer ukala oluyorsun ne var canım işte makine tutuyor diye”, “sete tuvalet meselesi olsun sis meselesi olsun kullanılan malzeme meselesi olsun bunlara benzer sürekli şikayetle gittiği için kız ana castta ve önemli bir rol oynamasına rağmen bir anda artık yeter bezdirdin bizi deyip setten paketlediler kız elinde raporlarıyla kaldı” ifadelerinin yer aldığı temel güvenlik kültürü modelinin ayrıntılı açılımına, tepkiler modelinde yer verilmiştir (Şekil 4.10.)

“Ben de çarpıldım bunu kazadan sayıyor muyuz”, “bizim sektörümüzde şöyle bir şey var haklı olman hiçbir işe yaramıyor haklı olabilirsin ama iş alamazsın çalışamazsın ki” “sanki tersi düşünülemez bir hale geldi” ifadelerinin yer aldığı kabuller eğirisi ise aşağıda görülmektedir:

Şekil 4.10. Güvenlik kültürü kategorisinde tepkiler modeli

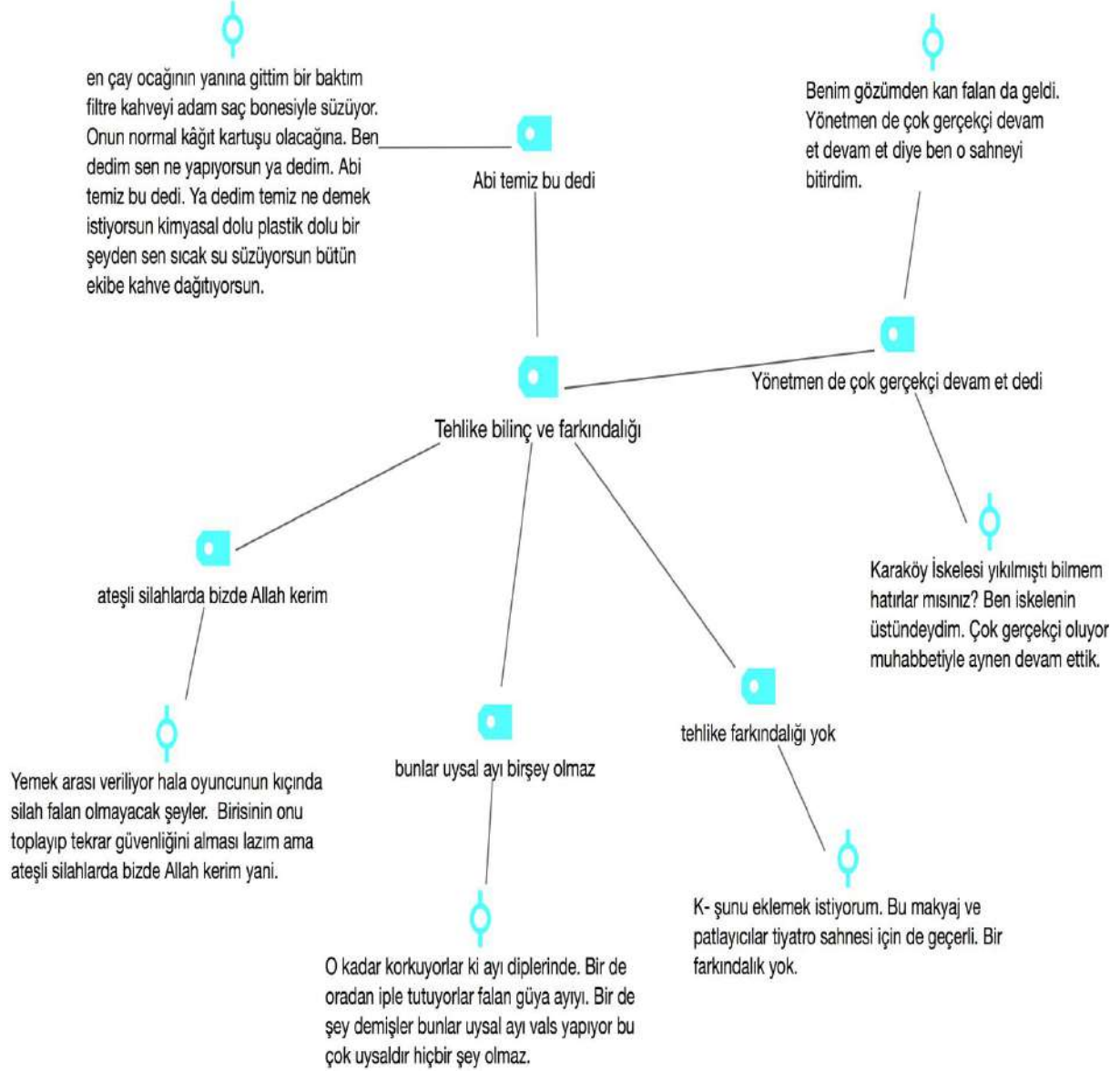
Temel güvenlik kültürü modelinin ayrıntılı açılımına, kabuller modelindeki ifadelerde yer verilmiştir (Şekil 4.11.).

Şekil 4.11. Güvenlik kültürü kategorisinde kabuller modeli

4.2.2.8.1. Tehlike ve bilinç farkındalığı

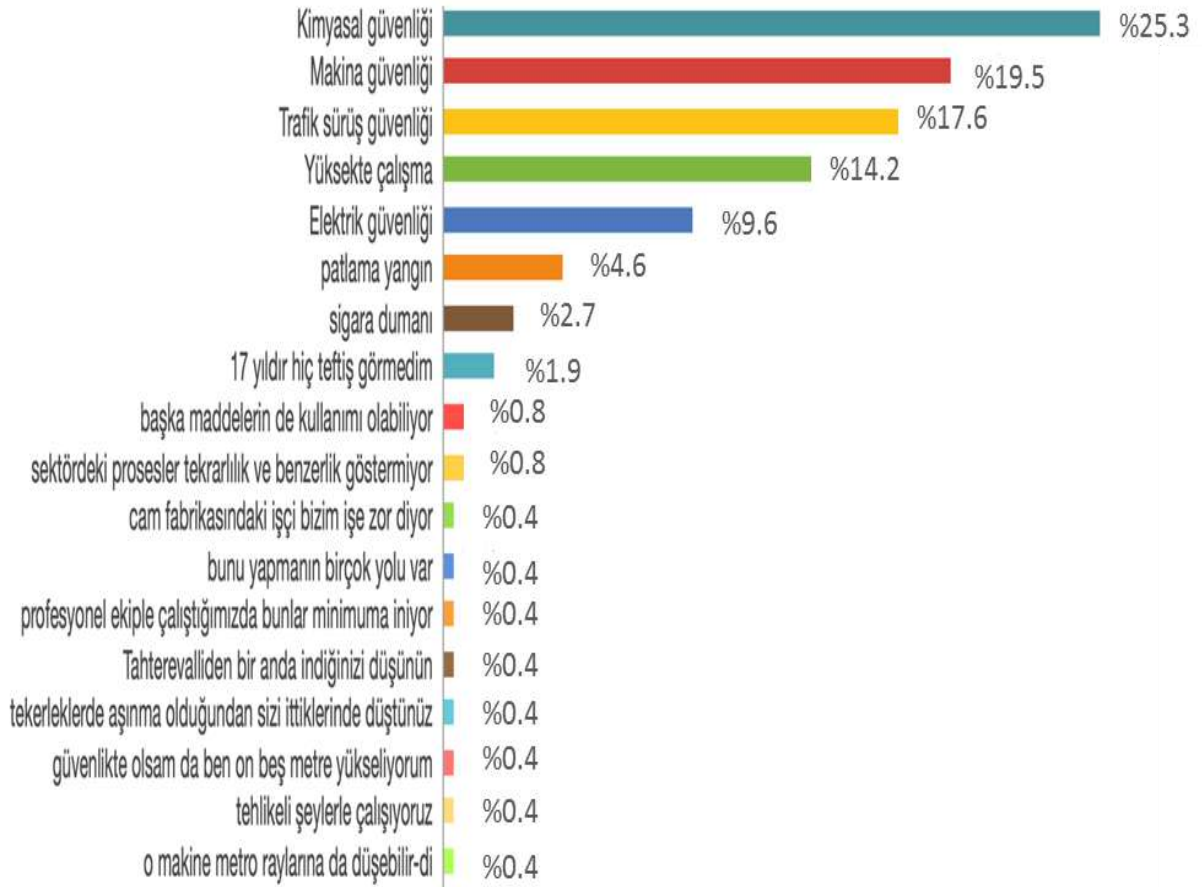
Tehlike ve bilinç farkındalığı kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.12.'deki tematik modelde yer almaktadır. Tematik model hazırlanırken kodun içerisindeki tüm alt kodlar ve ifadeler kullanılmamış, frekans ve önem sırasına göre ilk beş alt kod kullanılmıştır.

Şekil 4.12. Tehlike ve bilinç farkındalığı kategorisindeki tematik model

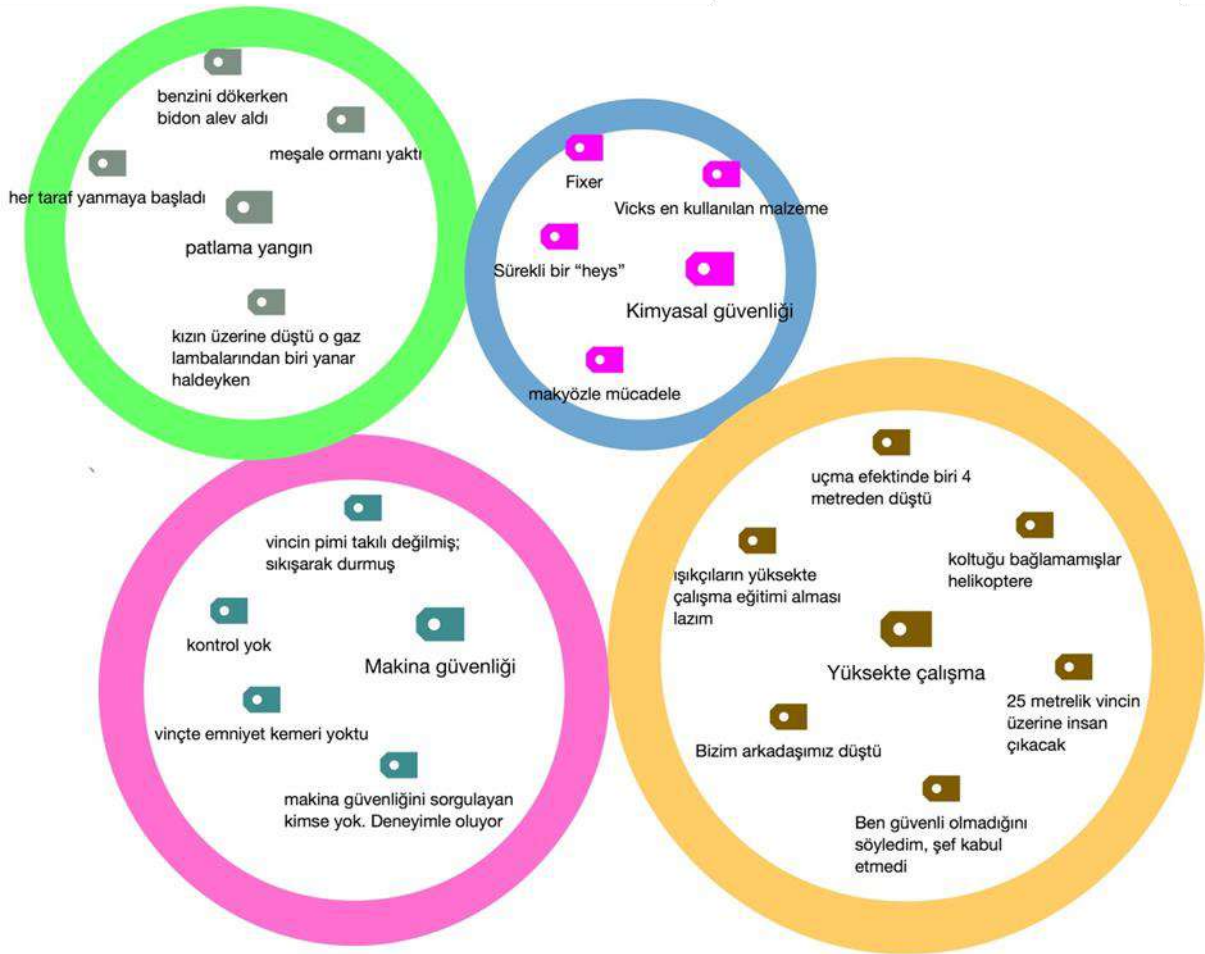
4.2.2.9. Tehlike ve riskler

Tehlike ve riskler başlığı içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.16.'da verilmiştir. Bu kapsamdaki sınıflandırmada en fazla, %25,3 ile kimyasal güvenliği vurgulanmıştır. Kimyasal güvenliğine ek olarak %19,5 makine güvenliği, %17,6 trafik güvenliği, %14,2 yüksekte çalışma, %9,6 elektrik güvenliği, %4,6 patlama ve yangın konularına vurgu yapılmıştır.

Grafik 4.16. Tehlike ve riskler kategorisinde en çok vurgulanan konular

Tehlike ve riskler kategorisinin 4 temel alt kategorisi Şekil 4.13.'deki modelde gösterilmiştir. Yüksekte çalışma, makine güvenliği, kimyasal güvenliği ile patlama ve yangın, en çok karşılaşılan ve en çarpıcı kodlar olarak gözlemlenmiştir. Modelde, yüksekte çalışma başta olmak üzere tüm alt kategoriler içerisinde birçok kod bulunmasına rağmen en temsil edici olanlar verilmiştir.

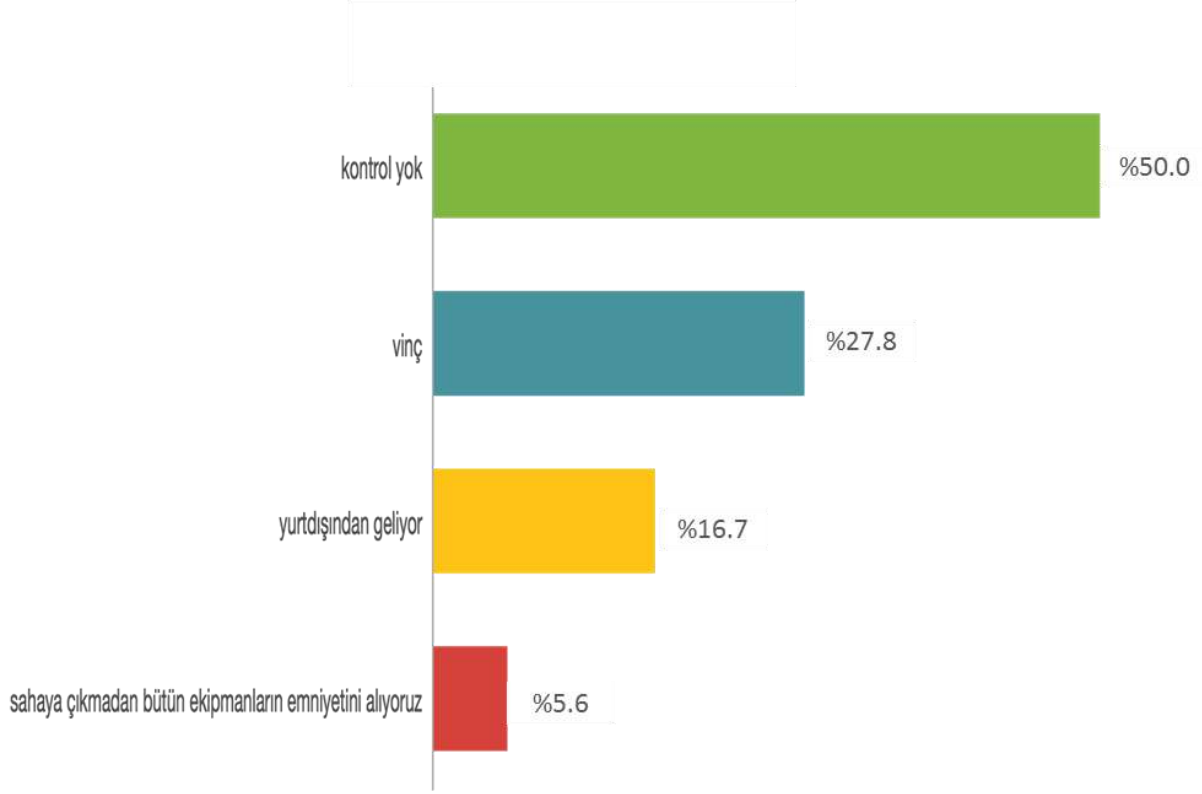
Şekil 4.13. Tehlike ve riskler kategorisinin alt kategori modeli

4.2.2.10. Yüksekte çalışma

Setlerde alınması gereken tedbirler yönünden öncelikli çalışma şekillerinden biri olan yüksekte çalışmaya hemen hemen her sette karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Çalışanlar, sektörde yüksekten düşmeye bağlı olarak birçok iş kazası ve yaralanma olduğu ifade etmiştir. Katılımcılar tarafından intihar, uçma, yüksekten atlama, vb. sahneler, ışık, aksesuar vb. malzemelerin yapımı ve yerleştirilmesi, görüntü alma gibi amaçlarla kimi zaman elektrik direklerine, kimi zaman çatılara kimi zaman da vinç yardımıyla 30 metreyi bulan yüksekliklere çıktığı belirtilmiştir. Sayılamayacak kadar çok rastlanılan bu çalışma şekli kapsamında alınan güvenlik tedbirlerinin yetersiz ve mevzuata uygun olmadığı saha ziyaretleri ve ogg'ler ile tespit edilmiştir.

4.2.2.11. Makine güvenliği

Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.17.'de verilmiştir. Makine güvenliği kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, makine ve ekipmanların kontrol, muayene ve bakımlarının yapılmadığı vurgulanmıştır.

Grafik 4.17. Makine güvenliği kategorisinde en çok vurgulanan konular

Setlerde ciddi tehlikeleri yaratan unsurlardan biri de makinelerle çalışmadır. Low loader, crane, dolly, panther, steadicam vb. birçok ekipman ile çalışılmaktadır. Katılımcılar, makine ve ekipman parçalarında problem yaşandığında üretici firmadan yedek parça temini yerine sanayide yedek parça yaptırıldığı, zaman zaman eski ve standartlara uygun olmayan vinçlerle çalışıldığı, tekerlekli makinalarla çalışmalarda aşınma, yıpranma ve ağırlık dengelerine dikkat edilmediği için yüksekten düşme, devrilme gibi kazalar yaşandığı şeklinde birçok tehlikeli durumu dile getirilmiştir. Yapılan araştırmada makine güvenliği ile ilgili önlemlerin alınmadığı ya da yetersiz düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.12. Kimyasallarla çalışma

Patlayıcı, yanıcı vb. kimyasallardan makyaj malzemelerine kadar çok geniş bir yelpazede kimyasal malzeme ile çalışma söz konusudur. Bu maddelerin MSDS' lerinin bulunmadığı,

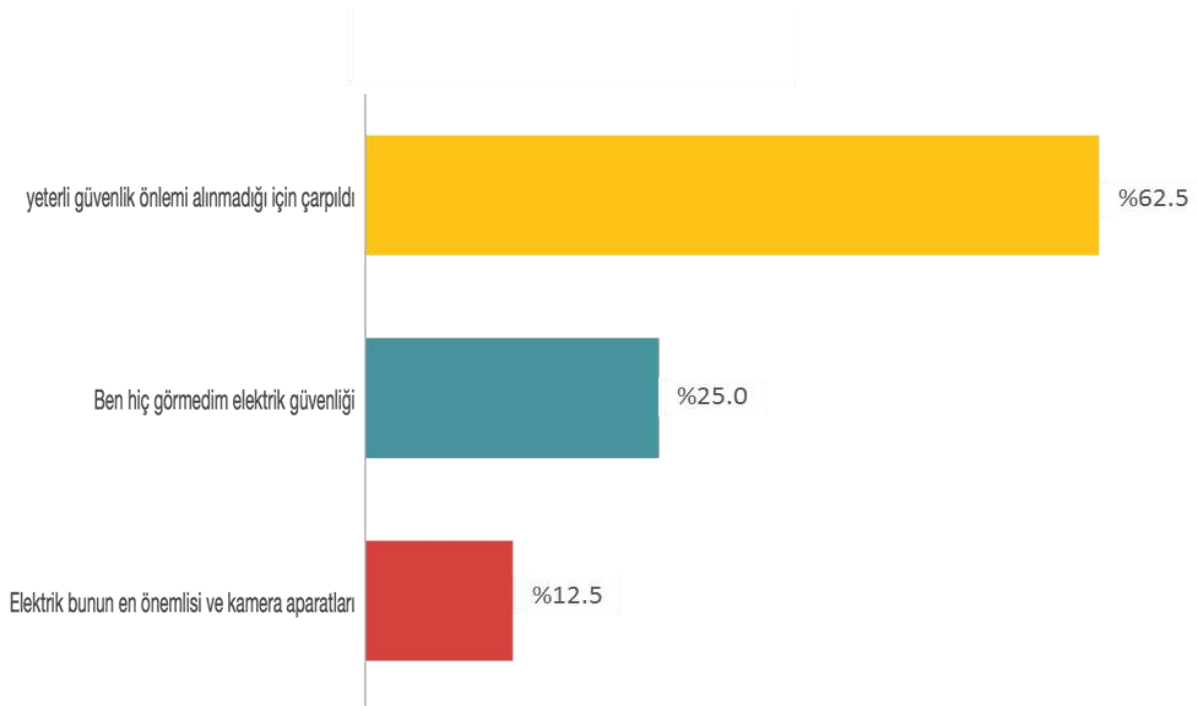
Dolayısıyla kullanılan kimyasalların içeriği ve sağlığa etkilerinin bilinmediği ifade edilmiştir. Kimyasallara, ağlama sahnelerinde gözyaşı üretmek için yoğun şekilde vicks vb. yabancı madde kullanılması, duman ve sis yapımı, saç ve makyaj yapımı gibi uygulamalarda aşırı maruziyet yaşandığı, bunun sonucunda mesleki sağlık problemleri ile karşılaşıldığı belirtilmiştir.

4.2.2.13. Yangın patlama

Setlerde, yangın ve patlama sahneleri için birçok kimyasal maddeden ve dekor gereği kullanılan meşale, gaz lambası vb. aksesuarlardan kaynaklı sık sık yangın çıktığı ifade edilmiştir.

4.2.2.14. Elektrik güvenliği

Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.18.'de verilmiştir. Elektrik güvenliği kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, yeterli güvenlik önlemi alınmadığı için elektrik çarpmasından kaynaklanan iş kazaları vurgulanmıştır.

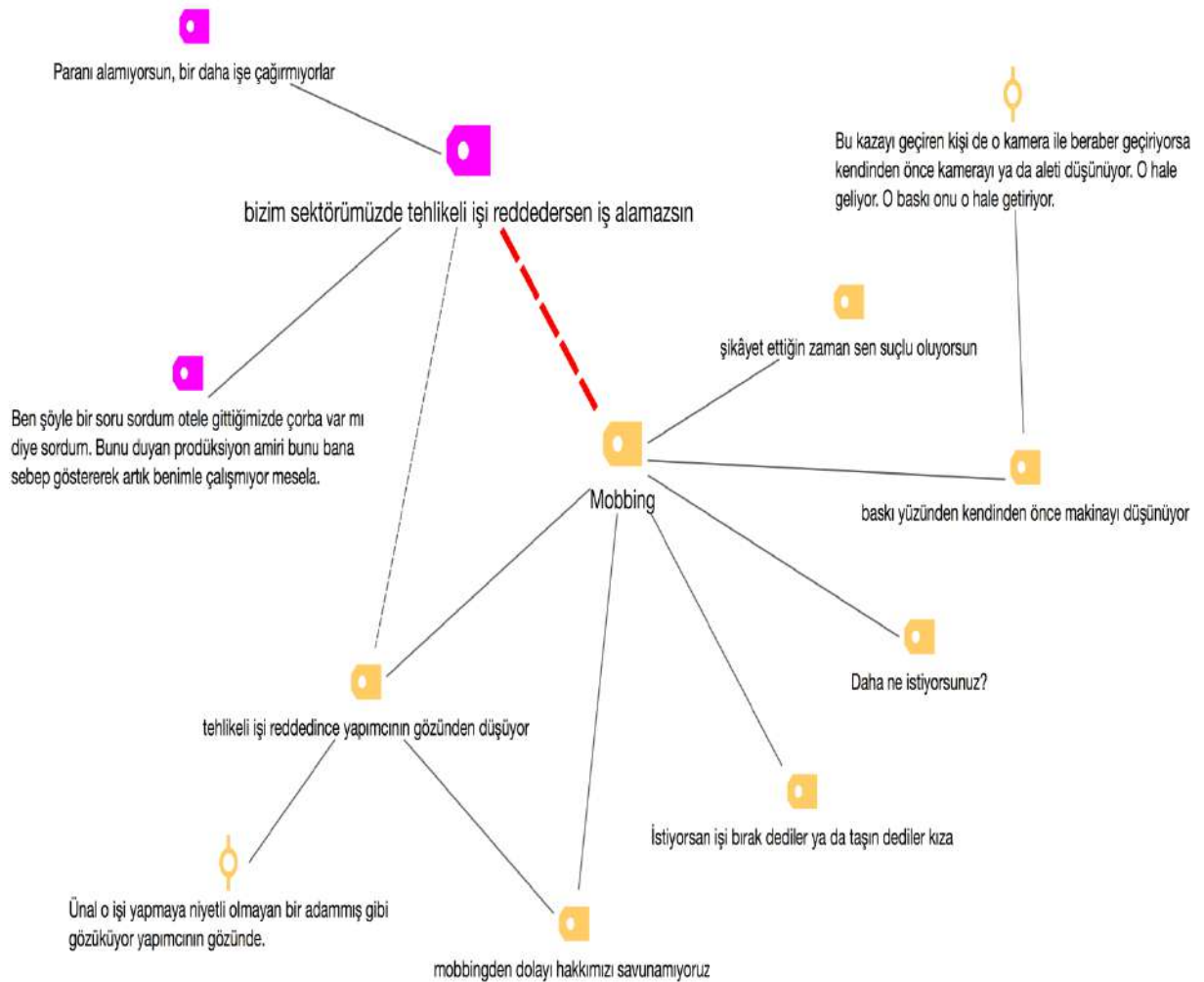
Grafik 4.18. Elektrik güvenliği kategorisinde en çok vurgulanan konular

Setlerde risk dağılımı yüzdelerinde de açıkça görüldüğü gibi alınması gereken tedbirler yönünden öncelikli çalışma şekillerinden biridir. Çalışanlar, elektrik çarpması sonucu ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan birçok iş kazası yaşandığını, özellikle dış mekan çekimlerinde; tren-

metro rayları, yağmur altında, ıslak zeminde, su kenarları vb. yerlerde elektrik güvenliğine ilişkin önlemler alınmadığını, mevzuata uygun çalışma koşullarının sağlanmadığını dile getirmiştir.

4.2.2.15. Tehlikeli işi reddetme hakkı, iş yetiştirme baskısı ve mobbing

Tehlikeli işi reddetme hakkı, iş yetiştirme baskısı ve mobbing üç farklı kategoride analiz edilmiş olup, birbirleri arasındaki kuvvetli ilişki nedeniyle tek kategoride ele alınmıştır. Kategori altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.14.'teki tematik modelde yer almaktadır.

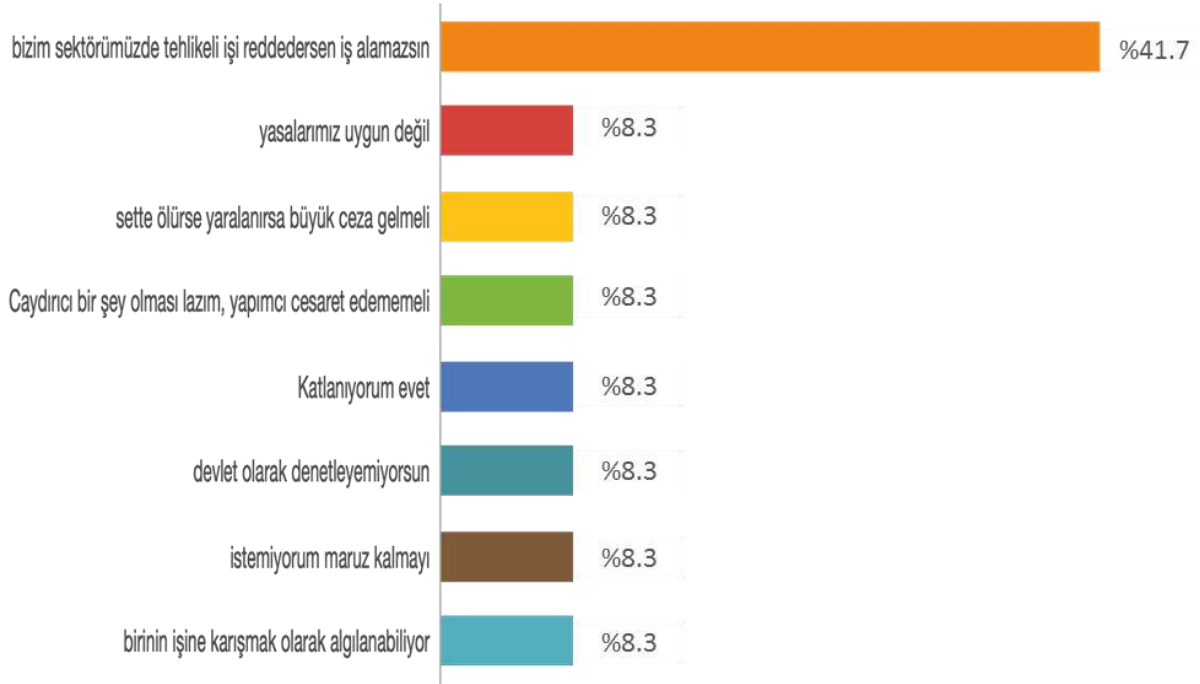
Şekil 4.14. Tehlikeli işi reddetme hakkı, iş yetiştirme baskısı ve mobbing kategorisindeki tematik model

Şekil 4.14.'te tehlikeli işi reddetme hakkı ve mobbing arasındaki kuvvetli ilişki kesikli çizgilerle verilmiştir. Setlerde çalışanların büyük bölümünün tehlikeli işi reddetme hakkından haberdar olmadığı, yasal haklarından haberdar olan çalışanların ise, bir daha iş alamama, ücret

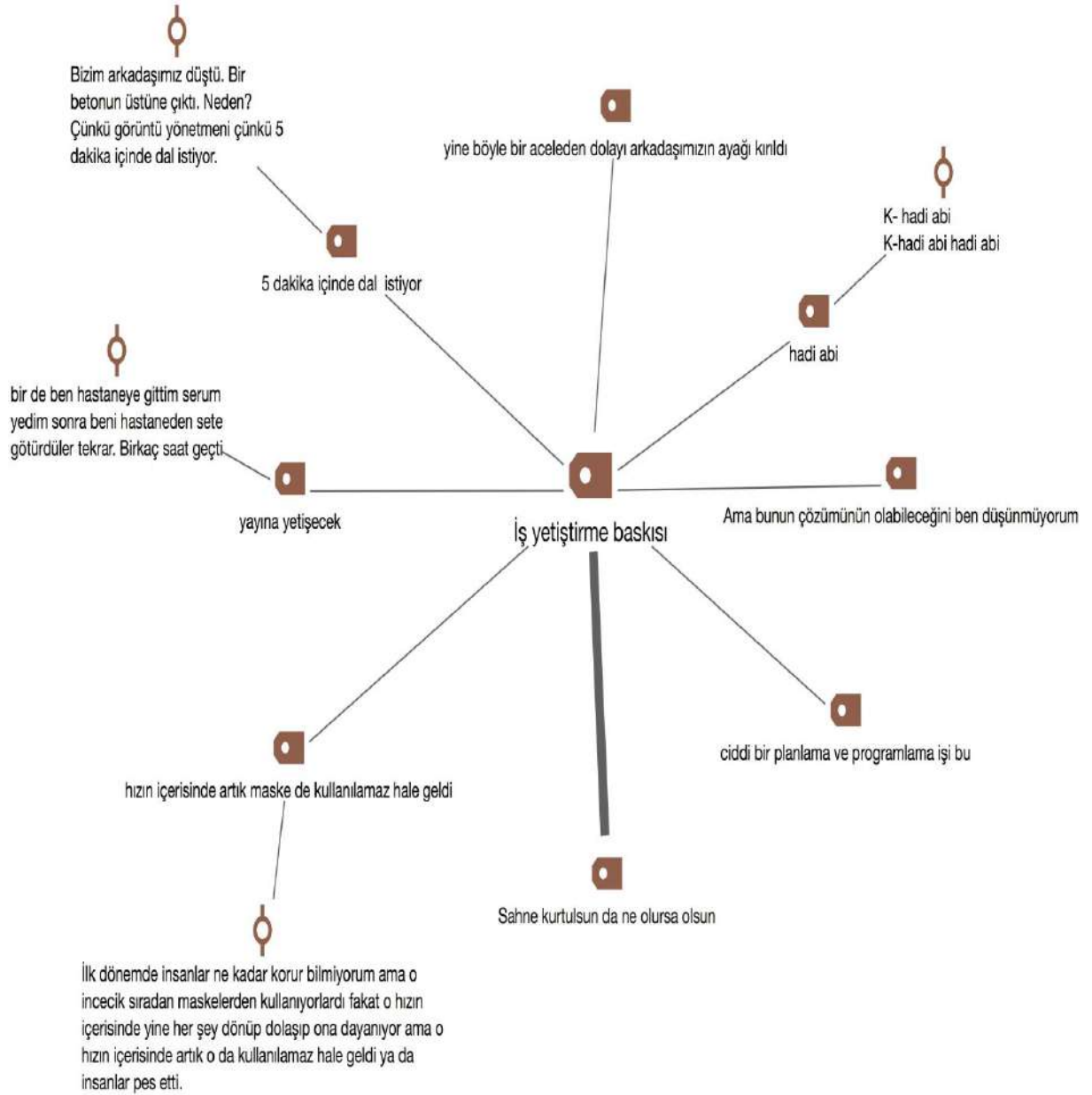
alamama ve işten çıkarılma endişeleriyle bu haklarını kullanmaktan imtina ettikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca katılımcılar, tehlikeli, sağlığa zarar verebilecek, yaralanma ve birtakım olumsuz sonuçlar doğurabilecek iş ve durumları reddetmenin, “ukalalık”, “burnu büyüklük” ve “birinin işine karışmak” olarak algılandığını, maruz kaldıkları tehlike ve risklere “seti durduran”, “seti bekleten”, “sette sorun çıkartan kişi” olma endişesiyle tepki gösteremediklerini ifade etmiştir.

Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.19.’da verilmiştir. Tehlikeli işi reddetme hakkı ve mobbing kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, tehlikeli işi reddetmenin bir daha iş alamama ve çalışamamaya neden olduğu vurgulanmıştır.

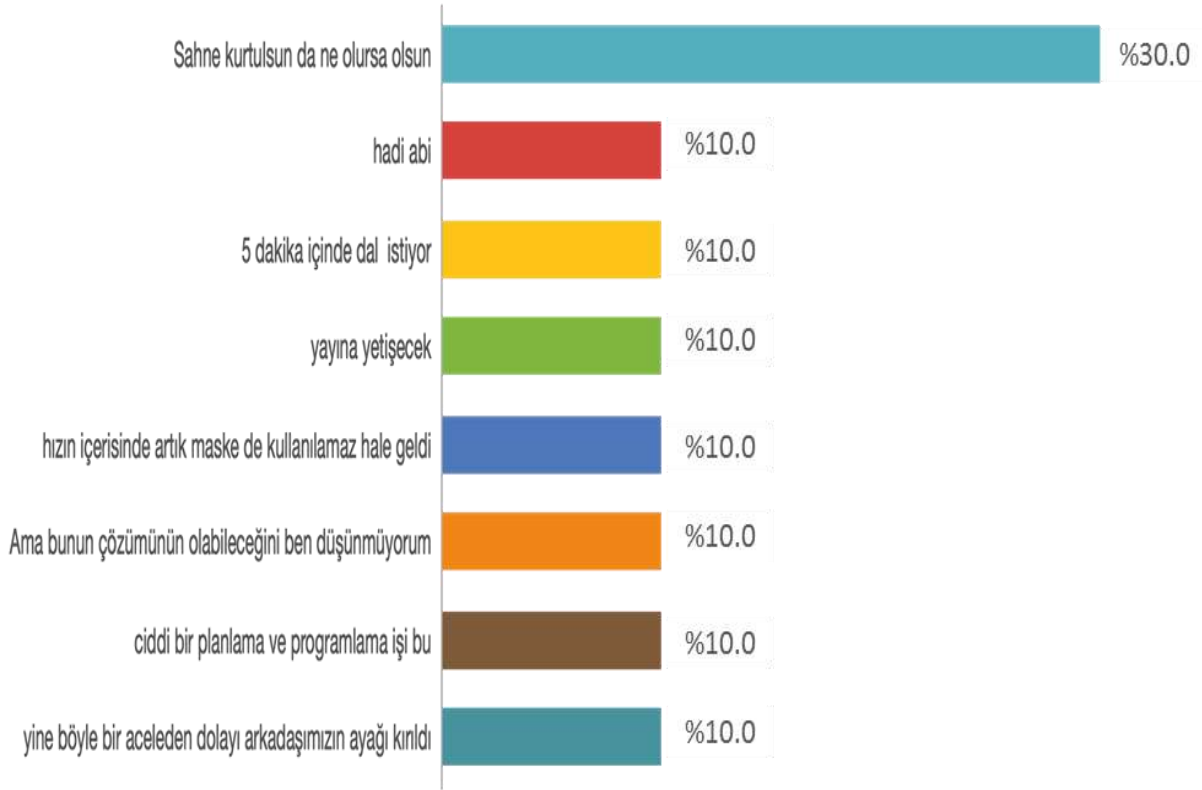
Grafik 4.19. Tehlikeli işi reddetme hakkı kategorisinde en çok vurgulanan konular

İş yetiştirme baskısı altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.15.’teki tematik modelde yer almaktadır. Yetiştirme baskısı sektördeki en önemli problemlerden biri olarak belirlenmiştir. Sahne ve günü kurtarma mantığına dayanan hızla ve anında halledilmeye çalışılan işlerin, setlerde İSG’ye darbe vurduğu ve “güvenli davranış” kalıbından uzaklaşarak ihmalleri, neticesinde de kaza ve yaralanmaları beraberinde getirdiği gözlemlenmiştir.

Şekil 4.15. İş yetiştirme baskısı kategorisindeki tematik model

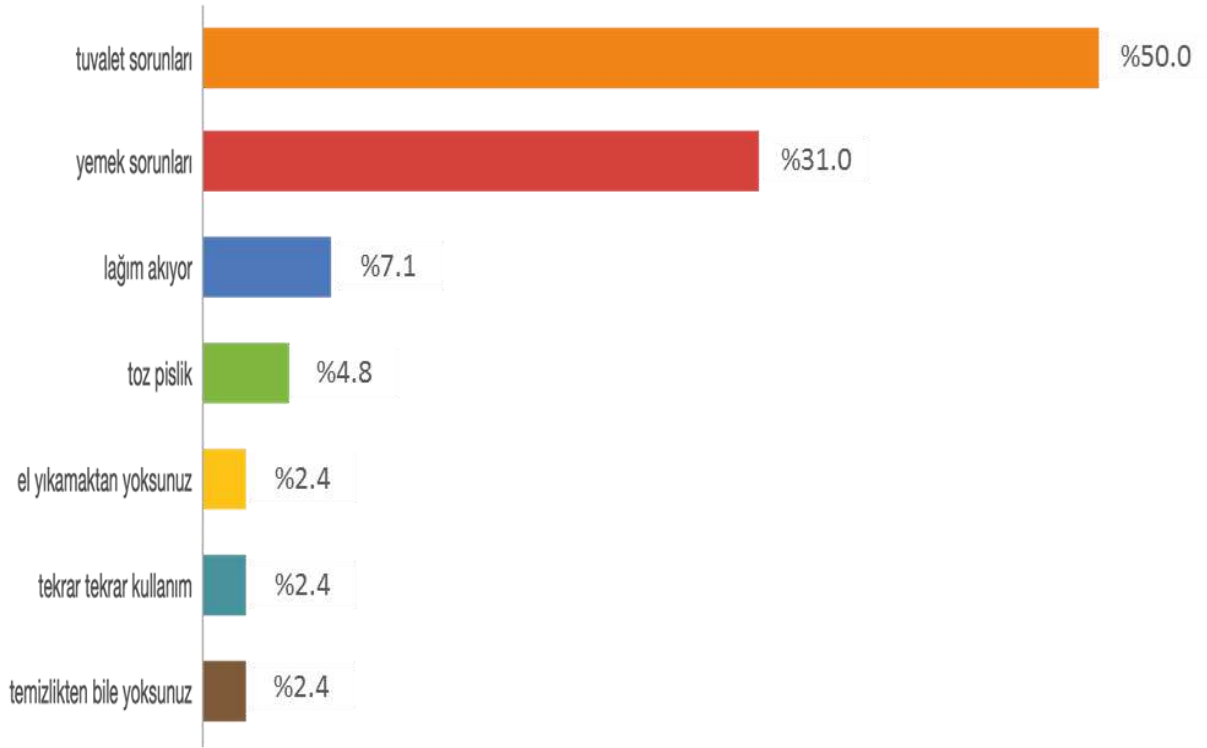
Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.20.'de verilmiştir. Yetiştirme baskısı kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, günü ve sahneyi kurtarmaktan başka bir şey düşünülmediği vurgulanmıştır.

Grafik 4.20. İş yetiştirme kategorisinde en çok vurgulanan konular

4.2.2.16. Hijyen/biyolojik tehlikeler

Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.21.'de verilmiştir. Hijyen/biyolojik tehlikeler kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, tuvalet ve temizlik sorunu vurgulanmıştır. Katılımcılar, özellikle kalabalık ekiplerin çalıştığı setlerde tuvalet ve yiyecek hijyeninin sağlanamadığını, makyaj, saç vb. uygulamalarda, ortak malzeme kullanımından kaynaklı pek çok mesleki sağlık problemi ile karşılaştığını ifade etmiştir. Ayrıca, bazı setlerde oyuncuların tuvalet ihtiyacını karşılayabilmeleri için alanlar temin edilmesine karşın teknik ekip için ihtiyaç alanı temin edilmediği belirtilmiştir.

Grafik 4.21. Hijyen kategorisinde en çok vurgulanan konular

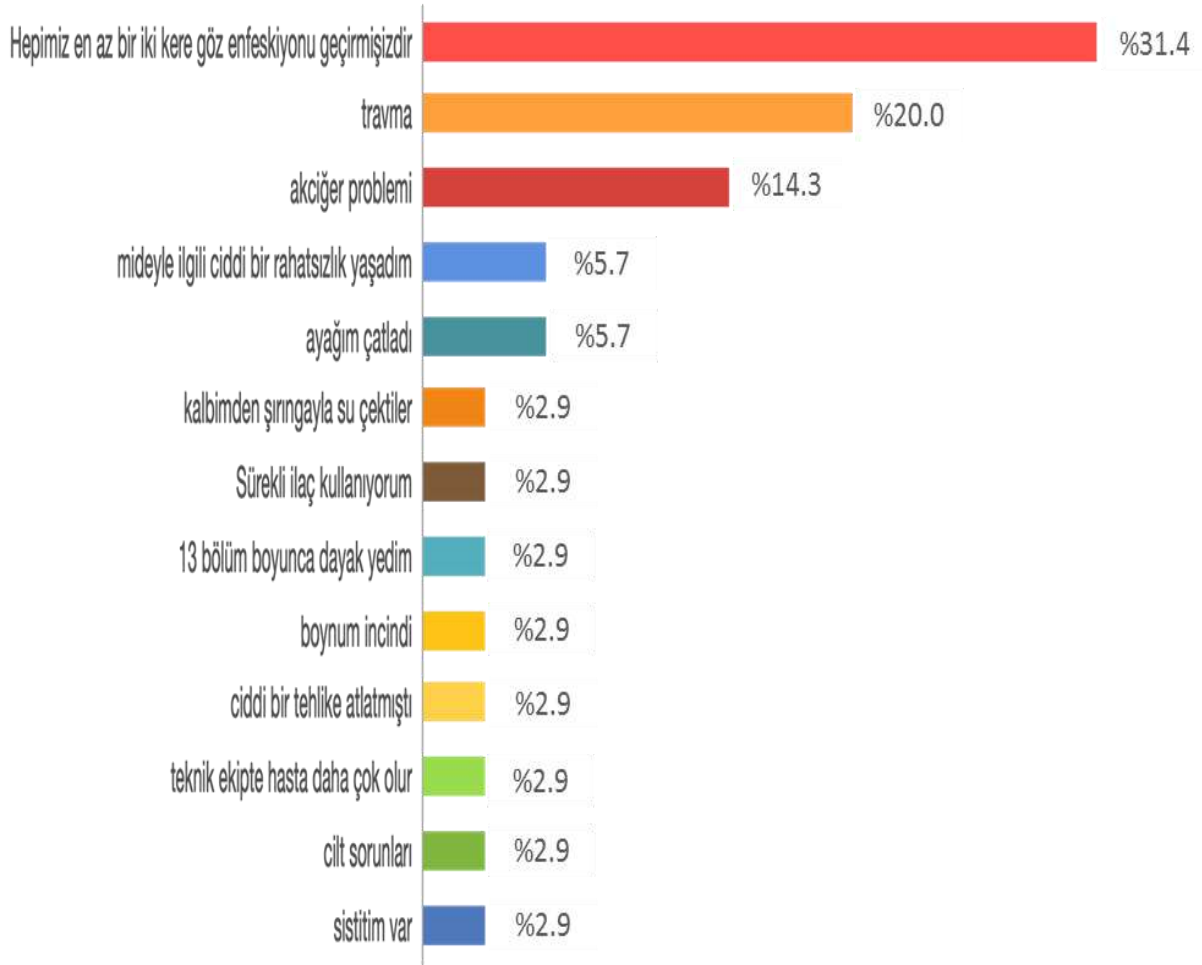
4.2.2.17. Mesleki sağlık sorunları

Mesleki sağlık sorunları kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.16.'daki tematik modelde yer almaktadır. Tematik model hazırlanırken kodun içerisindeki tüm alt kodlar ve ifadeler kullanılmamış, frekans ve önem sırasına göre ilk altı alt kod kullanılmıştır. Set çalışanları, iş ortamından kaynaklanan maruziyetler ve kazalar sebebiyle birçok mesleki sağlık sorunu yaşadığını ifade etmiştir. Katılımcılar, yaşadıkları mesleki sağlık problemleri ve yaralanmaların bir kısmını şu şekilde belirtmiştir: sistit, zatürre, zona, göz enfeksiyonu sedef hastalığı, zehirlenmeler vb. enfeksiyonlar; katarakt, göz kuruluğu, bronşit, bel ağrısı ve travması, zatülcenp, birinci derece yanık, kırık ve çıkıklar, beyin travması, kulak çınlaması, körlük riski, boyun incinmesi, karaciğer ve dalak büyümesi, akciğerlerin su toplaması, göz damarı çatlaması.

Şekil 4.16. Mesleki sağlık sorunları kategorisindeki tematik model

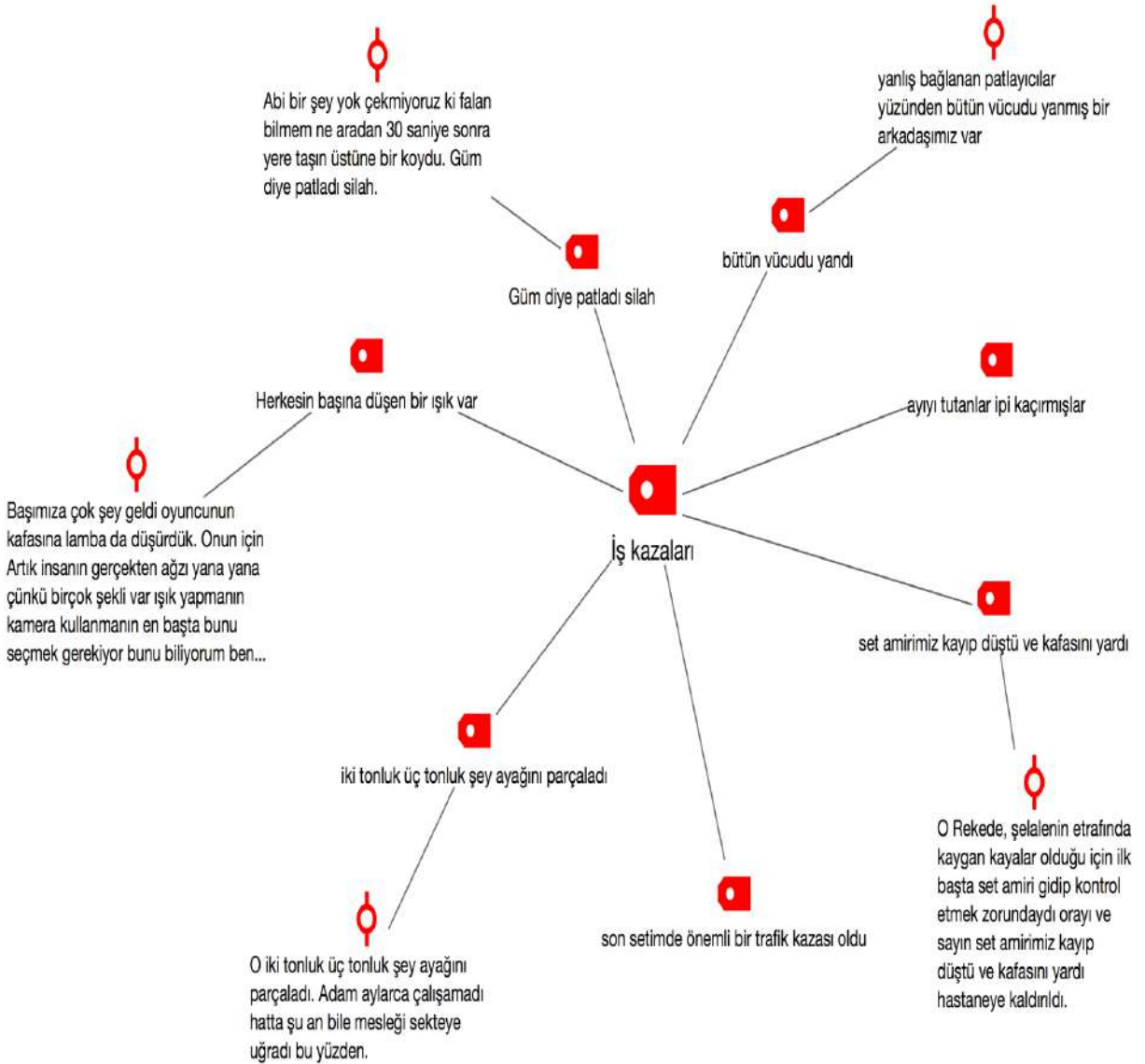
Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.22.'de verilmiştir. Mesleki sağlık sorunları kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, ortaklaşa kullanılan makyaj malzemeleri ve kimyasallardan kaynaklı, göz enfeksiyonunun sıklıkla yaşandığı vurgulanmıştır.

Grafik 4.22. Mesleki sağlık sorunları kategorisinde en çok vurgulanan konular

4.2.2.18. İş Kazaları

İş kazaları kategorisi altındaki kodlar ve kodun içerisindeki örnek ifadeler Şekil 4.17.'deki tematik modelde yer almaktadır. Tematik model hazırlanırken kodun içerisindeki tüm alt kodlar ve ifadeler kullanılmamış, frekans ve önem sırasına göre ilk yedi alt kod kullanılmıştır.

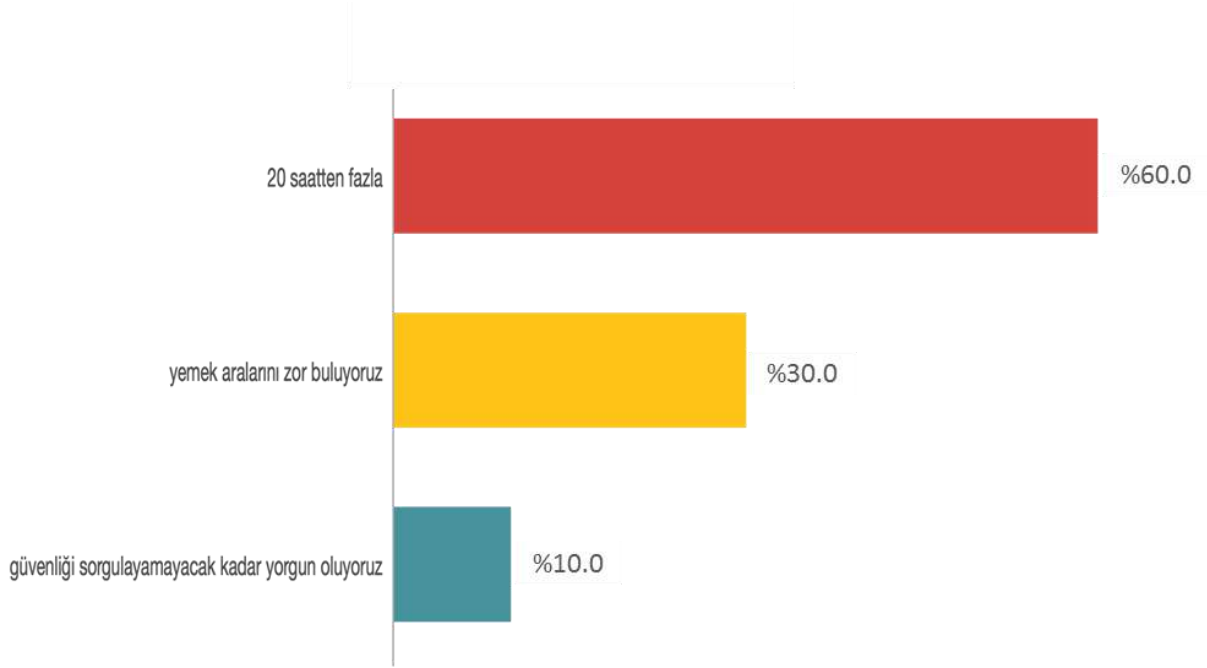

Şekil 4.17. İş kazaları kategorisindeki tematik model

Katılımcılar, setlerde ihmal ve tedbirsizlikten dolayı ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan birçok kaza yaşandığını, kaza ve yaralanmaların kaydının tutulmadığını, kaza inceleme ve bildirimlerinin yapılmadığını belirtmiştir. Yaşanan büyük kazaların ses getirmediği, bu konuya gereken hassasiyetin gösterilmediği tespit edilmiştir.

4.2.2.19. Çalışma saatleri

Başlık içerisinde en çok vurgulanan konular Grafik 4.23.'te verilmiştir. Çalışma saatleri kapsamındaki sınıflandırmada en fazla, sektör genelinde yirmi saatten fazla çalışıldığı vurgulanmıştır.

Grafik 4.23. Çalışma saatleri kategorisinde en çok vurgulanan konular

26 saate kadar çıkabilen, yemek ve dinlenme aralarının dahi güçlüklerle verildiği aşırı çalışma saatleri, setlerde karşılaşılan ciddi problemlerden biri olarak belirlenmiştir. Katılımcılar tarafından uzun saatler çalışmanın, dikkat eksikliğini beraberinde getirerek kaza ve yaralanmalara neden olan en önemli unsurlardan biri olduğu ifade edilmiştir. Sağlığa zararlı bu çalışma şeklinin, hem iş güvenliğine hem de sağlığa olumsuz şekilde yansıdığı gözlemlenmiştir.

5. TARTIŞMA

Film sektörü dünyada ve ülkemizde önde gelen sektörlerden birisi olduğu halde, ülkemizde bu sektörle ilgili iş sağlığı ve güvenliği özelinde yapılan araştırma ve çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Yapılan literatür taramasında Aydın [13] tarafından set çalışanlarının sorunları üzerine yapılan çalışmanın dışında herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır. Araştırmacı tarafından yapılan çalışmada dizi ve film setlerinde İSG'den çok setlerde çalışanların sosyal güvence ve çalışma saatleri gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır.

Aydın [13], Türkiye'de televizyon ve sinema filmi setlerinde çalışanların sorunları ve çözüm önerileri üzerine yaptığı tez çalışmasında setlerde tehlikeli ortamlarda çok ağır şartlar altında çalışıldığını belirterek Türkiye'de maden işçiliğinden sonra en ağır işin set işçiliği olduğunu bildirmiştir. Araştırmacı, televizyon kanallarının, taşeron yapımcılara yaptırdığı sinema ve televizyon filmlerinde (diziler) günlük ortalama çalışma saatinin 16-18 saat olduğunu belirtmiştir. Ayrıca uzun metraj bir sinema filmi uzunluğunda ve haftalık yayınlanan bir diziyi, yayın gününe yetiştirebilmek için dizi ekiplerinin, geceli gündüzlü çalıştığını belirterek, setlerde sıklıkla yaşanan iş yetiştirme baskısına değinmiştir. Bu çalışmada ise yapılan görüşmeler sonucunda set çalışma sürelerinin kimi zaman 20 saati aşabildiği, bu süre içerisinde de güçlüklerle mola verilebildiği belirlenmiştir.

Astarlı [37], Kulaksız [38], Camkurt [39], çalışma hızının artışına bağlı olarak çalışanların hata yapma olasılıklarının arttığını ve bu durumun da daha kolay kaza yapmalarına neden olduğunu belirtmiştir. İş hızının yüksek olduğu durumlarda dikkat dağınıklığına ve reflekslerde yorgunluğa bağlı yavaşlama olduğunu bildirmiştir. Costa [40], Ulusal iş kazası istatistiklerindeki eğilimleri inceleyen çalışmasında, ülkelerdeki iş kazası istatistiklerini inceleyerek, 8 saati aşan çalışma sürelerinde kaza riskinin üstel (exponansiyel) olarak artış gösterdiğini saptamıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, 12 saat gibi sekiz saatin üzerinde çalışma süreleri içeren sistemlerde kaza riskinin 8 saat çalışılan sistemlerdekine oranla ikiye katladığı tahmin edilmiştir. Her biri 8 saatlik dönemi içeren gündüz, öğle ve gece vardiyalarında iş kazası/yaralanma gibi olaylara ilişkin rölatif riski araştıran birtakım çalışmaların sonuçlarına göre; kaza/yaralanma riskinin, gündüz vardiyasına oranla gece vardiyasında %30 artış gösterdiği belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunda da, set ortamında işin tamamlanmasına ilişkin oluşan zaman baskısı ve ardıl eylemler arasındaki zaman

sıkışıklığının neden olduğu stres ve konsantrasyon düşüklüğünün kazalara davet çıkaran en önemli unsurlardan biri olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışmayla yapılan saha ziyaretleri ve odak grup görüşmelerinde, setlerde rastlanılan en tehlikeli çalışma şekillerinin, yüksekte çalışma, makinelerle çalışma, kimyasallarla çalışma, elektrikle çalışma, trafiğe açık alanda çalışma ve özel efektler (uçurma, yangın, patlama sahneleri vs.) olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla setlerdeki tehlike ve risklerin inşaatlardan tersanelere kadar birçok farklı sektörlerle benzerlik arz ettiği düşünülmektedir. Öcal [41], çalışmasında inşaat sektörünün barındırdığı risklerin nedenlerini aşağıdaki şekilde özetlemiştir:

- İnşaat işlerinin doğal iklim koşulları altında gerçekleştirilme zorunluluğu,
- İşyerlerinde işçi devir hızının fazla olması,
- Çalışma ortamının zemin seviyesinden yukarıda veya aşağıda olması,
- Çalışanların ve malzemelerin sürekli hareket halinde olması ve bu hareketliliğin sistematik olmaması,
- Çalışma sahasının geniş ve dağınık olması,
- İşlerin çoğunlukla farklı organizasyon ve iş disiplinine sahip çeşitli taşeronlar tarafından gerçekleştirilmesi,
- İnşaat işletmelerinin çoğunun küçük ve kurumsallaşmamış olması.

Yapılan bu çalışmada da setlerdeki çalışma şekillerinin Öcal'ın özetlediği çalışma koşulları ile birebir benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca sektörün sürekli değişen dinamik bir yapısının olması, süreçleri ve prosesleri tanımlı olmayan bir sektör olması iş sağlığı ve güvenliğinin uygulanmasını zorlaştıran temel nedenlerden biri olarak göze çarpmaktadır.

Görüşmeler sırasında bir görüşmecinin de “*Hikâyede insan hayatını gerçekleştirmek için yeri gelsin tersanede çalışıyoruz yeri gelsin mezarlıkta çalışıyoruz, yerin altına gidiyoruz, dağa çıkıyoruz.*” şeklinde özetlediği gibi, hikâyenin gerçekleştirilmesi için her türlü tehlikeli ortamın içine girilebilmekte ve tehlikeli sahnelerin çekimi gerçekleştirilebilmektedir.

Stüdyo çekimleri dışında, çekim mekânlarının sürekli değişiyor olması, her seferinde yenilenen ve değişen tehlike ve riskleri ortaya çıkarmaktadır. Bu tehlike ve riskler setten sete de farklılık göstermektedir. Bu açıdan set ortamındaki tehlike ve risklerin çok tehlikeli sınıfta yer alan inşaat sektöründeki tehlike ve risklerle paralellik gösterdiği dikkat çekmektedir.

“The Screen Actors Guild (SAG)” [18] ın yaptığı bir araştırmaya göre, 1982-1984 yılları arasında SAG üyeleri, 600 iş kazası ve yaralanma rapor etmiş, iş kazalarının %80’i film çekimleri esnasında gerçekleşmiş, ek olarak kazaların %80’i stüdyolarda değil, stüdyo dışı çekimlerde yaşanmıştır. 1982 yılındaki hastalık ve yaralanmaların analiz sonuçlarına göre, bu kaza ve hastalıkların %34’ünün düşmeye, %21’i duman ve kimyasal madde teneffüsüne, %10’u araba kazalarına, %7’si dövüş sahnelerine, %7 ekipman arızasına, %5’i atlarla çalışmaya, %5 motosikletler ve %11’i de diğer sebeplere bağlı olarak gerçekleşmiştir. Yapılan bu çalışma bulguları neticesinde setlerde elektrik çarpması, yüksekten düşme, zehirlenme, darbe alma ve yanma sonucu ciddi yaralanmalara bağlı kazaların gerçekleştiği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Ayrıca belirlenen risk dağılımlarına göre sektör genelinde en büyük risk oranının yüksekten düşme ve elektrik çarpmasında olduğu tespit edilmiştir. Yaşanan bu iş kazalarının, işin doğası gereği meydana gelebilen sıradan olgulardan biri olduğu düşüncesi ve set çalışanları tarafından artık kanıksanır hale geldiği gözlemlenmiştir. Ayrıca oluşturulan risk envanterine göre de setlerde görülebilecek risklerin büyük çoğunluğunun düşme, zehirlenme ve boğulma, trafik kazası vb. durumları da kapsamı bakımından bu tez çalışması “The Screen Actors Guild (SAG)”ın araştırmasıyla benzerlik göstermekte olup, 1900’lü yıllardan günümüze kadar geçen süreçte teknolojik kapasite ve ilerlemenin artışına rağmen dizi ve film sektöründe halen aynı sorunların devam ettiğine işaret etmesi bakımından dikkat çekicidir.

Avustralya Televizyon ve Film Endüstrisinde Ulusal Risk Yönetim Rehberi Taslağına göre sektör çalışanlarında; ölüm, ciddi travmatik yaralanmalar, güneş yanığı, yanıklar, hepatit, hipotermi, hipertermi, tüberküloz, dermatit, anksiyete, stres, melanoma, bazal hücreli karsinoma, eklemler kaslar ve sırtta burkulma ve zorlanmalarla karşılaşılabilen belirtilmiştir [42]. Yapılan bu çalışmada da set çalışanlarında bu tip rahatsızlıklara sık rastlandığı, özellikle zehirlenme ve enfeksiyon vakalarının sürekli yaşandığı tespit edilmiş olup, bu çalışmada tespit edilen vakalar, Avustralya Televizyon ve Film Endüstrisinde Ulusal Risk Yönetim Rehberi Taslağında geçen mesleki riskleri destekler niteliktedir. Ayrıca, dinamik çalışma koşullarının, özel efektler (yangın, patlama vs.), hayvanlarla çalışma, ağır kaldırma, trafikte çalışma, çeşitli hava şartları, tehlikeli maddeler, radyasyon gibi birçok tehlikeyi içerdiği belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmada da çalışma koşullarının içeriği taslak rehberde geçen tehlikeler ile örtüşmektedir.

Yapılan odak grup görüşmeleri analizlerinde, kamera önü grubu için en fazla vurgulanan konular hijyen ve iş kazaları olmuştur. Tespit edilen risklerin yüzde dağılımlarında da kamera önü grubu için en fazla karşılaşılan risklerin mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar, uzuv kopması, trafik kazası, boğulma vb. olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan OGG analizi sonuçları ve risklerin yüzde dağılımları arasında uyumluluk olduğu saptanmıştır.

Yapılan odak grup görüşmeleri analizlerinde, teknik ekip için en fazla vurgulanan konular makine ve elektrik güvenliği ile yüksekten düşmedir. Tespit edilen risklerin yüzde dağılımlarına bakıldığında da en fazla karşılaşılan risklerin yüksekten düşme, çarpılma, ezilme, yangın, patlama vb. olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak iki farklı değerlendirme verileri kendi arasında tutarlılık göstermiştir.

Ayrıca, bu çalışma ile setlerde yaşanan kazaların raporlanmadığı, kaza araştırma ve incelemelerinin yapılmadığı tespit edilmiş, SGK istatistiklerindeki sayısal veriler ile sunulmuştur. Bu konudaki kayıt yetersizliğinden kaynaklanan bir boşluk mevcut olup, daha somut sayısal verilerle kıyaslama yapılamaması araştırmanın kısıtlarından biridir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Televizyon ve film endüstrisi içerisinde benzersiz tehlike ve riskleri barındıran önemli bir lokomotif sektördür. Bu benzersizlik, yapımların ofis çalışmaları ya da proses ve süreçlerin belli olduğu diğer statik çalışma alanlarından farklı olarak, geniş yelpazede tehlikelere maruz kalınabilen dinamik bir çalışma çevresinde geçmesinden kaynaklanmaktadır.

6.1. SONUÇLAR

Set ortamı, dublörle çalışmayı gerektiren işler, özel efektler (yangın, patlama, uçurma, vurulma, düşme vb.), hayvanlar, farklı yaş grupları ve farklı kültürlerdeki insanlarla çalışma (kültürel farklar ve dil problemleri), ultraviyole radyasyon, ağır kaldırma, tehlikeli kimyasal maddeler, yüksekte çalışma, ağır hava koşulları, bulaşıcı hastalıklar, ekranla çalışma gibi birçok iç içe geçmiş farklı koşulun yönetimini gerektiren çalışmaları bünyesinde barındırmaktadır.

Bu araştırmada dizi ve film setlerinin iş sağlığı ve güvenliği koşulları incelenmiştir. Bu kapsamda farklı işyerleri ziyaret edilerek saha çalışmaları ile ön tehlike analizi yapılmış ve set çalışanları ile nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlara bulgular kısmında detaylı şekilde yer verilmiş olup sektördeki çalışma koşulları ile iş sağlığı ve güvenliği açısından mevcut durumun tablosu çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırma ile dizi ve film setlerinde, senaryo gereği yaşamın kendisini gerçekleştirmek için, çalışma hayatının hemen hemen tüm kollarında mevcut olan birçok tehlike ve riskin bir arada bulunması sebebiyle, sektörün tehlikeli çalışma koşullarına sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca sektörde iş sağlığı ve güvenliği bilinç ve farkındalığının tam olarak oturtulmadığı gözlemlenmiştir. Ancak sektördeki İSG atmosferinin olumsuzluğuna karşın sektör çalışanlarının gerek konuya ilgisi, gerekse iyileştirme talep ve istekleri umut aşılayıcı özelliktedir.

6.2. ÖNERİLER

Tespit edilen sorunlara yönelik çeşitli çözüm önerileri getirilmeye çalışılmış ve bu öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- İlgili taraflarca sektöre özgü iş sağlığı ve güvenliğine yönelik kapsamlı ve detaylı bir rehber çalışması yapılmalıdır.
- Sektörde yaygın olan sigortasız ve kayıt dışı çalışma işgücünün yıpranmasına yol açmakta; özellikle uzun çalışma saatleri iş kazalarının meydana gelme ihtimalini artıracak bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu amaçla mevzuatta çizilmiş sınırlar aşılmamalı, önleyici tedbirler alınarak çalışma sürelerinin azaltılması yoluna gidilmelidir.
- Sinema ve Televizyon film sektörünü tanıyan, sektöre özel tehlike ve risklere tam anlamıyla hâkim olan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı sayısı artmalı ve iş güvenliği uzmanları sahada aktif olarak görev yapmalıdır.
- Sektörde öngörü, sağduyu ve deneyimlerle iş kazaları ve meslek hastalıklarının azaltılması yönünde yoğun bir çaba mevcuttur. Ancak bu çabalara iş sağlığı ve güvenliği yönünden bilimsellik ve sistematiklik kazandırmak adına iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri oluşturulmalı, yönetimin politika ve taahhüdü, tüm set çalışanlarınca da desteklenerek hayata geçirilmelidir.
- Sektör çalışanlarının büyük bir bölümünün iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri almadığı, verilen eğitimlerin ise ihtiyacı karşılar nitelikte ve verimli olmadığı gözlemlenmiştir. Bu açıdan sektör çalışanlarına yasal mevzuata uygun ve ihtiyaca yönelik İSG eğitimlerinin verilerek, iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının ve güvenlik kültürünün oluşturulmasıyla nitelikli işgücünün artırılması sağlanmalıdır.
- Meydana gelen iş kazalarından sonra kayıt ve raporların oluşturularak ilgili mercilere bildiri yapılmalı, aynı kazanın tekrar yaşanmaması için kaza analizleri yapılarak tüm sektör paydaşları ile paylaşılmalı, tartışılmalıdır.
- Ortak platformlarda ilgili taraflar bir araya gelerek sektörel sorunları tartışmalı ve başlatılacak ortak projelerle sektörel iyileştirme yolunda adımlar atılmalıdır.
- Sanatçılar sektör özelinde İSG ile ilgili farkındalık oluşturmak amacıyla, sosyal medya, görsel ve yazılı basında faaliyet göstermelidir.

Ülkemizde sinema ve televizyon filmi faaliyetleri ile elde edilen gelirin, ülke ekonomisine sağladığı katma değer göz ardı edilemeyecek niteliktedir. Bu faydanın sürdürülebilirliğini

sağlamak için çalışma hayatının en önemli unsuru olan insan faktörünün önemi büyüktür. Bu kapsamda iş sağlığı ve güvenliğine verilen önem ile sektör gelişimi doğrudan ilişkilidir.

KAYNAKLAR

- [1] Sevinç Z., Türk Sineması Üzerine Yapısal Bir İnceleme, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 40, Sayfa: 97-98, 2014
- [2] Anonim: <http://www.bilinmeyenler.org/turk-dizileri-hakkinda-bilinmeyenler.html>
(Son Erişim Tarihi: 04.01.2016)
- [3] Doğan, D. Ç., Sinemanın Toplum Hayatındaki Rolü ve Denetimi, *Kültür&Sanat Dergisi*,
<http://www.ankarabaros.org.tr/siteler/ankarabarosu/hgdmakale/2010-2/14.pdf>
- [4] Anonim: <http://kdk.gov.tr/haber/turkiyenin-dizi-film-ihracati-200-milyon-dolaraulasti/362>
(Son Erişim Tarihi: 14.02.2016)
- [5] Alarşlan B., *Bir Kaynak Olarak Sinema: 1986-2002 Arasında Türk Sineması Üzerine Yapılan Tezler*, Sinematek Derneği, Sayfa: 76-77, <http://sinematek.tv/bir-kaynak-olarak-sinema1986-2002-arasinda-turk-sineması-uzerine-yapılan-tezler/> (Son Erişim Tarihi: 10.06.2015)
- [6] Önder S. ve Naydemir A., Türk Sinemasının Gelişimi (1895 - 1939), *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı: 2, Sayfa: 128-129, 2005
- [7] (Özkan, E. *Kentsel Dönüşümde Kültür Endüstrileri: İstanbul'da Film Endüstrisinin Kentsel Dönüşüm Yaratma Potansiyellerinin Belirlenmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sayfa: 77-78 İstanbul, 2009)
- [8] European Audiovisual Observatory, Council Of Europe, *Focus 2015 - World Film Market Trends*, 2015
- [9] Özkan Töre E., *İstanbul'da Kültür Ekonomisini Döndüren Çarklardan Biri: Film Endüstrisi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Türkiye Bilimler Akademisi, Sayfa: 3-11, İstanbul, 2010
- [10] Scognamillo G., *Cadde-i Kebir'de Sinema* (Birinci Baskı) , Agora Kitaplığı, Sayfa: 58-70, İstanbul, 2008
- [11] Kırel, S., *Yeşilçam Öykü Sineması*, Babil Yayınları (Birinci Baskı), Sayfa: 179-180, İstanbul, 2005
- [12] Anonim: <http://www.sinema.gov.tr/ana/sayfa> (Son Erişim Tarihi: 18.01.2016)
- [13] Aydın B., *Türkiye'de TV Ve Sinema Film Setlerinde Çalışanların Sorunları ve Çözüm Önerileri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sayfa: 86-120, İstanbul, 2011

- [14] Çelikcan P. ve B ker N., *Televizyon Yayıncılığı ve Yapımcılığı Meslek Haritalama Raporu*, Sayfa: 1-30, 2013
- [15] Anonim: https://tr.wikipedia.org/wiki/Film_ekibi (Son Erişim Tarihi: 12.05.2015)
- [16] Rossiter C., *The Factors that Drive Success in Motion Picture Development : An Australian Context*, yüksek lisans tezi, Queensland University of Technology , Faculty of Business, Sayfa: 63, 2003
- [17] Yankov N., S., *Producing a Feature Film*, Yüksek Lisans Tezi, Aarhus University, Business and Social Sciences, Sayfa:9-14, Aarhus, 2013
- [18] Anonim: https://www.uic.edu/sph/glakes/harts1/HARTS_library/film1.txt (Son Erişim Tarihi: 12.05.2015)
- [19] United States Department of Labor, Bureau of Labor Statistics
<http://www.bls.gov/home.htm> (Son Erişim Tarihi: 08.01.2016)
- [20] SGK İstatistik Yıllıkları,
http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler/sgk_istatistik_yilliklari (Son Erişim Tarihi: 08.01.2016)
- [21] Yıldırım A. ve Őimřek H., *Sosyal bilimlerde niteliksel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayınları (İkinci Baskı), Sayfa: 19, Ankara, 2000
- [22] Clark R. Ve Lang A., *Balancing yin and yang: teaching and learning qualitative data analysis within an undergraduate quantitative data analysis course*, Teaching Sociology, <http://digitalcommons.ric.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1057&context=facultypublications>, (Son Erişim Tarihi: 03.07.2015)
- [23] Storey L., *Doing interpretative phenomenological analysis. in e. lyons ve a. coyle (eds.). analysing qualitative data in psychology*, SAGE Publications, Sayfa: 51-64, L.A., 2007
- [24] Leech, N. L. ve Onwuegbuzie, A. J., An Array of Qualitative Data Analysis Tools: A Call For Data Analysis Triangulation, *School Psychology Quarterly*,
[http://class.classmatandread.net/qual/-qualanalysis\(2\).pdf](http://class.classmatandread.net/qual/-qualanalysis(2).pdf), (Son Erişim Tarihi: 03.07.2015)
- [25]  zdemir M., Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir alışma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,
http://www.sbd.ogu.edu.tr/makaleler/11_1_Makale_14.pdf, (Son Erişim Tarihi: 03.07.2015)
- [26] Merriam S. B., *Case study research in education: A qualitative approach*, The Jossey-Bass higher education series and The Jossey-Bass social and behavioral science series. Sayfa: 30-39, San Francisco, CA, 1988

- [27] Çokluk Ö., Yılmaz K., Oğuz E., Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi, *Kuramsal Eğitimbilim*, Sayı: 2, Sayfa: 96-97, 2011
- [28] Budak Ç., *Odak grup görüşmesi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sayfa: 1-9, Ankara, 2006
- [29] Ünal Ç., İlter İ., Yılar B., Kırsal Kesimde İkamet Eden Lisans Öğrencilerin Şehir Algıları: Nitel Bir Analiz, *Tübitak Ulakbilim Dergipark*: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ataunidcd/article/viewFile/1021009970/1021007940>, (Son Erişim Tarihi: 02.07.2015)
- [30] Grudens-Schuck, N., Allen B. L, Larson K., "*Methodology Brief: Focus Group Fundamentals*" (Beşinci Baskı). Extension Community and Economic Development Publications, Sayfa: 121-124, Iowa, 2004
- [31] Altundaş E., Arslan G., Akingöl Z., Yazıcı N., Varol A., Turan C., Kalaça S., Demiryolu İşçilerinin Çalışma Koşullarından Kaynaklanan Sağlık Sorunları, Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, <http://docplayer.biz.tr/17623034-Demiryolu-iscilerinin-calisma-kosullarindan-kaynaklanan-saglik-sorunlari.html> (06.10.2016)
- [32] Sungur E., Vatanserver Ç., Tiryaki A. R., İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi: Etkili Eğitim Tasarımı ve Eğitim Etkinliği Değerlendirme, *Mühendis ve Makine*, Sayı: 592, Sayfa: 10-22, 2009
- [33] İşler M. C., İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri ile Güvenlik Kültürünün İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Önlenmesindeki Etkisi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, http://www3.csgb.gov.tr/csgbPortal/ShowProperty/WLP%20Repository/itkb/dosyalar/yayinlar/yayinlar2013/edud_19 (06.10.2016)
- [34] DePasquale J. P., Geller E. S., Critical Success Factors for Behavior-Based Safety: A Study of Twenty Industry-wide Applications, *Journal of Safety Research*, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022437599000195> (06.10.2016)
- [35] Snyder L. A., Krauss A. D., Chen P. Y., Finlinson S., Huang Y., Occupational Safety: Application of the Job Demand–Control–Support Model, *Accident Analysis & Prevention*, Sayı: 5 (40), Sayfa: 1637-1796, 2008
- [36] Saillard Kuş E., Ruhsal Hastalara Yönelik Damgalamaya İlişkin Psikiyatrist Görüşleri ve Öneriler, *Türk Psikiyatri Dergisi*, Sayı: 21, Sayfa: 17-18, 2010
- [37] Astarlı M., *İş Hukukunda Çalışma Süreleri* (Birinci Baskı), Turhan Kitabevi, Sayfa: 54-55, Ankara, 2008

- [38] Kulaksız Y., *Çalışma sürelerinin iş kazaları ve meslek hastalıkları üzerine etkileri*, İş Müfettişi Yardımcılığı Etüdü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Sayfa: 18-27 , Erzurum, 2011
- [39] Camkurt M. Z., İşyeri Çalışma Sistemi ve İşyeri Fiziksel Faktörlerinin İş Kazaları Üzerindeki Etkisi, *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, Sayı: 6 (20) , Sayı: 1 (21), Sayfa: 88-93, Mayıs / Ağustos 2007
- [40] Costa G., Shift Work and Health: Current Problems and Preventive Actions, *Saf Health Work*, Sayı: 1, Sayfa: 112-123, 2010
- [41] Öcal, M. E., *İnşaat Sektöründe Görülen İş Kazaları*, İnşaat Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu 2007 Bildiriler Kitabı, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi, Sayfa: 223, Ankara, 2006
- [42] Screen Product Safety Review Committee, *Occupational Risk Management in the Australian Film And Television Industry - Draft National Safety Guidelines* (Üçüncü Baskı), Sayfa: 18, 2004

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

SOYADI, Adı: DOĞANAY, Derya
Doğum tarihi ve yeri : 17.11.1986, Ankara
Telefon : 0 (312) 296 67 25
E-Posta : derya.doganay@csgb.gov.tr

Eğitim

Derece	Okul	Mezuniyet tarihi
Lisans	Ankara Üniversitesi / Gıda Mühendisliği	2011

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2012- (Halen)	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	İş Sağlığı ve Güvenliği Uzm. Yrd.

Yabancı Dil

İngilizce (YDS-2014: 80)

Mesleki İlgi Alanları

Nitel analiz yöntemleri, dizi ve film sektöründe iş sağlığı ve güvenliği

Hobiler

Crossfit, fitness, edebiyat, sinema

EKLER

Ek-1: Sinema ve televizyon film endüstrisinde tespit edilen tehlike ve riskler.....	73
---	----

Ek-1: Sinema ve televizyon film endüstrisinde tespit edilen tehlike ve riskler

Kamera önü grubu için tehlike ve riskler

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- K1	Kamera önü grubu	Kostüm Giymek	Aynı kostümü birden çok oyuncunun kullanması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K2	Kamera önü grubu	Kostüm Giymek	Kostümlerin düzenli aralıklarla temizlenmemesi	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K3	Kamera önü grubu	Kostüm Giymek	Kostüm değiştirmek için uygun alanların olmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K4	Kamera önü grubu	Makyaj uygulaması	Makyaj malzemelerinin birden çok oyuncuya uygulanması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K5	Kamera önü grubu	Makyaj uygulaması	Makyaj malzemelerinin düzenli temizlenmemesi	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K6	Kamera önü grubu	Makyaj uygulaması	Makyaj malzemelerinin alerjen ve tahriş edici bileşen içermesi	Ciltte tahriş/alerji
Kmr ön- K7	Kamera önü grubu	Makyaj uygulaması	Ağır makyajın ciltte uzun süre kalması	Ciltte tahriş/alerji
Kmr ön- K8	Kamera önü grubu	Makyaj uygulaması	Plastik makyaj için kullanılan malzemelerin tahriş edici ve alerjen olması	Ciltte tahriş/alerji
Kmr ön- K9	Kamera önü grubu	Makyaj uygulaması	Kişisel duyarlılık hikâyesinin ve cilt özelliklerinin dikkate alınmaması	Ciltte tahriş/alerji

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- 10	Kamera önü grubu	Saç yapımı	Saç şekillendiricilerin sık kullanılması	Saç dokusunda kalıcı hasar
Kmr ön-K11	Kamera önü grubu	Saç yapımı	Saçların çok fazla kimyasal işleme maruz kalması	Saç dokusunda kalıcı hasar
Kmr ön- K12	Kamera önü grubu	Saç yapımı	Saç yapımı malzemelerinin birden çok kişide kullanılması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K13	Kamera önü grubu	Saç yapımı	Ağartıcı nitelikte kimyasalların kullanımı	Ciltte tahriş/alerji
Kmr ön- K14	Kamera önü grubu	Saç yapımı	Saç yapımı için kullanılan malzemelerin kullanım sonunda sterilize edilmemesi	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K15	Kamera önü grubu	Yüksekte çalışma	Uygun düşme durdurucu, konumlandırıcı, sınırlandırıcı sistemlerin kullanılmaması	Yüksekten düşme
Kmr ön- K16	Kamera önü grubu	Yüksekte çalışma	Dublör kullanılmaması	Yüksekten düşme
Kmr ön- K17	Kamera önü grubu	Patlayıcı madde kullanımı	Fünye kullanımı	Yanma/işitme kaybı/elektrik çarpması
Kmr ön- K18	Kamera önü grubu	Patlayıcı madde kullanımı	Fünye kullanımı sırasında uygun kıyafet giyilmemesi	Yanma/elektrik çarpması
Kmr ön- K19	Kamera önü grubu	Patlayıcı madde kullanımı	Fünye kullanımı sırasında cep telefonu kullanılması	Yanma/elektrik çarpması

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- K20	Kamera önü grubu	Patlayıcı madde kullanımı	Fünye kullanımı sırasında uzmanlarla çalışılmaması	Yanma/işitme kaybı/elektrik çarpması
Kmr ön- K21	Kamera önü grubu	Patlayıcı madde kullanımı	Olası kontrol dışı durumlar için acil durum ve tahliye prosedürü oluşturulmamış olması	Yanma/yaralanma
Kmr ön- K22	Kamera önü grubu	Ateşli silah kullanımı	Yüksek ses ve basınca karşı uygun kişisel koruyucu kullanılmaması	İşitme kaybı
Kmr ön- K23	Kamera önü grubu	Ateşli silah kullanımı	Ateşli silahların kullanımının ardından uygun muhafazasının sağlanmaması	Vurulma/uzuv kopması
Kmr ön- K24	Kamera önü grubu	Ateşli silah kullanımı	Ateşli silahların muhafazasından sorumlu kişilerin bulunmaması	Vurulma/uzuv kopması
Kmr ön- K25	Kamera önü grubu	Ateşli silah kullanımı	Ateşli silahların doldurulması ve temizliğinin ehil kişilerce yapılmaması	Vurulma/uzuv kopması
Kmr ön- K26	Kamera önü grubu	Ateşli silah kullanımı	Ateşli silahların arızalanması	Vurulma/uzuv kopması
Kmr ön- K27	Kamera önü grubu	Kesici-delici alet kullanımı	Kılıç, bıçak vb. aletlerin köreltilmemiş olması	Vurulma/uzuv kopması
Kmr ön- K28	Kamera önü grubu	Kesici-delici alet kullanımı	Kılıç, bıçak vb. aletlerin içeri çekilebilir olmaması	Vurulma/uzuv kopması

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- K29	Kamera önü grubu	Kesici-delici alet kullanımı	Kesici-delici aletlerin kullanıldıktan sonra uygun muhafazasının sağlanmaması	Yaralanma/uzuv kopması
Kmr ön- K30	Kamera önü grubu	Kesici-delici alet kullanımı	Kesici-delici aletlerin muhafazasından sorumlu kişilerin olmaması	Yaralanma
Kmr ön- K31	Kamera önü grubu	Hayvanlarla çalışma	At binme sırasında binicinin deneyim ve eğitiminin olmaması	Yüksekten düşme/ezilme
Kmr ön- K32	Kamera önü grubu	Hayvanlarla çalışma	At binilen ortamdaki tehlikelerin ortadan kaldırılmaması	Yüksekten düşme/ezilme
Kmr ön- K33	Kamera önü grubu	Hayvanlarla çalışma	Çekimde kullanılan hayvanların veteriner sertifikası olmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K34	Kamera önü grubu	Hayvanlarla çalışma	Kullanılan hayvanların özel eğitici/terbiyecisi olmaması	Yaralanma
Kmr ön- K35	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Kullanılan araca uygun sürüş lisansı ve tecrübenin olmaması	Trafik kazası
Kmr ön- K36	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Özel yetenek gerektiren sahnelerde dublör kullanılmaması	Trafik kazası
Kmr ön- K37	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Trafiğe açık alanda çekim yapılması	Trafik kazası

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- K38	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Hız limitlerine uyulmaması/trafik ihlali	Trafik kazası
Kmr ön- K39	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Trafikte çekim yaparken trafik düzenlemesi sağlanmaması, önlemlerin alınmaması	Trafik kazası
Kmr ön- K40	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Emniyet kemeri takılmaması	Trafik kazası
Kmr ön- K41	Kamera önü grubu	Motorlu araçlarla çalışma	Araçların kontrol ve bakımlarının yapılmaması	Trafik kazası
Kmr ön- K42	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	Kurtarma ekibi bulunmaması	Boğulma/hipotermi
Kmr ön- K43	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	Çalışanların yüzme bilmemesi	Boğulma/hipotermi
Kmr ön- K44	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	İçerisinde çalışılan suyun temiz olmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K45	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	Çalışılacak alanda kayalık, akım ve tehlikeli canlıların bulunması	Boğulma/hipotermi
Kmr ön- K46	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	Suya atlama/yüksekten düşme sahnelerinde atlama yüksekliğinin hesaplanmaması	Boğulma/hipotermi

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- K47	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	Çok soğuk suda çalışma	Boğulma/hipotermi
Kmr ön- K48	Kamera önü grubu	Su içerisinde ve su altında çalışma	Uygun koruyucu kıyafet giyilmemesi	Boğulma/hipotermi
Kmr ön- K49	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Çok uzun saatler çalışılması	Dikkat kaybı/uykusuzluk/stres
Kmr ön- K50	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	İş yetiştirme baskısı	Dikkat kaybı/stres
Kmr ön- K51	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Güvenli olmayan mahalle, sokak vb. dış çekim alanlarında güvenlik görevlisi bulunmaması	Saldırı/vurulma
Kmr ön- K52	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Yeterli sayıda ve kapasitede lavabo bulunmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmr ön- K53	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Konstrüksiyonun statik hesaplarının yapılmaması	Devrilme/yüksekten düşme/ezilme
Kmr ön- K53	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dekorun sağlam hazırlanmaması	Devrilme/yüksekten düşme/ezilme/kırık
Kmr ön- K54	Kamera önü grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Malzeme yüksekten düşmesi	Ezilme/kesilme/kırık

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmr ön- K55	Kamera önu grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Çok soğuk/sıcak ortamlarda çalışılması	Sıcak arpması/hipotermi/donma
Kmr ön- K56	Kamera önu grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Boğucu, yanıcı, patlayıcı, zehirli gazların bulunduğu kapalı ortamlarda çalışılması	Zehirlenme/boğulma/solunum yolu rahatsızlıkları

Kamera, ışık ve ses grubu için tehlike ve riskler

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmra ışk ses-A1	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme yükleme/boşaltma	Kamera, ışık ve ses malzemelerin kullanım alanına veya yükseğe beden gücü ile taşınması	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Kmra ışk ses-A2	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme yükleme/boşaltma	Kaldırma ve taşıma araçlarının standartlara uygun CE belgesinin olmaması	Malzeme yüksekten düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Kmra ışk ses-A3	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme yükleme/boşaltma	Kaldırma ve taşıma araçlarının uygun güvenlik kilitlerinin bulunmaması	Malzeme yüksekten düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Kmra ışk ses-A4	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme yükleme/boşaltma	Kaldırma ve taşıma araçlarının kontrol ve muayenelerinin yapılmaması	Malzeme yüksekten düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Kmra ışk ses-A5	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	İletişim ve haberleşmenin sağlanamaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A6	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Enerji verme/kesme için yetkili kişilerin belirlenmemiş olması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A7	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Enerji kesme sırasında kilitleme ve etiketleme yapılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A8	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Uygun bağlantı elemanları kullanılmaması, açık uçlu kablolarla bağlantı yapılması	Elektrik çarpması

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmra ışık ses-A9	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Ekli, sıyrılmış ve kesik kablo kullanılması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A10	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Kabloların düzenli olarak bakımlarının yapılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A11	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Standartlara uygun kablo kullanılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A12	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Islak görüntü elde etmek için yolun ıslatılması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A13	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Yağmur, yağmur efekti veya kar altında çalışılması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A14	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Islaklık ve neme karşı özel ekipman kullanılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A15	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Kabloların dağınık ve düzensiz olması	Takılma/düşme
Kmra ışık ses-A16	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Kablo hatları ve prizlerin ıslanmaya karşı koruyucu kanal içerisinde bulunmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A17	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Jeneratör dışı kaynaktan enerji alınması	Elektrik çarpması

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmra ışk ses-A18	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Çıplak uçlu kablo ile enerji alınması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A19	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Jeneratör kullanım talimatları bulunmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A20	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Ana panonun kilitli olmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A21	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Kaçak akım rölesi kullanılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A22	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Elektrik hatları ve iş ekipmanlarının gövde güvenlik topraklaması yapılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A23	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Elektrik arızasında yetkisiz kişilerin müdahalesi	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A24	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Enerji altında çalışmada elektriğe dayanımlı uygun KKD kullanılmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A25	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Metro, tren rayı vb. alanlarda çalışma	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A26	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Enerji nakil hatlarına yakın çalışma	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A27	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Aydınlatma armatürlerinin kapaklı muhafazasının bulunmaması	Elektrik çarpması
Kmra ışk ses-A28	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Benzinlik, maden vb. mekanlarda ex-proof malzeme kullanılmaması	Patlama/yangın
Kmra ışk ses-A29	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Yüksek voltajlarda çalışılması sonucu aşırı ısınma	Patlama/yangın/elektrik çarpması

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmra ışık ses-A30	Kamera, ışık ve ses grubu	Enerji verme/kesme	Elektrik donanımlarının periyodik kontrollerinin yapılmaması	Patlama/yangın/elektrik çarpması
Kmra ışık ses-A31	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yüksekte çalışmaların ehil bir kişinin gözetim ve kontrolünde gerçekleştirilmemesi	Yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A32	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yükseğe çıkmak için standartlara uygun olmayan vinç kullanılması	Yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A33	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yükseğe ışık malzemesi kurulumu için vinç, merdiven, iskele, platform vb. araçların kullanılması	Yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A34	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yükseğe ışık malzemesi kurulumu için kullanılan araçların sağlam zemine kurulmaması	Yüksekten düşme/devrilme
Kmra ışık ses-A35	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Vinçlerin periyodik muayene ve bakımlarının yapılmaması	Yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A36	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Işık malzemesi vb. malzemelerin kurulumu için A tipi merdiven kullanılmaması	Yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A37	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Bel tipi emniyet kemeri kullanımı	Felç riski
Kmra ışık ses-A38	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yukarıya malzeme çekmek amacıyla uygun olmayan makara ve ip sistemi kullanılması	Malzeme yüksekten düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Kmra ışık ses-A39	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Merdiven üzerinde uzun süreli çalışılması	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A40	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yüksekte ışık malzemesi vb. kurulumu sırasında çalışanlar için ankraj noktalarının olmaması	Yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A41	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yüksekte ışık malzemesi vb. kurulumu sırasında çalışanlar için yatay/dikey yaşam hatları olmaması	Yüksekten düşme

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmra ışk ses-A42	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Kedi merdivenlerinde uygun korkuluk bulunmaması	Yüksekten düşme
Kmra ışk ses-A43	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Malzeme çekmek için kullanılan karabinaların kilitlerinin açık olması	Malzeme düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Kmra ışk ses-A44	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yükseğe ışık vb. malzeme kurulumunda bağlantı noktalarının uygun olmaması	Malzeme düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Kmra ışk ses-A45	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Rüzgarlı havada vinç ile çalışılması	Yüksekten düşme/devrilme
Kmra ışk ses-A46	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Yüksekte ışık malzemesi vb. kurulumu için uygun KKD kullanılmaması	Yüksekten düşme
Kmra ışk ses-A47	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Kuvvetli ışık kaynaklarına uzun süre çıplak gözle bakılması	Görme bozukluğu
Kmra ışk ses-A48	Kamera, ışık ve ses grubu	Malzeme kurulum ve kullanımı	Makinelerin yedek parçalarının sanayiden temin edilmesi	Yüksekten düşme/devrilme
Kmra ışk ses-A49	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dış mekanda çekim için ağaç, dekor, duvar, direk vb. yüksek alanlara tırmanılması	Yüksekten düşme
Kmra ışk ses-A50	Kamera, ışık ve ses grubu	Yüksekte çalışma	Helikopter, tren vb. araçlarda çekim yapılması	Yüksekten düşme
Kmra ışk ses-A51	Kamera, ışık ve ses grubu	Yüksekte çalışma	Yüksekte çekim sırasında uygun KKD kullanılmaması	Yüksekten düşme
Kmra ışk ses-A52	Kamera, ışık ve ses grubu	Yüksekte çalışma	Yüksekte çekim sırasında toplu koruma önlemlerinin alınmaması	Yüksekten düşme/yüksekten malzeme düşmesi
Kmra ışk ses-A53	Kamera, ışık ve ses grubu	Yüksekte çalışma	Statik yük hesabı yapılmayan, sağlam olmayan dekor üzerinde çekim yapılması	Yüksekten düşme/yüksekten malzeme düşmesi

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Kmra ışk ses-A54	Kamera, ışık ve ses grubu	Yüksekte çalışma	Yüksekte çalışma eğitimi almayan kişiler, yüksekte çalışmaya uygun olmayan kişilerle çalışılması	Yüksekten düşme/yüksekten malzeme düşmesi
Kmra ışk ses-A55	Kamera, ışık ve ses grubu	Trafikte çalışma	Trafiğe açık alanda çekim yapılması	Trafik kazası
Kmra ışk ses-A56	Kamera, ışık ve ses grubu	Trafikte çalışma	Trafikte çekim öncesinde gerekli mercilerin bilgilendirilmemesi	Trafik kazası
Kmra ışk ses-A57	Kamera, ışık ve ses grubu	Trafikte çalışma	Trafikte çekim yaparken trafik düzenlemesi sağlanmaması, önlemlerin alınmaması	Trafik kazası
Kmra ışk ses-A58	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Lowloader'ın bakım ve kontrollerinin yapılmamış olması	Trafik kazası
Kmra ışk ses-A59	Kamera, ışık ve ses grubu	Trafikte çalışma	Vantuz kullanımında görüş açısının azalması	Trafik kazası
Kmra ışk ses-A60	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Lowloader ile çalışılırken gözcü bulundurulmaması	Ezilme/kırık
Kmra ışk ses-A61	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Özel efekt için kullanılan patlayıcı maddelere yakın çalışılması	Yanma
Kmra ışk ses-A62	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Boğucu, yanıcı, patlayıcı, zehirli gazların bulunduğu kapalı ortamlarda çalışılması	Zehirlenme/boğulma/solunum yolu rahatsızlıkları
Kmra ışk ses-A63	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Uzun süre hareketsiz kalınması	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Kmra ışk ses-A64	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Uzun süre ayakta çalışılması	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Kmra ışk ses-A65	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Fazla ağırlıkla yapılan çalışmalarda yeterli ve düzenli ara verilmemesi	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları

Kmra ışık ses-A66	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dolly hareket halindeyken raylara yaklaşılması	Çarpma/ezilme
Kmra ışık ses-A67	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dolly ile üretici tarafından belirlenen hız limitlerinin aşılması	Çarpma/ezilme/devrilme/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A68	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dolly operatörünün deneyimsiz olması	Çarpma/ezilme/devrilme/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A69	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dollynin mekanik hareketli parçalarının makine koruyucusu ile kapatılmaması	Ezilme/sıkışma
Kmra ışık ses-A70	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dollynin eğimli ve dengesiz zemine kurulması	Çarpma/ezilme/devrilme/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A71	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Tekerlekli sistem üzerine kurulu çekim ekipmanlarının ağırlık dengesinin uygun yapılmaması	Ezilme/devrilme/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A72	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Tekerlekli sistem üzerine kurulu çekim ekipmanlarının hareketli aksamlarının aşınma, yıpranma kontrollerinin yapılmaması	Ezilme/devrilme/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A73	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Dolly, şaryo, panter vb. çekim araçlarının operatörü dışındaki kişilerce kullanımı	Çarpma/ezilme/devrilme/yüksekten düşme
Kmra ışık ses-A74	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Çok uzun saatler çalışılması	Dikkat kaybı/uykusuzluk/stres
Kmra ışık ses-A75	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	İş yetiştirme baskısı	Dikkat kaybı/stres
Kmra ışık ses-A76	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Güvenli olmayan mahalle, sokak vb. dış çekim alanlarında güvenlik görevlisi bulunmaması	Saldırı/vurulma
Kmra ışık ses-A77	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Yeterli sayıda ve kapasitede lavabo bulunmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Kmra ışık ses-A78	Kamera, ışık ve ses grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Çok soğuk/sıcak ortamlarda çalışılması	Sıcak çarpması/hipotermi/donma

Sanat, tasarım ve uygulama grubu için tehlike ve riskler

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tsrm uyg-T1	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Konstrüksiyonun statik hesaplarının yapılmaması	Devrilme/yüksekten düşme/ezilme/kırık
Snt tsrm uyg-T2	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Dekorun sağlam hazırlanmaması	Devrilme/yüksekten düşme/ezilme/kırık
Snt tsrm uyg-T3	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yüksekte çalışma eğitimi almayan kişiler, yüksekte çalışmaya uygun olmayan kişilerle çalışılması	Yüksekten düşme/yüksekten malzeme düşmesi
Snt tsrm uyg-T4	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yüksekte çalışmaların ehil bir kişinin gözetim ve kontrolünde gerçekleştirilmemesi	Yüksekten düşme
Snt tsrm uyg-T5	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yüksekte çalışma esnasında yatay/dikey yaşam hatlarının olmaması	Yüksekten düşme
Snt tsrm uyg-T6	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yüksekte çalışma esnasında uygun KKD kullanılmaması	Yüksekten düşme
Snt tsrm uyg-T7	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yükseğe yerleştirilen malzemelerin sabitlenmemesi	Malzeme düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Snt tsrm uyg-T8	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Kedi merdivenlerinde uygun korkuluk bulunmaması	Yüksekten düşme

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tsrm uyg-T9	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yüksekte çalışma esnasında toplu koruma önlemlerinin alınmaması	Malzeme düşmesi/yüksekten düşme
Snt tsrm uyg-T10	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Malzeme çekmek için kullanılan karabinaların kilitlerinin açık olması	Malzeme düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Snt tsrm uyg-T11	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yükseğe çıkmak için standartlara uygun olmayan vinç kullanılması	Yüksekten düşme
Snt tsrm uyg-T12	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yükseğe çıkmak için kullanılan vinç, iskele vb. ekipmanların bakım ve muayenelerinin yapılmaması	Malzeme düşmesi/yüksekten düşme
Snt tsrm uyg-T13	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Yükseğe çıkmak için kullanılan vinç, iskele vb. ekipmanların sağlam zemine kurulmaması	Malzeme düşmesi/yüksekten düşme/devrilme
Snt tsrm uyg-T14	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Dekor malzemelerinin kullanım alanına ve yüksekliğe beden gücü ile taşınması	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Snt tsrm uyg-T15	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Kaldırma ve taşıma araçlarının standartlara uygun CE belgesinin olmaması	Malzeme düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Snt tsrm uyg-T16	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Kaldırma ve taşıma araçlarının kontrol ve muayenelerinin yapılmaması	Malzeme düşmesi sonucu ezilme/kesilme/kırık
Snt tsrm uyg-T17	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Eski yapılarda tamirat ve tadilat yapılması	Alerjik reaksiyon/solunum problemleri

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tstrm uyg-T18	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Lokal havalandırması yetersiz olduğu tozlu ve küflü ortamlarda çalışılması	Alerjik reaksiyon/solunum problemleri
Snt tstrm uyg-T19	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	El aletlerinin amacına uygun kullanılmaması	Kesilme/uzuv kopması/sıyrılma
Snt tstrm uyg-T20	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Kullanımı biten el aletlerinin muhafaza içerisine alınmaması	Kesilme/sıyrılma
Snt tstrm uyg-T21	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Kimyasal maddelerle çalışılması	Alerjik reaksiyon/solunum problemleri
Snt tstrm uyg-T22	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Çok soğuk/sıcak ortamlarda çalışılması	Sıcak çarpması/hipotermi/donma
Snt tstrm uyg-T23	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Kapalı ortamda çalışmalarda yeterli havalandırmanın sağlanmaması	Alerjik reaksiyon/solunum problemleri
Snt tstrm uyg-T24	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Uzun süre ayakta kalmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Snt tstrm uyg-T25	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Zorlayıcı pozisyonlarda çalışmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Snt tstrm uyg-T26	Sanat tasarımı ve uygulama grubu	Konstrüksiyon/dekor hazırlama	Dekor amacıyla kullanılan gaz lambası, meşale vb. aksesuarların iyi sabitlenmemesi	Yangın/yanma

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tsrm uyg-T27	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yük taşıma	Malzeme taşınması için kullanılan araçların aşırı yüklenmesi	Trafik kazası
Snt tsrm uyg-T28	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yük/yolcu taşıma	Sabitlenmemiş yüklerle çalışanların birlikte taşınması	Çarpma/ezilme/devrilme
Snt tsrm uyg-T29	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yük/yolcu taşıma	Malzeme/yolcu taşınması için kullanılan araç sürücülerinin uygun lisanslarının olmaması	Trafik kazası
Snt tsrm uyg-T30	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yük/yolcu taşıma	Malzeme/yolcu taşınması için kullanılan araçlarla hız ve kural ihlali yapılması	Trafik kazası
Snt tsrm uyg-T31	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yük taşıma	Taşıma araçlarında uygun olmayan modifikasyonlar bulunması	Trafik kazası
Snt tsrm uyg-T32	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yük/yolcu taşıma	Malzeme taşınması için kullanılan araçların muayene ve kontrollerinin yapılmaması	Trafik kazası
Snt tsrm uyg-T33	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Malzeme yükleme/boşaltma	Kostüm vb. malzemelerin kullanılacağı alana beden gücü ile taşınması	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Snt tsrm uyg-T34	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Kostüm giydirme	Kostümlerin düzenli aralıklarla temizlenmemesi	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Snt tsrm uyg-T35	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Kostüm giydirme	Kullanılmış kostümlere temas edilmesi	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tstrm uyg-T36	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Kostüm giydirmeye	Kostüm değiştirmek için uygun alanların olmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Snt tstrm uyg-T37	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Saç/makyaj uygulaması	Kimyasal malzemelerle çalışılması	Alerjik reaksiyon/tahriş
Snt tstrm uyg-T38	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Saç/makyaj uygulaması	Uygulama yapılan kişilerle yakın temas halinde çalışma	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar
Snt tstrm uyg-T39	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yüksekte çalışma	Uygun düşme durdurucu, konumlandırıcı, sınırlandırıcı sistemlerin kullanılmaması	Yüksekten düşme
Snt tstrm uyg-T40	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yüksekte çalışma	Yüksekte çalışmaya uygun merdiven, iskele vb. ekipman bulunmaması	Yüksekten düşme
Snt tstrm uyg-T41	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Trafikte çalışma	Akan trafikte çalışırken yeterli ve uygun trafik düzenlemesinin yapılmaması	Trafik kazası
Snt tstrm uyg-T42	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Enerji altında çalışma	Kırık fiş ve prizlerle çalışılması	Elektrik çarpması
Snt tstrm uyg-T43	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Enerji altında çalışma	Kaçak akım rölesi ve topraklama bulunmaması	Elektrik çarpması
Snt tstrm uyg-T44	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Enerji altında çalışma	Ekli, sıyrılmış ve kesik kablo kullanılması	Elektrik çarpması

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tsrm uyg-T45	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Enerji altında çalışma	Uygun bağlantı elemanları kullanılmaması, açık uçlu kablolarla bağlantı yapılması	Elektrik çarpması
Snt tsrm uyg-T46	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerle çalışmadan önce risk değerlendirmesi yapılmaması	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T47	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin ruhsatsız yerlerden temin edilmesi	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T48	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin kullanımı sırasında yetkisiz kişilerle çalışılması	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T49	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerde değişiklik yapılması	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T50	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin uygun olmayan şekillerde taşınması ve depolanması, uyarı işaretlerinin konmaması	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T51	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin depolandığı ve kullanıldığı yere yetkisiz kişilerin erişimi	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T52	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin yakınında sigara, cep telefonu, telsiz vb. kullanılması	Patlama/yangın
Snt tsrm uyg-T53	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin statik elektrik gibi tutuşturucu kaynakların bulunduğu alanlarda kullanılması	Patlama/yangın

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tstrm uyg-T54	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlama etkisi ve alanının iyi hesaplanmaması	Patlama/yangın
Snt tstrm uyg-T55	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerin birlikte kullanıldığı maddelerle etkileşimlerinin bilinmemesi	Patlama/yangın
Snt tstrm uyg-T56	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Efekt yapılacak alanının boşaltılmaması, çalışanların sesli ve/veya görsel işaretlerle ortamdan uzaklaştırılmaması	Patlama/yangın/yanma
Snt tstrm uyg-T57	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Efekt yapımı öncesi ve sonrasında gerekli kontrollerin yapılmaması	Patlama/yangın/yanma
Snt tstrm uyg-T58	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Olası kontrol dışı durumlar için acil durum ve tahliye prosedürü oluşturulmamış olması	Yanma/yaralanma
Snt tstrm uyg-T59	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Patlayıcı malzemelerle çalışma	Patlayıcı ve yanıcı malzemelerle çalışan personelin KKD kullanmaması	Yanma
Snt tstrm uyg-T60	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis duman efekti yapımı	Kapalı ortamlarda mevzuata uygun olmayan malzeme kullanılması	Zehirlenme/boğulma
Snt tstrm uyg-T61	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis duman efekti yapımı	Kapalı ortamlarda uygun iş organizasyonu ve yeterli havalandırmanın sağlanmaması	Zehirlenme/boğulma
Snt tstrm uyg-T62	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis duman efekti yapımı	Kapalı ortamlarda havalandırmanın mümkün olmadığı durumlarda KKD kullanılmaması	Zehirlenme/boğulma

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tsrm uyg-T63	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Ehil olmayan kişilerle çalışılması	Yangın/zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T64	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Kullanılan malzemenin gerekenden çok miktarda kullanılması	Yangın/zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T65	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Kullanılan malzemelerin birbiriyle etkileşimlerinin bilinmiyor olması	Yangın/zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T66	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Kullanılacak malzemelerde değişiklik ve katkı yapılması	Zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T67	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Kullanılacak malzemelerin Türkçe malzeme güvenlik bilgi formlarının olmaması	Zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T68	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Yangın söndürmek için eğitimli personel bulunmaması	Yangın/zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T69	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Yangın söndürmek için anında müdahale amacıyla gerekli ekipman bulunmaması	Yangın/zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T70	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Yangın, sis, duman efekti yapımı	Efekt yapımı öncesi ve sonrasında gerekli kontrollerin yapılmaması	Yangın/zehirlenme/boğulma
Snt tsrm uyg-T71	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Çok uzun saatler çalışılması	Dikkat kaybı/uykusuzluk/stres

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Snt tsrm uyg-T72	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Diğer çekim faaliyetleri	İş yetiştirme baskısı	Dikkat kaybı/stres
Snt tsrm uyg-T73	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Güvenli olmayan mahalle, sokak vb. dış çekim alanlarında güvenlik görevlisi bulunmaması	Saldırı/vurulma
Snt tsrm uyg-T74	Sanat tasarım ve uygulama grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Yeterli sayıda ve kapasitede lavabo bulunmaması	Mikroorganizmalardan bulaşan hastalıklar

Yapım ve yönetim grubu için tehlike ve riskler

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Yapım Yntm R1	Yapım ve yönetim grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Uzun süre hareketsiz kalmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Yapım Yntm R2	Yapım ve yönetim grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Uzun süre ayakta kalmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Yapım Yntm R3	Yapım ve yönetim grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Zorlayıcı pozisyonlarda çalışmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Yapım Yntm R4	Yapım ve yönetim grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Yeterli ve düzenli ara verilmemesi	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Yapım Yntm R5	Yapım ve yönetim grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Uzun süre ekrana bakmak	Göz kuruluğu/görme bozukluğu
Yapım Yntm R6	Yapım ve yönetim grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Aşırı sıcak/soğukta çalışmak	Sıcak çarpması/hipotermi/donma
Yapım Yntm R7	Yapım ve yönetim grubu	Trafikte çalışma	Trafikte çekim öncesinde gerekli mercilerin bilgilendirilmemesi	Trafik kazası
Yapım Yntm R8	Yapım ve yönetim grubu	Trafikte çalışma	Trafikte çekim yaparken trafik düzenlemesi sağlanmaması, önlemlerin alınmaması	Trafik kazası
Yapım Yntm R9	Yapım ve yönetim grubu	Trafikte çalışma	Akan trafikte çalışma	Trafik kazası

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Yapım Yntm R10	Yapım ve yönetim grubu	Yüksekte çalışma	Yükseğe çıkmak için kullanılan vinç, iskele vb. ekipmanların bakım ve muayenelerinin yapılmaması	Yüksekten düşme
Yapım Yntm R11	Yapım ve yönetim grubu	Yüksekte çalışma	Yükseğe çıkmak için kullanılan vinç, iskele vb. ekipmanların sağlam zemine kurulmaması	Yüksekten düşme
Yapım Yntm R12	Yapım ve yönetim grubu	Yüksekte çalışma	Yüksekte çalışılırken uygun KKD kullanılmaması	Yüksekten düşme
Yapım Yntm R13	Yapım ve yönetim grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Parlayıcı/patlayıcı/yanıcı malzemelerle çalışma	Patlama, yangın
Yapım Yntm R14	Yapım ve yönetim grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Elektrik güvenliğinin sağlanmamış olması	Elektrik çarpması
Yapım Yntm R15	Yapım ve yönetim grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Kapalı ortamda boğucu/zehirli gaz konsantrasyonlarında çalışmak	Zehirlenme/boğulma/solunum yolu problemleri
Yapım Yntm R16	Yapım ve yönetim grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Çok uzun saatler çalışılması	Dikkat kaybı/uykusuzluk/stres
Yapım Yntm R17	Yapım ve yönetim grubu	Diğer çekim faaliyetleri	İş yetiştirme baskısı	Dikkat kaybı/stres
Yapım Yntm R18	Yapım ve yönetim grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Güvenli olmayan mahalle, sokak vb. dış çekim alanlarında güvenlik görevlisi bulunmaması	Saldırı/vurulma

Post prodüksiyon grubu için tehlike ve riskler

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Post prdk-P1	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Uzun süre hareketsiz kalmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Post prdk-P2	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Zorlayıcı pozisyonlarda çalışmak	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Post prdk-P3	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Yeterli ve düzenli ara verilmemesi	Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları
Post prdk-P4	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	İş yetiştirme baskısı	Stres
Post prdk-P5	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Planlama ve programlama yapılmaması	Stres
Post prdk-P6	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Çalışma saatlerinin mevzuata aykırı şekilde uzun olması	Elektromanyetik alan ve radyofrekansa uzun süreli maruziyet/stres/dikkat kaybı/uykusuzluk
Post prdk-P7	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Elektrikli cihazlarla çalışılması	Elektrik çarpması
Post prdk-P8	Post prodüksiyon grubu	Ekranlı araçlarla çalışma	Kabloların dağınık ve düzensiz olması	Takılma/düşme

Sıra No	Departman	Faaliyet	Tehlike	Risk
Post prdk-P9	Post prodüksiyon grubu	Diğer çekim faaliyetleri	İş yetiştirme baskısı	Dikkat kaybı/stres
Post prdk-P10	Post prodüksiyon grubu	Diğer çekim faaliyetleri	Uzun süre ekrana bakmak	Göz kuruluğu/görme bozukluğu